

Jaarverslag 2022

Stichting Pensioenfonds Gazelle

Inhoudsopgave

Voorwoord.....	4
Kerncijfers.....	5
Bestuursverslag	6
1. Karakteristieken van het pensioenfonds.....	6
1.1. Profiel	6
1.2. Beleid en verantwoording	6
1.3. Kenmerken regelingen	7
1.4. Organisatie.....	8
2. Verslag van het bestuur	14
2.1. Hoofdpijnen	14
2.2. Financieel Toetsingskader (nFTK)	20
2.3. Code Pensioenfonds en Wet versterking bestuur	24
2.4. Activiteiten van het bestuur	30
2.5. Beleidsparagraaf	31
2.6. Risicoparagraaf	47
2.7 Toekomstparagraaf.....	57
3. Verslag van het belanghebbendenorgaan.....	59
4. Verslag van de raad van toezicht	63
Jaarrekening.....	68
5. Balans.....	68
6. Staat van baten en lasten.....	69
7. Kastroomoverzicht	70
8. Toelichting op de jaarrekening	71
8.1. Inleiding.....	71
8.2. Algemene grondslagen	71
8.3. Specifieke grondslagen voor de balans.....	73
8.4. Specifieke grondslagen voor de staat van baten en lasten	76
8.5. Overige specifieke grondslagen	78
K.1. Beleggingen voor risico pensioenfonds	79
K.2. Beleggingen voor risico deelnemer	80
K.3. Vorderingen en overlopende activa.....	81
K.4. Liquide middelen	81
K.5. Stichtingskapitaal en reserves.....	82
K.6. Technische voorziening	82
K.7. Overige technische voorzieningen.....	85
K.8. Overige passiva	86
K.9. Premiebijdragen (van werkgever en werknemers)	86
K.10. Beleggingsresultaten.....	87
K.11. Baten uit herverzekering	88
K.12. Overige baten	88

K.13. Pensioenuitkeringen.....	88
K.14. Pensioenuitvoeringskosten.....	88
K.15. Saldo waardeoverdrachten	89
K.16. Premie herverzekering	89
K.17. Overige lasten.....	89
8.6. Stichtingskapitaal en reserves.....	90
8.7. Risicobeheer	90
8.8. Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen.....	95
8.9. Verbonden partijen.....	95
8.10.Kosten(allocatie), aantallen en beloningen.....	96
8.11.Belastingen.....	97
9. Overige gegevens.....	98
9.1. Actuariële verklaring	98
9.2. Controleverklaring van de onafhankelijke accountant.....	100
10. Bijlage 1.....	110
11. Bijlage 2 Code Pensioenfondsden	113

Voorwoord

Hierbij bieden wij u het jaarverslag 2022 aan van Stichting Pensioenfonds Gazelle.

Dit jaarverslag heeft betrekking op het boekjaar van 1 januari 2022 tot en met 31 december 2022.

Almere, 21 juni 2023

Stichting Pensioenfonds Gazelle
Namens het bestuur,

Bart van der Gaag
Voorzitter

Pensioenfonds Gazelle
Postbus 30052
1303 AB Almere

Bezoekadres:
Rondebeltweg 31
1329 BN Almere

Telefoon:
088 60 60 281

Website:
www.pensioenfondsgazelle.com

E-mail:
pensioenfondsgazelle@pon.com

Kerncijfers

	2022	2021
Aantal werkgevers	1	1
Aantal deelnemers		
Deelnemers	472	442
Gewezen deelnemers	648	794
Pensioengerechtigden	<u>499</u>	<u>504</u>
Totaal deelnemers	1.619	1.740
Reglementsvariabelen in %		
Toeslag deelnemers per 1 januari komend boekjaar	9,22	1,20
Toeslag gewezen deelnemers en pensioengerechtigden per 1 januari komend boekjaar	9,22	1,20
Pensioenuitvoering (x € 1.000)		
Feitelijke premie	4.185	3.858
Kostendekkende premie	6.964	6.880
Gedempte kostendekkende premie	4.185	3.858
Uitkeringen	2.811	2.809
Pensioenuitvoeringskosten	298	269
Vermogenssituatie/Solvabiliteit (x € 1.000)		
Pensioenvermogen	134.586	177.876
Pensioenverplichtingen	110.493	143.908
Aanwezige dekkingsgraad (in %)	121,8	123,6
Minimaal vereiste dekkingsgraad (in %)	104,3	104,3
Vereiste dekkingsgraad (in %)	121,5	119,6
Beleidsdekkingsgraad (in %)	126,3	119,7
Reële dekkingsgraad (in %)	95,5	96,6
Beleggingsportefeuille (x € 1.000)		
Beleggingen voor risico fonds	133.858	177.626
Beleggingen voor risico deelnemers	96	116
Beleggingsperformance in %		
Beleggingsrendement	-25,2	2,9
Benchmark	-25,4	2,0
Kosten pensioenregeling		
Pensioenuitvoeringskosten per deelnemer (euro's)	307	284
Kosten vermogensbeheer in % belegd vermogen	0,73	0,59

Bestuursverslag

1. Karakteristieken van het pensioenfonds

1.1. Profiel

Stichting Pensioenfonds Gazelle is statutair gevestigd te Almere. Kantoorhoudend aan de Rondebeltweg 31 te Almere. De laatste statutenwijziging was op 31 december 2020. De Stichting is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 80249086 en is aangesloten bij de Pensioenfederatie.

Stichting Pensioenfonds Gazelle (hierna: het Fonds) is opgericht op 7 september 2020 als ondernemingspensioenfonds. Vervolgens heeft op 31 december 2020 de zuivere splitsing plaatsgevonden van Stichting Pensioenfonds Pon (Multi-OPF) naar drie pensioenfonds, te weten:

- Stichting Pensioenfonds Gazelle;
- Stichting Pensioenfonds Geveke;
- Stichting Pon Pensioenfonds. Per 1 januari 2021 is de naam gewijzigd in Stichting Pensioenfonds Pon.

De splitsing is van kracht geworden nadat de splitsingsakte op 31 december 2020 is gepasseerd, waarmee Stichting Pensioenfonds Pon (Multi-OPF) onmiddellijk is opgehouden te bestaan.

1.2. Beleid en verantwoording

Missie

Het Fonds wil een zo goed mogelijke invulling geven aan de pensioenovereenkomsten die Koninklijke Gazelle N.V. (hierna: 'de werkgever') heeft met de (gewezen) werknemers. Het Fonds staat voor een betrouwbaar pensioenfonds, die het geld van zijn deelnemers op een deskundige wijze beheert en de ambitie heeft om zijn pensioentoezeggingen nu en in de toekomst te realiseren. Door een persoonlijke en transparante benadering zorgt het Fonds voor zijn deelnemers voor inzicht in het pensioeninkomen bij pensionering of na overlijden.

Visie

Het Fonds wil een betrouwbaar en toegankelijk pensioenfonds zijn waar het familiegevoel van Pon in terugkomt. Het opbouwen van een goed pensioen is belangrijk voor nu en in de toekomst. Het Fonds wil daarom de pensioenregelingen zo goed en duidelijk mogelijk blijven uitvoeren en binnen de beschikbaar gestelde middelen een zo goed mogelijk pensioenresultaat nastreven voor alle deelnemers op de lange termijn.

Strategie

Het Fonds heeft een strategie bepaald om daarmee de missie, visie en doelstellingen te bereiken. Door zorgvuldig te beleggen met nadruk op de lange termijn streeft het Fonds na om een goed pensioen te realiseren, rekening houdend met de financiële positie van het Fonds en de risico's van de belanghebbenden. Door te blijven professionaliseren, duidelijk te communiceren en persoonlijke aandacht, zorgt het Fonds dat zijn deelnemers zich zo goed mogelijk kunnen voorbereiden op hun pensioen.

In de Actuariële en bedrijfstechnische nota (Abtn) zijn de opzet van het Fonds, de risicoanalyse en wijze van uitvoering gedocumenteerd. Onderdeel van het beleid is een noodprocedure waarin is beschreven hoe het Fonds omgaat met de besluitvorming in spoedeisende situaties. Deze noodprocedure maakt onderdeel uit van het crisisplan van het Fonds.

Uitgangspunt in het handelen van ieder individueel bestuurslid en het bestuur als geheel is dat wordt gehandeld in het belang van alle belanghebbenden van het Fonds, rekening houdend met de korte- en langetermijneffecten van maatregelen. De overwegingen die het bestuur maakt, worden in de notulen van de bestuursvergaderingen vastgelegd.

1.3. Kenmerken regelingen

Kenmerken Basis pensioen

De Basis pensioenregeling kan worden gekenmerkt als een CDC-regeling. De werkgever stelt hierbij jaarlijks een premie beschikbaar waarmee een ouderdoms-, nabestaanden- en wezenpensioen wordt ingekocht. De opbouw vindt plaats conform een middelloonregeling. De pensioenregeling kent een pensioenrichtleeftijd van 68 jaar.

Jaarlijks wordt een aanspraak op ouderdomspensioen opgebouwd van 1,875% van de in dat jaar geldende pensioengrondslag. De pensioengrondslag is daarbij gelijk aan 12,96 maandsalarissen onder aftrek van een franchise. De franchise wordt jaarlijks vastgesteld en bedraagt voor 2022 € 14.802. De pensioengrondslag is voor 2022 gemaximeerd op € 100.064.

Mocht de premiebijdrage van de werkgever niet toereikend zijn om de volledige pensioenopbouw in te kopen dan zal het opbouwpercentage worden verlaagd. Het percentage zal worden verlaagd naar het niveau dat de premiebijdrage van de werkgever weer toereikend zal zijn. De verlaging van het partner- en wezenpensioen bij overlijden is niet van toepassing voor de toekomstige opbouwjaren tot de pensioenrichtdatum.

Jaarlijks beslist het bestuur van het Fonds over de mate waarin de opgebouwde aanspraken van de (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden worden verhoogd met een toeslag.

Overeenkomstig artikel 10 van de Pensioenwet kwalificeert de Basis pensioenregeling als een uitkeringsovereenkomst.

De Basis pensioenregeling wordt in eigen beheer uitgevoerd. Voor het kortleven- en arbeidsongeschiktheidsrisico is een risicoherverzekering afgesloten bij Zwitserleven. Hiermee worden de betreffende risico's afgedekt. Dit boekjaar heeft zich één schadegeval voorgedaan met betrekking tot het arbeidsongeschiktheidsrisico. Ten aanzien van het kortlevenrisico hebben zich twee schadegevallen voorgedaan.

Deelnemers hebben de mogelijkheid om extra te sparen voor pensioen. De gelden hiervoor worden ondergebracht en geadmistreerd op een individuele beleggingsrekening bij Goldman Sachs Asset Management. Door de deelnemers kan er alleen individueel extra worden gespaard voor pensioen, voor zover er fiscale ruimte aanwezig is.

Aantal werkgevers

Het Fonds kent slechts één werkgever, namelijk Koninklijke Gazelle N.V. Vooralsnog zullen er geen nieuwe werkgevers toetreden tot het Fonds.

Aantal verzekerden

Het aantal deelnemers is gestegen wat een positieve tendens is. Het aantal gewezen deelnemers is behoorlijk gedaald. De oorzaak hiervan is gelegen in het feit dat in 2022 het Fonds heeft deelgenomen aan een gecoördineerde actie van de pensioenkoopels, in overleg met de pensioenuitvoerders, om kleine pensioenen die vóór 2018 zijn ontstaan automatisch over te dragen naar de nieuwe pensioenuitvoerders van de betreffende gewezen deelnemers. Het aantal pensioengerechtigden laat verder een stabiel beeld zien.

Kenmerken Anw-hiaat pensioen

De Anw-hiaat pensioenregeling geeft, onder voorwaarden, recht op een nabestaandenpensioen tot de ingang van de AOW. Daarbij is de hoogte van het nabestaandenpensioen gerelateerd aan de hoogte van de uitkering van de Anw, zoals deze wordt verstrekt door de Sociale Verzekeringsbank (SVB).

Jaarlijks beslist het bestuur van het Fonds de mate waarin de uit te keren aanspraken worden verhoogd met een toeslag. Voor pensioengerechtigden die op 31 december 2020 reeds een uitkering uit hoofde van de Anw-hiaat pensioenregeling ontvingen bij het voormalig Multi-OPF Stichting Pensioenfonds Pon (Ring A) geldt in beginsel een onvoorwaardelijke toeslag ter grootte van 1,5% per jaar, met dien verstande dat deze pensioenuitkering nooit meer mag bedragen dan het fiscale maximum conform artikel 18f van de Wet op de Loonbelasting 1964. Er geldt een aanvullende toeslagregeling voor degenen die op 31 december 2020 deelnemer waren bij het voormalig Multi-OPF Stichting Pensioenfonds Pon (Ring A). Voor deze deelnemers is er een toeslagdepot A gevormd. Vanuit dit toeslagdepot krijgen de nabestaanden van deze deelnemers naast de reguliere toeslag over de uitkering van het Anw-hiaat pensioen een aanvullende toeslag tot het niveau van de werkelijke stijging van de Anw-uitkering van de overheid, tot een maximum van 1,5% per jaar. Voorwaarden zijn dat de middelen in het toeslagdepot A voldoende zijn en de beleidsdekkingsgraad hoger is dan het minimaal vereist eigen vermogen.

De regeling is alleen van toepassing op deelnemers met een partner voor zover deze zijn aangemeld bij het Fonds.

Overeenkomstig artikel 10 van de Pensioenwet kwalificeert de Anw-hiaat pensioenregeling als een uitkeringsovereenkomst.

Met betrekking tot het overlijdensrisico is een stop-loss herverzekering gesloten bij Zwitserleven. Hiermee is het kortlevenrisico (gedeeltelijk) afgedekt. Er heeft in 2022 geen uitkering uit hoofde van de herverzekering plaatsgevonden.

Kenmerken Netto Pensioen

De Netto pensioenregeling kan worden gekenmerkt als een beschikbare premieregeling. Het betreft een vrijwillige regeling als aanvulling op de Basis pensioenregeling. De werkgever stelt bij de Netto pensioenregeling jaarlijks een premie beschikbaar waarmee gespaard kan worden voor een Netto ouderdoms- en/of netto nabestaandenpensioen na pensioendatum.

De pensioenregeling kent een pensioenrichtleeftijd van 68 jaar.

Indien er sprake is van een partner en/of kinderen dan wordt er een netto nabestaandenpensioen en een netto wezenpensioen verzekerd bij overlijden voor de pensioenrichtdatum. Hierbij wordt uitgegaan van een jaarlijks opbouwpercentage voor het netto nabestaandenpensioen van 1,3125% en een jaarlijks opbouwpercentage voor het netto wezenpensioen van 0,2625%, de toekomstige diensttijd tot de pensioenrichtleeftijd, alsmede met het percentage van de loonbelasting/premie volksverzekeringen in de hoogste belastingschijf. De pensioengrondslag is daarbij gelijk aan 12,96 maandsalarissen onder aftrek van een franchise.

De franchise wordt jaarlijks wettelijk vastgesteld en is voor 2022 € 114.866. Overeenkomstig artikel 10 van de Pensioenwet kwalificeert de Netto pensioenregeling als een premieovereenkomst.

1.4. Organisatie

Het Fonds hanteert een onafhankelijk bestuursmodel.

Bestuur

Per 31 december 2022 is de samenstelling van het bestuur als volgt:

Naam	Functie	Geslacht	Geboortjaar	Lid sinds	Einde zittingsduur
B.C. van der Gaag	Voorzitter	Man	1970	2020	onbepaald
J.F. Simon	Lid	Man	1966	2020	onbepaald

Het bestuur van het Fonds heeft de dagelijkse uitvoering van de werkzaamheden uitbesteed. Deze werkzaamheden betreffen vermogensbeheer, pensioenadministratie en bestuursondersteuning. Uitgangspunt is dat het bestuur, conform de eisen van de Pensioenwet, verantwoordelijk blijft voor de juiste uitvoering van de uitbestede taken. Het bestuur heeft uitsluitend bevoegdheden conform de reglementen van het Fonds, in overeenstemming met de vastlegging daarvan in de Actuariële en bedrijfstechnische nota (Abtn).

Het Fonds beschikt niet over een eigen pensioenbureau. Het Fonds maakt hiervoor gebruik van de diensten van het pensioenbureau van Pensioenfonds Pon. Het pensioenbureau van Pensioenfonds Pon verzorgt de pensioenadministratie voor het Fonds en ondersteunt het bestuur van het Fonds bij de uitvoering van haar werkzaamheden.

Belanghebbendenorgaan

Het belanghebbendenorgaan bestaat in beginsel uit vier personen. De samenstelling is als volgt:

- a. één werknemersvertegenwoordiger namens de deelnemers van de pensioenregeling;
- b. één vertegenwoordiger namens de pensioengerechtigden van de pensioenregeling;
- c. twee werkgeversvertegenwoordigers namens de werkgever.

Per 31 december 2021 is de samenstelling van het belanghebbendenorgaan als volgt:

Naam	Functie	Geslacht	Geboorte-jaar	Vertegenwoordiging	Lid sinds	Einde zittingsduur
A. Heuzinkveld	Voorzitter	Man	1956	Gepensioneerden	2020	2024
M.A. Saphu-Jansen	Lid	Vrouw	1966	Werknemers	2020	2023
B. Sprong	Lid	Man	1966	Werkgever	2020	2026
H.J. Nanninga	Lid	Man	1986	Werkgever	2020	2025

Herbenoeming

Volgens het rooster van aftreden van het belanghebbendenorgaan liep per 31 december 2022 de zittingstermijn af van de vertegenwoordiger namens de werkgever, de heer Sprong. De heer Sprong heeft te kennen gegeven zich beschikbaar te stellen voor een nieuwe zittingsperiode. Volgens de statuten worden werkgeversvertegenwoordigers voorgedragen door de directie van de werkgever. De werkgever heeft de heer Sprong voorgedragen voor herbenoeming. Het bestuur heeft hierop besloten de heer Sprong voor een nieuwe zittingsduur van vier jaar aan te stellen en heeft tevens De Nederlandsche Bank hiervan op de hoogte gesteld. De Nederlandsche Bank heeft inmiddels aangegeven geen bezwaar te hebben tegen de herbenoeming.

Het belanghebbendenorgaan is belast met het adviseren en goedkeuren van voorgenomen besluiten van het bestuur van het Fonds en heeft alle taken en bevoegdheden zoals opgenomen in de wet en de statuten van het Fonds.

Het belanghebbendenorgaan heeft de bevoegdheid een oordeel te geven over het handelen van het bestuur aan de hand van het bestuursverslag, de jaarrekening en andere informatie, waaronder de bevindingen van het intern toezicht, over het door het bestuur uitgevoerde beleid, evenals over beleidskeuzes voor de toekomst. De taken en bevoegdheden van het belanghebbendenorgaan zijn nader uitgewerkt in het bestuursreglement.

Intern toezicht

Het Fonds kent een raad van toezicht. De raad van toezicht bestaat in beginsel uit drie natuurlijke personen, die niet directe vertegenwoordigers zijn van de belanghebbenden bij het Fonds.

Per 31 december 2022 is de samenstelling van de raad van toezicht als volgt:

Naam	Functie	Geslacht	Geboortjaar	Lid sinds	Einde zittingsduur
D.H. Mik	Voorzitter	Man	1965	2020	2026
J. Matelski	Lid	Vrouw	1984	2020	2023
J. Wijckmans-Peek	Lid	Vrouw	1978	2020	2024

De raad van toezicht is belast met het uitoefenen van het intern toezicht op het bestuur van het Fonds en heeft alle taken en bevoegdheden zoals opgenomen in de wet en de statuten van het Fonds. De taken en bevoegdheden van de raad van toezicht zijn nader uitgewerkt in het bestuursreglement.

Volgens het rooster van aftreden van de raad van toezicht liep per 31 december 2022 de eerste zittingstermijn af van de heer Mik. De heer Mik heeft zich beschikbaar gesteld voor een tweede zittingstermijn van vier jaar. Een lid van de raad van toezicht wordt voorgedragen en benoemd door het belanghebbendenorgaan, nadat het belanghebbendenorgaan de kandidaat geschikt heeft beoordeeld. De maximale zittingstermijn bedraagt 8 jaar. Het belanghebbendenorgaan is akkoord gegaan met de herbenoeming van de heer Mik voor een periode van 4 jaar. De Nederlandsche Bank is hiervan op de hoogte gesteld. De Nederlandsche Bank heeft inmiddels aangegeven geen bezwaar te hebben tegen de herbenoeming.

Uitvoeringsorganisatie

Het Fonds heeft de uitvoering van de pensioenadministratie uitbesteed aan Pensioenfonds Pon, die beschikt over een pensioenbureau. Het pensioenbureau van Pensioenfonds Pon voert de volgende werkzaamheden uit voor het Fonds:

- de premie-incassowerkzaamheden;
- het voeren van de pensioen- en uitkeringsadministratie;
- het voeren van de financiële administratie en de verslaglegging;
- de bestuursondersteuning en de coördinatie hieromtrent;
- het verzorgen van de pensioencommunicatie;
- de actuariële werkzaamheden;
- het functioneel beheer;
- de werkzaamheden op het gebied van de administratieve organisatie en de interne controle.

Met het pensioenbureau van Pensioenfonds Pon is een Service Level Agreement afgesloten. Op kwartaalbasis wordt een SLA-rapportage hieromtrent ontvangen en in het bestuur besproken. Daarnaast ontvangt het bestuur van elk incident een impactanalyse, alsmede de genomen interne beheersmaatregelen om een dergelijk incident in de toekomst te voorkomen. Het bestuur voert verder periodiek overleg met de manager van het pensioenbureau van Pensioenfonds Pon over de kwaliteit van de uitvoering. Tot slot kan het Fonds een audit uit laten voeren om afdoende assurance te verkrijgen over uitbestede diensten aan Pensioenfonds Pon.

Uitbesteding

- Het pensioenbureau van Pensioenfonds Pon maakt voor de pensioenadministratie gebruik van het administratiepakket Maia van Keylane, dat via SaaS wordt afgenomen;
- Het vermogensbeheer is volledig uitbesteed en wordt, op basis van een afgesproken mandaat, verzorgd door de fiduciair beheerder Goldman Sachs Asset Management;
- Voor de custody-werkzaamheden wordt gebruik gemaakt van CACEIS;
- De bankrekeningen van het Fonds zijn ondergebracht bij ABN-AMRO;
- Voor de koppeling met de Basisregistratie Personen wordt gebruik gemaakt van de diensten van CompeT&T.

Voor activiteiten en bedrijfsprocessen die door het Fonds worden uitbesteed moet het bestuur zekerheid verkrijgen dat de uitvoerende partijen de interne controle van deze processen op orde hebben en de (financiële) rapportages betrouwbaar zijn. Hiertoe zijn van Keylane, NN Investment Partners Institutional Clients (heden: Goldman Sachs Asset Management), NN Investment Partners Integrated Client Solutions (heden: Goldman Sachs Asset Management), CACEIS en CompeT&T ISAE 3402 type II rapportages over het jaar 2022 ontvangen en geanalyseerd. De conclusie is dat alle partijen die een ISAE-3402 rapportage hebben overlegd voldoende waarborgen bieden dat de uitbestede werkzaamheden deugdelijk zijn vastgelegd en dat de risico's voor het Fonds aanvaardbaar zijn.

Het bestuur heeft voor het toezicht op de fiduciair beheerder maatregelen getroffen. Deze maatregelen betreffen het overeenkomen van een fiduciaire dienstenovereenkomst en een service level agreement, het ontvangen van een maandelijkse beleggingsrapportage en het instellen van een beleggingscommissie. Van belang hierbij is het monitoren van de afgegeven mandaten door het bestuur aan de fiduciair beheerder. Tevens wordt daarbij beoordeeld of de uitvoering van het beleggingsbeleid door de fiduciair beheerder in lijn ligt met de uitkomsten van de recentste ALM-studie, alsmede in lijn ligt met de laatst uitgevoerde studie naar de strategische asset allocatie (SAA) en in lijn ligt met laatst uitgevoerde risicobudgetstudie.

Beleggingscommissie

De beleggingscommissie heeft een beleidsvoorbereidende rol en zij adviseert het bestuur bij strategische beleidskeuzes op het gebied van vermogensbeheer. Daarnaast heeft de beleggingscommissie een monitoringsfunctie ten aanzien van de uitvoering van het beleggingsbeleid.

Onder de beleidsvoorbereidende en adviserende taken van de beleggingscommissie, vallen onder meer het geven van advies over:

- het jaarlijkse beleggingsplan inclusief de normportefeuille;
- de uit te voeren ALM-studies;
- het proces van selectie en ontslag van beleggingsfondsen;
- ESG beleid, stemrichtlijnen en de verklaring inzake de beleggingsbeginselen;
- de lange termijn beleggingsstrategie;
- het proces van tactische assetallocatie, rente-afdekkingsstrategieën, risicoambities en risicobudgetten.

Onder de monitoringsfunctie van de beleggingscommissie, valt onder meer het monitoren van:

- de resultaten van de beleggingsfondsen;
- de rapportages van de fiduciair beheerder en de custodian;
- overige rapportages met betrekking tot het vermogensbeheer.

De beleggingscommissie is samengesteld uit een lid van het bestuur en kent een onafhankelijk externe voorzitter. De leden worden benoemd door het bestuur. De beleggingscommissie zorgt ervoor dat de beleggingsontwikkelingen goed kunnen worden geanalyseerd en de uitvoering door de fiduciair beheerder kritisch kan worden gezien. Hierbij wordt mede gebruik gemaakt van de expertise van de risicocommissie alsmede van een adviseur van een extern adviesbureau.

De beleggingscommissie bestaat ultimo boekjaar uit de volgende leden:

- H. Hoos (onafhankelijk externe voorzitter);
- J.F. Simon.

Per 31 december 2022 liep de tweede zittingstermijn af van de heer Hoos. Het bestuur heeft besloten geen nieuwe zittingstermijn met de heer Hoos aan te gaan en op zoek te gaan naar een nieuwe voorzitter van de beleggingscommissie. Het bestuur heeft in december 2022 met een drietal kandidaten gesproken.

Op basis van deze gesprekken heeft het bestuur besloten de heer E.E. Hagen voor te dragen als nieuwe voorzitter van de beleggingscommissie, onder voorbehoud van goedkeuring door De Nederlandsche Bank. Inmiddels heeft De Nederlandsche Bank ingestemd met de benoeming van de heer Hagen als onafhankelijk voorzitter van de beleggingscommissie.

Risicocommissie

De risicocommissie, waarvan de sleutelfunctiehouder risicobeheer deel uitmaakt, ondersteunt de sleutelfunctiehouder risicobeheer in zijn taak en geeft invulling aan de risicobeheerfunctie van het Fonds. De risicobeheerfunctie draagt bij aan een effectieve uitvoering van het risicobeheersysteem van het Fonds. De risicocommissie heeft de volgende bevoegdheden:

- volledig en onbeperkt toegang tot alle data, informatie en eigendommen van het Fonds;
- zelfstandig adviseren over wijzigingen in procedures, werkinstructies, normstelling en regels;
- zich beroepen op het bestuur indien de noodzakelijke medewerking niet op vrijwillige basis geschiedt;
- zelfstandig uitvoeren van controles en monitoringsactiviteiten.

De risicocommissie bestaat uit tenminste twee personen: een bestuurder en de voorzitter van de risicocommissie, zijnde de sleutelfunctiehouder risicobeheer.

De voorzitter en leden van de risicocommissie kunnen niet ook lid zijn van andere bestuurlijke commissies, maar wel als toehoorder bij andere bestuurlijke commissies aanwezig zijn.

De risicocommissie bestaat ultimo boekjaar uit de volgende leden:

- U. Hofman (sleutelfunctiehouder risicobeheer);
- B.C. van der Gaag.

Compliance officer

De heer M. van Enckevort fungeert als compliance officer van het Fonds. De compliance officer ziet toe op de naleving van de gedragscode die onder meer voorschrijft hoe belangenconflicten en misbruik of oneigenlijk gebruik van de bij het Fonds aanwezige informatie of zaken moeten worden voorkomen. Tevens ziet de compliance officer toe op de naleving van de wettelijke regelingen in dat verband, ter waarborging van een beheerste en integere bedrijfsvoering door het Fonds. De compliance officer is onafhankelijk van het bestuur en rapporteert minimaal jaarlijks zijn bevindingen aan het bestuur.

De compliance officer heeft voor 2022 vastgesteld dat de aan het Fonds verbonden personen zich hebben gehouden aan de Gedragscode en de verklaring hieromtrent hebben ondertekend. Tot de verbonden personen behoren: de leden van het bestuur, de leden van het belanghebbendenorgaan, de leden van de raad van toezicht, leden van de beleggingscommissie, de medewerkers van het pensioenbureau, de sleutelfunctiehouder risicobeheer, de sleutelfunctiehouder interne audit, de functionaris gegevensbescherming en de compliance officer.

Functionaris gegevensbescherming

De heer R. Damming fungeert als functionaris gegevensbescherming van het Fonds. De functionaris gegevensbescherming is verantwoordelijk voor het definiëren van het privacybeleid en de procedures hieromtrent. De functionaris gegevensbescherming staat het Fonds bij in het bewustzijn over en de naleving van de privacyvereisten. Tevens ondersteunt de functionaris gegevensbescherming het Fonds bij de evaluatie van het ontwerpen en het toetsen van de operationele effectiviteit van de controlekaders omtrent privacy. De functionaris gegevensbescherming is door het Fonds aangemeld bij de Autoriteit Persoonsgegevens.

Externe ondersteuning en controle

Het Fonds wordt bijgestaan door GPSS op juridisch gebied met betrekking tot de reglementen, de opdrachtbrieven en de uitvoeringsovereenkomsten. Sprenkels treedt op als adviseur op actuariel gebied. De sleutelfunctiehouder interne audit van het Fonds is de heer M. Lind. De externe accountant van het Fonds is de heer S.B. Spiessens RA van Ernst & Young Accountants LLP. Vanaf boekjaar 2022 is de heer Spiessens opgevolgd door de heer J. Slager RA van Ernst & Young Accountants LLP. De certificerend actuaris van het Fonds is de heer drs. J.J.M. Tol AAG RBA van Triple A, tevens sleutelfunctiehouder actuariel.

2. Verslag van het bestuur

2.1. Hoofdpijnen

Nieuw Pensioenstelsel

Op 12 juni 2020 kondigden het kabinet, werkgevers en vakbonden een uitwerking van hun in juni 2019 gesloten pensioenakkoord aan. Op 22 juni 2020 heeft de wetgever dit hoofdlijnenakkoord openbaar gemaakt. In de Hoofdlijnennotitie uitwerking pensioenakkoord is een technische uitwerking van het nieuwe pensioenstelsel opgenomen.

De belangrijkste zaken uit het pensioenakkoord zijn:

1. de AOW-leeftijd gaat minder snel stijgen dan nu het geval is en stijgt vanaf 2025 mee met de gemiddelde levensverwachting;
2. de premie wordt leeftijdsonafhankelijk en leidend voor de pensioenopbouw;
3. op de pensioendatum mag de deelnemer maximaal 10% van de pensioenwaarde opnemen;
4. het nabestaandenpensioen zal eenvoudiger en uniformer worden;
5. nieuwe contractvormen voor pensioenfondsen.

Ten aanzien van punt 5 "nieuwe contractvormen" is de grootste wijziging dat de min of meer harde toezegging over de toekomstige pensioenuitkering wordt losgelaten. Verder is toch wel een doorbraak dat de doorsneesystematiek verdwijnt. Er komt opbouw in een premieregeling met een premie die voor jong en oud gelijk is. Omdat jongere deelnemers nog een groot deel toekomstige pensioenopbouw voor zich hebben, kunnen zij meer risico dragen dan oudere deelnemers en gepensioneerden.

Er komen twee typen pensioencontracten:

- de solidaire premieregeling; en
- de flexibele premieregeling.

Bij beide contracten wordt gesproken over verwachtingen. Er is geen sprake meer van aanspraken, (risicovrije) rekenrente en dekkingsgraden. De pensioenopbouw van deelnemers vindt plaats in de vorm van 'een voor de uitkering gereserveerd vermogen'. Dit gereserveerde vermogen wordt opgebouwd met de premies, de rendementen en bijdragen vanuit een eventueel aanwezige collectieve reserve.

Er komt een wettelijk transitiekader. Dit kader vereist maatwerk op het niveau van de pensioenregeling of van de pensioenuitvoerder. De werkgever wordt wettelijk verplicht een transitieplan op te (laten) stellen. Het transitieplan bevat de keuze voor (minimaal) één van beide nieuwe contracten en informatie over hoe wordt omgegaan met bestaande rechten en aanspraken. Hierbij is invaren van de opgebouwde pensioenaanspraken in één van beide nieuwe contracten de standaard, maar kan er dus van worden afgeweken. Bij de keuze voor een contract en over het al dan niet invaren van de opgebouwde pensioenaanspraken geldt voor het Fonds als aandachtspunt de dispensatie van de pensioenregeling die minimaal gelijkwaardig dient te zijn aan die van de pensioenregeling van Pensioenfonds van de Metalektro.

In 2021 is het Fonds gestart met de inrichting van een projectorganisatie om aan de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel goede uitvoering te kunnen geven. De uiterste wettelijke datum van implementatie is 1 januari 2027, waarbij de definitieve afspraken tussen sociale partners en keuzes omtrent het pensioencontract uiterlijk 1 juli 2025 bekend moeten zijn. Bij deze tijdlijn wordt ervan uitgegaan dat de wet volgens de huidige verwachting op 1 juli 2023 in werking treedt.

In oktober 2022 heeft een eerste bijeenkomst plaatsgevonden met de stuurgroep van Stichting Pensioenfonds Gazelle. In deze stuurgroep zitten onder andere vertegenwoordigers namens de werkgever en de ondernemingsraad. Naast een update over de ontwikkelingen omtrent de Wet toekomst pensioen, zijn in deze bijeenkomst ook de eerste uitkomsten van verkennende berekeningen besproken.

Verder zijn tijdens een studiedag op 17 november 2022 het belanghebbendenorgaan en de raad van toezicht uitgebreid bijgepraat over de ontwikkelingen rondom de Wet toekomst pensioen. De werkgevers- en werknemersorganisatie dienen een besluit te nemen over de inhoud van de nieuwe pensioenregeling. Intussen bereidt Stichting Pensioenfonds Gazelle zich voor op de overgang naar de nieuwe regels.

Datakwaliteit

Het toezien op het borgen van datakwaliteit is een bestuurlijke taak. Er zijn vier factoren die de betrouwbaarheid van de administratie en gegevensverstrekking beïnvloeden, te weten:

- complexe pensioenregelingen en wetswijzingen;
- historische brondata;
- gegevensinstroom;
- kwaliteit van administratiesystemen.

Voor pensioenfondsden die de opgebouwde pensioenaanspraken willen invaren in de nieuwe contracten is datakwaliteit van essentieel belang. Zonder afdoende inzicht in de datakwaliteit voorafgaand aan het invaren, kan een pensioenfonds geen goed en evenwichtig invaarsbesluit nemen en kunnen fouten ontstaan in de berekende individuele 'pensioenvermogens'.

Op 11 oktober 2022 heeft de Pensioenfederatie een servicedocument omtrent datakwaliteit gepresenteerd met daarin opgenomen het kader dat door pensioenfondsden dient te worden gehanteerd om de datakwaliteit van het eigen pensioenfonds vast te stellen. Het Fonds zal bij het opstellen van een eigen datakwaliteitsbeleid dit kader nadrukkelijk in ogenschouw nemen.

Eigen risicobeoordeling

De eigen risicobeoordeling (ERB) is dient eens in de drie jaar te worden uitgevoerd, of zoveel eerder als een significante wijziging van het risicoprofiel of pensioenregeling dat vereist. De ERB dient aan De Nederlandsche Bank te worden verstrekt. Tevens dient de ERB betrokken te worden bij strategische besluitvorming van het bestuur. In 2021 heeft het bestuur een ERB uitgevoerd. De ERB is op 10 januari 2022 bij De Nederlandsche Bank ingediend.

Op basis van de uitgevoerde eigen risicobeoordeling onderkent het bestuur de volgende belangrijkste scenario's die de strategische doelstellingen van het Fonds in gevaar kunnen brengen:

- lage rente en hoge c.q. oplopende inflatie;
- klimaatverandering "dubbele schok scenario";
- IT-risico's/cybercrime;
- vervallen van dispensatie bedrijfstakpensioenfonds, met name in het kader van het nieuwe pensioenstelsel;
- nieuw pensioenadministratiesysteem.

Het bestuur is van mening dat met de getroffen beheersmaatregelen en de projectmatige aanpak, voor zowel de gevolgen van het nieuwe pensioenstelsel als de IT-risico's, de risico's voldoende in beeld zijn en worden beheerst. Ten aanzien van de effectiviteit en doelmatigheid van het risicobeheer concludeert het bestuur dat deze voldoende tot sterk is. Met name op het punt van ICT en cyberrisico is het belangrijk dat dit voldoende onder de aandacht komt en blijft van het bestuur en dat hier verder stappen in worden gezet.

Op 31 maart 2022 heeft De Nederlandsche Bank een sectorbrief gepubliceerd met de uitkomsten van de beoordeling van de ingediende ERB's door de sector. De Nederlandsche Bank heeft gecontacteerd dat de sector een goede start heeft gemaakt en dat er tegelijk ook mogelijkheden zijn tot verbeteringen. Deze verbeterpunten zijn:

- zelfstandige leesbaarheid ERB verbeteren;
- triggers voor tussentijdse ERB benoemen;
- rollen in besluitvormingsproces ERB vastleggen en interne organen betrekken;
- separaat oordeel sleutelfunctiehouder(s) opnemen;
- zowel bruto als netto risico's beoordelen;

- inhoudelijk oordeel over doelmatigheid risicobeheer verbeteren;
- verantwoording van de volgende thema's in de ERB verbeteren:
 - strategische risico's opnemen in risicomanagementcyclus met oordeel sleutelfunctiehouder risicobeheer;
 - ESG risicobeheer aansluiten op good practice ESG;
 - aandacht in de ERB vergroten voor het risico datakwaliteit waaronder juistheid en volledigheid van relevante pensioengegevens

De in de sectorbrief benoemde verbeterpunten zullen, voor zover van toepassing voor het Fonds, worden meegenomen bij een volgende ERB.

Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR)

Op 10 maart 2021 is de Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR) in werking getreden. Deze wetgeving moet helpen om de duurzaamheidsrisico's en het duurzaamheidsbeleid met betrekking tot financiële producten transparant te maken. Tot de financiële producten worden ook de pensioenregelingen gerekend.

Bij het uitvoeren van het beleggingsbeleid weegt het Fonds verschillende ESG-criteria¹ mee bij de beleggingsbeslissingen. Het Fonds weegt niet specifiek mee wat de ongunstige effecten van beleggingsbeslissingen zijn op de duurzaamheidsfactoren, zoals gedefinieerd in de SFDR. Het Fonds heeft dus een eigen keuze gemaakt welke criteria het meeweegt.

Het Fonds houdt op dit moment geen rekening met de belangrijkste ongunstige effecten van beleggingsbeslissingen op duurzaamheidsfactoren, in de zin van artikel 4 van SFDR. De SFDR-wetgeving is namelijk nog in ontwikkeling en is dus nog niet definitief. In 2023 worden namelijk nog wijzigingen verwacht in de lijst met belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren en de indicatoren. Nu zijn de wijzigingen nog niet bekend. Het Fonds wil zich bij zijn beleggingsbeslissingen nog niet vastleggen op die belangrijkste ongunstige effecten, zonder dat het weet wat die factoren en indicatoren exact zijn. Daarnaast moeten pensioenfonds die wel rekening houden met ongunstige effecten van beleggingsbeslissingen op duurzaamheidsfactoren ook over een grote hoeveelheid indicatoren rapporteren. Het Fonds moet daarvoor aanvullende data inkopen. Dit brengt hoge kosten met zich mee. Maar ook de dekking van de data en de kwaliteit daarvan is een reden om (voorlopig) de verklaring ongunstige effecten niet op te stellen. Het Fonds verwacht dat zowel de dekking als de kwaliteit van de data de komende jaren zal verbeteren. Het Fonds zal dan de huidige keuze om geen rekening te houden met de belangrijkste ongunstige effecten in heroverweging nemen. Bij deze heroverweging neemt het Fonds de kwaliteit, inspanning en kosten van de rapportages mee. Deze heroverweging kan ook nog beïnvloed worden wanneer (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden willen dat het Fonds rekening houdt met de wettelijke ongunstige effecten van beleggingsbeslissingen op duurzaamheidsrisico's.

Evaluatie van de beleggingsportefeuille aan de hand van 'landschapstudies'

In januari 2022 heeft een drietal landschapstudies plaatsgevonden met betrekking tot:

- aandelen;
- spreadproducten; en
- maatschappelijk verantwoord beleggen (MVB).

Aanleiding hiertoe is de behoefte van zowel het bestuur als van de beleggingscommissie om de huidige beleggingscategorieën, alsmede de invulling ervan, te evalueren aan de hand van een 'blanco vel papier'.

Voor de landschapstudie aandelen zijn de volgende facetten van belang waarin keuzes moeten worden gemaakt met betrekking tot de beleggingscategorieën met aandelen: geografisch, large caps

¹ ESG-criteria: afwegingen met betrekking tot milieu (Environment), maatschappij (Social) en bestuur (Governance).

of small caps, sectoren, factoren, kosten, passief of actief en integratie van environmental, social en governance (ESG).

Voor de landschapsstudie spreadproducten zijn de volgende facetten van belang waarin keuzes moeten worden gemaakt met betrekking tot de beleggingscategorieën met obligaties: geografisch, uitgevende instelling, valuta, kredietwaardigheid, lenings specifieke convenanten, kosten en integratie van environmental, social en governance (ESG).

Met betrekking tot de landschapsstudie maatschappelijk verantwoord beleggen (MVB) zijn de volgende beleidsopties mogelijk: opstellen uitsluitingsbeleid, integratie van environmental, social en governance (ESG), actief stembeleid, aangaan van engagement met ondernemingen en het onderschrijven van initiatieven.

Op basis van de 'landschapsstudies' zijn vanuit de beleggingscommissie de volgende adviezen opgesteld en aan het bestuur voorgelegd:

Aandelen

- Voor de beleggingscategorie aandelen ontwikkelde markten de regiogewichten aanhouden, zoals deze worden toegepast door de MSCI-index. Dit houdt mede in dat er geen aparte weging komt naar sectoren dan wel small caps, alsmede naar een specifieke weging naar factoren.
- Voor de beleggingscategorie aandelen opkomende markten de gewichten aanhouden, zoals deze worden toegepast door de MSCI-index. Dit houdt mede in dat er geen aparte weging komt naar sectoren dan wel small caps, alsmede naar een specifieke weging naar factoren.
- Vanuit het investment belief 'passief, tenzij' hebben passieve beleggingen via beleggingsfondsen de voorkeur. Hierbij is de integratie van ESG-factoren goed mogelijk.

Spreadproducten

- Maak een duidelijk onderscheid in spreadproducten of deze zijn bedoeld voor rendement doeleinden (return portefeuille) of mede op basis van de correlatie voor de afdekking van de pensioenverplichtingen (matching portefeuille).
- Op basis van dit onderscheid lenen alleen swaps, staatsleningen, investment grade credits in Euro en Nederlandse hypotheekleningen zich voor de matching portefeuille gezien de correlatie met de pensioenverplichtingen. De beleggingscategorieën emerging market debt en high yield lenen zich duidelijk voor opname in de return portefeuille om rendement te genereren, gezien de lage correlatie met de pensioenverplichtingen.
- De beleggingscategorie wereldwijde investment grade credits hebben door zowel de verschillende 'basisrentes' als door de verschillende valutacomponenten een mindere correlatie met de pensioenverplichtingen en zijn daardoor minder geschikt voor opname in de matching portefeuille. Geadviseerd wordt derhalve de huidige investering in deze beleggingscategorie te beëindigen dan wel onder te brengen in de return portefeuille.

Maatschappelijk verantwoord beleggen

Op basis van de ontwikkelingen omtrent klimaatrisico's en duurzaamheidsrisico's is het doel om te komen tot een MVB-beleid dat aansluit bij de specifieke eisen en wensen van het Fonds, alsmede de mogelijkheden omtrent de implementatie ervan. Eind 2022 heeft het Fonds een eigen MVB-beleid vastgesteld.

Op basis van bovenstaande adviezen zijn de volgende acties voor 2023 geformuleerd:

- De inrichting van elke beleggingscategorie wordt opnieuw beoordeeld, waarbij de investment belief 'passief, tenzij' het uitgangspunt vormt;
- Voor de beleggingscategorie aandelen ontwikkelde markten worden de regiogewichten aangehouden, zoals deze wordt toegepast door de MSCI-index;
- De investment case voor de beleggingscategorie investment grade credits wordt opnieuw beoordeeld door het bestuur of te bezien of 'global investment grade credits' nog wel opgenomen dient te zijn in de matching portefeuille.

Het bestuur zal in samenwerking met de beleggingscommissie aan de hand van de uitgevoerde landschapsstudies en de gemaakte keuzes hierin, in 2023 een geïntegreerde evaluatie van de beleggingsportefeuille uitvoeren, inclusief het huidige beleid omtrent valuta-afdekking en MVB.

Russische inval in Oekraïne

Het Fonds is blijvend bezorgd over de inval van Rusland in Oekraïne in 2022. De inval heeft naast grote humanitaire gevolgen ook economische gevolgen. Het Fonds kijkt daarom ook naar de invloed van de oorlog op de beleggingen en de financiële situatie van het Fonds. Aansluitend bij de wereldwijde sancties tegen Rusland, heeft het Fonds besloten niet meer te willen beleggen in Rusland en Wit-Rusland.

Op het moment van de inval in 2022 had het Fonds beleggingen in Rusland, via vier beleggingsfondsen: UBS Emerging markets equity, Robeco Emerging Starts, Nordea EMD HC en Colchester EMD LC. Voor de beleggingsfondsen Nordea EMD HC en Colchester EMD LC geldt dat inmiddels alle Russische posities volledig zijn verkocht. Nordea heeft dat vlak voor het begin van de inval gedaan en Colchester in september/oktober 2022. Voor de aandelen van Robeco en UBS geldt dat er tot op heden nog geen fatsoenlijke prijsvorming is. De stukken zijn daarom door beide beleggingsfondsen op nul gewaardeerd. Dat geldt ook voor de benchmarkprovider die door beide beleggingsfondsen wordt gehanteerd. Gegeven dat de Russische aandelenposities op nul zijn gewaardeerd, kan deze exposure niet worden uitgedrukt in een percentage blootstelling voor het Fonds. Het Fonds monitort of beide beleggingsfondsen de posities in de Russische bedrijven verkoopt op het moment dat er een fatsoenlijke prijsvorming ontstaat. Het Fonds heeft hier bij beide beleggingsfondsen op aangedrongen, maar hierover geen harde toezegging ontvangen.

Informatiebeveiligingsbeleid en cybersecurity

In 2021 is door De Nederlandsche Bank (DNB) een onderzoek in de vorm van een 'deep dive' gedaan naar de informatiebeveiliging en cybersecurity bij Pensioenfonds Pon. Op 17 december 2021 heeft Pensioenfonds Pon een brief van DNB ontvangen waarin het is geïnformeerd over de conclusies van het onderzoek. DNB concludeert op grond van haar onderzoek dat Pensioenfonds Pon de risico's op het gebied van informatiebeveiliging en cybersecurity nog niet in voldoende mate beheerst. Pensioenfonds Pon rapporteert voor alle 58 controls een lager volwassenheidsniveau dan het vereiste volwassenheidsniveau. Hiermee voldoet Pensioenfonds Pon niet aan de verwachtingen van een integere en beheerste bedrijfsvoering. De aard, omvang en risicoprofiel van Pensioenfonds Pon zijn in deze conclusie betrokken.

Op basis van de conclusie is Pensioenfonds Pon op 4 februari 2022 geïnformeerd door haar accounttoezichthouder over de vervolgacties die DNB verwacht naar aanleiding van dit onderzoek. De verwachting van DNB is dat Pensioenfonds Pon op 31 juli 2023 wel de risico's op het gebied van informatiebeveiliging en cybersecurity in voldoende mate beheerst. Pensioenfonds Pon dient hiervoor een plan van aanpak in te dienen bij DNB voor 1 april 2022. Pensioenfonds Pon heeft inmiddels tijdig het plan van aanpak bij DNB ingediend.

Aangezien het Fonds de uitvoering van de pensioenadministratie heeft uitbesteed aan Pensioenfonds Pon, houdt dit tevens in dat het Fonds niet voldoet aan de verwachtingen van DNB omtrent een integere en beheerste bedrijfsvoering. Het bestuur van het Fonds heeft inmiddels het plan van aanpak ontvangen van Pensioenfonds Pon en wordt periodiek op de hoogte gehouden van de status, zodat het Fonds op 31 juli 2023 minimaal aan de vereisten van DNB op het gebied van informatiebeveiliging en cybersecurity voldoet. In 2022 heeft het bestuur van het Fonds vanuit Pensioenfonds Pon de voortgangsrapportages ontvangen die Pensioenfonds Pon op kwartaalbasis bij DNB indient. Uit deze voortgangsrapportage blijkt dat de einddatum van 31 juli 2023 niet zal worden gehaald, aangezien Pensioenfonds Pon overstapt naar een nieuwe IT-beheerder om te kunnen voldoen aan de vereisten omtrent informatiebeveiliging en cybersecurity. In overleg met DNB is de einddatum opnieuw vastgesteld en wel op 31 januari 2024 met een mogelijk uitloop naar 31 maart 2024. Dit houdt in dat het Fonds ook pas vanaf het eerste kwartaal 2024 aan de verwachtingen van DNB omtrent een integere en beheerste bedrijfsvoering kan voldoen.

Premie 2022

Het bestuur heeft de premie voor de werkgever Koninklijke Gazelle N.V. voor een periode van drie jaar (periode 2022–2024) op een percentage van 30% van de pensioengrondslag vastgesteld. Hierover heeft mede consultatie met de werkgever plaatsgevonden. De premie biedt de mogelijkheid om de pensioenopbouw tot 2025 ongewijzigd in stand te houden. Het bestuur heeft bij het voorstel om de premie te verhogen naar 30% van de pensioengrondslag mede beoordeeld wat de consequentie van de verhoging zou zijn voor de werkgever, (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden, hierbij is de evenwichtigheid op basis van het verwacht pensioenresultaat voor de (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden in ogenschouw genomen.

Uit de beoordeling komt naar voren dat door handhaving van de jaarlijks pensioenopbouw van 1,875% voor het ouderdomspensioen het pensioenresultaat van de jongere deelnemers fundamenteel toeneemt met 2 procentpunten, gemeten over 60 jaar. Voor oudere deelnemers vanaf 65 jaar en gepensioneerde deelnemers blijkt een kleine afname van het pensioenresultaat van 1 procentpunt, gemeten over 60 jaar. De achterstand van het pensioenresultaat van de jongere deelnemers ten opzichte van het pensioenresultaat van de oudere deelnemers neemt echter door handhaving van de jaarlijkse pensioenopbouw van 1,875% voor het ouderdomspensioen sterk af. Het pensioenresultaat wordt 96% voor de groep 25-35 jaar en 97% voor de groep 65-75 jaar. De uitkomsten van de haalbaarheidstoets bevestigen aan het bestuur nogmaals dat het pensioenresultaat tussen de jongste en oudste groep wordt gereduceerd bij handhaving van de pensioenopbouw van 1,875%. Het bestuur wil, ten gunste van die evenwichtigheid, derhalve de pensioenopbouw van 1,875% zo lang mogelijk in stand houden. In ieder geval totdat wordt overgegaan op het nieuwe pensioencontract, voor zover dit mogelijk is.

Nieuwe UFR-parameters

De Nederlandsche Bank introduceerde op 1 juli 2015 een nieuwe Ultimate Forward Rate (UFR) voor pensioenfondsen om de langlopende pensioenverplichtingen te waarderen. Op advies van de commissie Dijsselbloem uit 2019 heeft De Nederlandsche Bank besloten de vaststelling van UFR vanaf 1 januari 2021 te wijzigen. Deze wijziging wordt in vier gelijke stappen ingevoerd en heeft een negatief effect op de ontwikkeling van de dekkingsgraad. Het effect van de overgang naar de nieuwe UFR, zoals voorgesteld door de Commissie Parameters, op de dekkingsgraad is afhankelijk van de actuele rente en de looptijd van de pensioenverplichtingen. Per 1 januari 2022 heeft de wijziging van de vaststelling van de UFR een impact op de dekkingsgraad van -1,3% gehad.

Tot 1 januari 2023 was de UFR is afhankelijk van de gemiddelde rente van de afgelopen tien jaar. Met ingang 1 januari 2023 heeft De Nederlandsche Bank, op advies van de Commissie Parameters, de methode gewijzigd en wordt voor looptijden tot 50 jaar uitgegaan van marktrentes. Vanaf 50 jaar wordt geëxtrapoleerd door gebruik te maken van een constante forward rente die gelijk is aan de 30-jaars forward rente met een looptijd van 20 jaar.

Strategisch beleidsplan 2022 - 2026

Door het bestuur is een strategisch beleidsplan opgesteld voor de jaren 2022-2026 waarin de belangrijkste voornemens van het bestuur zijn opgenomen. Het beleidsplan wordt jaarlijks geëvalueerd en geactualiseerd. Er is tevens een meerjarenplanning gekoppeld aan de realisatie van de beleidsvoornemens. Jaarlijks wordt vervolgens de planning meer in detail uitgewerkt. Bij het opstellen van het beleidsplan voor 2022 is reeds onderkend dat het een behoorlijk ambitieus plan is. Eind 2022 heeft het bestuur dan ook moeten vaststellen dat niet alle acties voor 2022 zijn afgehandeld. Hierna wordt nader ingegaan op een drietal onderwerpen uit het strategisch beleidsplan die wel volledig zijn afgehandeld.

Privacybeleid

Begin 2022 heeft een privacy-audit bij het Fonds plaatsgevonden. Naar aanleiding hiervan is een rapport opgesteld waarin de bevindingen en de aanbevelingen zijn opgenomen. Het bestuur heeft hierbij geconstateerd dat het privacybeleid nog niet was vastgelegd in een apart beleidsdocument. Het bestuur heeft derhalve in 2022 een beleidsdocument omtrent het privacybeleid opgesteld en vervolgens definitief vastgesteld.

Uitbestedingsbeleid

Het bestuur kan onder voorwaarden besluiten bepaalde activiteiten of processen niet zelf uit te voeren maar uit te besteden aan derden. Het bestuur blijft echter eindverantwoordelijk voor, en behoudt volledig zeggenschap over de uitbestede activiteiten en processen. Een uitbestedingsbeleid zorgt ervoor dat bij uitbesteding de doelstellingen van het Fonds blijven gewaarborgd. In 2022 is er conceptversie van het uitbestedingsbeleid opgesteld en door het bestuur besproken. In 2023 zal het uitbestedingsbeleid, inclusief de uitbestedingsbesluiten definitief worden vastgesteld.

Selectie nieuw pensioenadministratiepakket

Het Fonds heeft de uitvoering van de pensioenregelingen uitbesteed aan Pensioenfonds Pon. Ten behoeve van deze werkzaamheden maakt Pensioenfonds Pon onder andere gebruik van het pensioenadministratiepakket Maia (van Keylane). Keylane heeft besloten het pakket Maia vanaf 31 december 2024 niet langer te ondersteunen. Pensioenfonds Pon is daarom een selectietraject gestart met als doel per 1 januari 2023 een nieuw pensioenadministratiepakket te hebben geselecteerd. Van de drie benaderde partijen voor het RfI-traject en RfP-traject heeft Visma Idella de voorkeur van het bestuur van Pensioenfonds Pon gekregen. Het bestuur van het Fonds heeft van Pensioenfonds Pon een verantwoordingsdocument ontvangen, waarin is vastgelegd de werkwijze met betrekking tot het selectietraject alsmede de conclusies en genomen besluiten door Pensioenfonds Pon. Inmiddels is in Q1 2023 het implementatietraject opgestart. Het bestuur van het Fonds zal over de voortgang van het traject periodiek worden geïnformeerd door Pensioenfonds Pon.

2.2. Financieel Toetsingskader (nFTK)

De vaststelling of een pensioenfonds een tekort heeft, wordt gebaseerd op de beleidsdekkingsgraad (de gemiddelde dekkingsgraad van de laatste 12 maanden). Mocht blijken dat de beleidsdekkingsgraad lager is dan het vereist eigen vermogen dan dient er een herstelplan te worden ingediend.

Met de haalbaarheidstoets monitort een pensioenfonds of het verwacht pensioenresultaat en het pensioenresultaat in een "slechtweers scenario" met elkaar in lijn zijn. De haalbaarheidstoets dient jaarlijks door een pensioenfonds te worden uitgevoerd.

De resultaten van het Fonds zijn op de volgende pagina's opgenomen.

Herstelplan

Zo lang het Fonds een beleidsdekkingsgraad heeft die lager is dan de vereiste dekkingsgraad dient jaarlijks een geactualiseerd herstelplan te worden ingediend bij De Nederlandsche Bank. Per 31 december 2022 was dit niet het geval. Het Fonds hoeft derhalve in 2023 geen herstelplan in te dienen bij De Nederlandsche Bank.

Risicohouding

In het Financieel Toetsingskader is vastgelegd dat het bestuur van een pensioenfonds zorg draagt voor de vastlegging van de doelstellingen en de beleidsuitgangspunten, waaronder de risicohouding van het pensioenfonds. De organen van het pensioenfonds gebruiken deze doelstellingen en uitgangspunten bij de toetsing van de opdracht aanvaarding van de door de werkgever en werknemers overeengekomen pensioenregeling en bij de besluitvorming, de verantwoording, de advisering en het toezicht binnen het pensioenfonds. Het bestuur dient hierbij ernaar te streven om zo veel mogelijk duidelijkheid te verkrijgen over de doelstellingen, het ambitieniveau van de toeslagverlening en de risicohouding, die ten grondslag liggen aan de pensioenregeling.

De risicohouding vormt de basis voor:

- de aanvaarding van de opdracht door het bestuur;
- het vaststellen van het beleid door het bestuur;
- de verantwoording achteraf van het bestuur over het gevoerde beleid.

Voor het tot stand komen van de risicohouding van het Fonds heeft het bestuur een onderzoek uitgevoerd naar de risicobereidheid onder de (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden. Het resultaat van dit onderzoek vormt mede het uitgangspunt voor de risicohouding van het Fonds, zoals beschreven in de volgende paragrafen. De risicohouding vormt het kader van de haalbaarheidstoets.

Kwalitatieve risicohouding

Het bestuur heeft een risicobewuste houding. Het Fonds streeft ernaar om de nominale aanspraken waardevast na te komen. Inflatie holt de waarde van de nominale uitkeringen uit en gezien het lange termijn karakter van pensioenen is het belangrijk dat de koopkracht van het pensioen via toeslagverlening behouden blijft. Beleggingsrisico kan acceptabel zijn in het streven naar koopkrachtbehoud, zelfs indien dit betekent dat de nominale aanspraken niet geheel na kunnen worden gekomen.

De mate van risicoacceptatie door het bestuur is onder andere gebaseerd op de volgende kwalitatieve overwegingen:

- Het opgebouwde pensioen vormt na pensionering een belangrijke bron van inkomen voor de (gewezen) deelnemers van het Fonds.
- De uit de uitvoeringsovereenkomst voortvloeiende premieomvang is klein in relatie tot de pensioenverplichtingen, waardoor de sturingskracht van premie-aanpassingen beperkt is. Er bestaan geen bijstortverplichtingen bij lage dekkingsgraden.
- Het Fonds streeft naar een waardevast pensioen.
- Een afgewogen balans tussen te nemen risico's en het naar verwachting te realiseren beleggingsrendement is noodzakelijk om op langere termijn invulling te kunnen geven aan de pensioenambitie. Voor het nastreven van de pensioenambitie dient het bestuur bereid te zijn om beleggingsrisico te nemen en een beleggingsrendement na te streven dat hoger is dan de risicovrije marktrente.
- Bij slechte economische omstandigheden acht het bestuur het uitlegbaar dat er geen of geen volledige toeslagverlening plaatsvindt. Kortingen op de pensioenaanspraken en -uitkeringen dienen zoveel mogelijk te worden voorkomen.

De risicobereidheid van het bestuur kan worden beïnvloed door de actuele financiële positie van het Fonds. Periodiek wordt beoordeeld of de ambitie nog haalbaar is. Het vasthouden aan een onmogelijke ambitie is immers niet zinvol. Bij de keuze voor een bepaald beleid wordt niet alleen een verwachte ontwikkeling beoordeeld maar ook scenario's die gunstiger of minder gunstig zijn dan de verwachte ontwikkeling. De ambitie dient in de meeste scenario's te kunnen worden behaald.

Als de financiële situatie verbetert, wordt bij voorkeur minder risico genomen, omdat de ambitie dan in evenveel of meer gevallen haalbaar is met minder risico.

Kwantitatieve risicohouding (Haalbaarheidstoets)

De risicohouding wordt geconcretiseerd door de vaststelling van risicogrenzen (de grenzen van de haalbaarheidstoets). Risicogrenzen maken het mogelijk om op een vooraf vastgelegde en objectieve manier te beoordelen of het risico hoger of lager is dan vooraf is toegestaan. Echter, bij overschrijding (in negatieve zin) van risicogrenzen zal geen automatische aanpassing van beleid plaatsvinden, maar een kwalitatieve discussie, rekening houdend met de situatie en inzichten van dat moment.

In 2021 heeft er voor het Fonds een aanvangshaalbaarheidstoets plaatsgevonden, waarbij de mediaan van het pensioenresultaat dient te worden vastgesteld vanuit het vereist eigen vermogen (VEV) en vanuit de feitelijke dekkingsgraad. Tevens dient te worden vastgesteld wat de maximale afwijking mag zijn ten opzichte van de mediaan van het pensioenresultaat vanuit de feitelijke dekkingsgraad bij een "slechtweer scenario".

Indien zich in enig jaar een beleidswijziging voordoet die van invloed is op het pensioenresultaat, dient de aanvangshaalbaarheidstoets te worden herhaald. In overige gevallen dient er jaarlijks getoetst te worden of de mediaan van het pensioenresultaat vanuit de feitelijke dekkingsgraad ten minste gelijk is aan de vastgestelde grens, zoals vastgesteld bij de aanvangshaalbaarheidstoets.

Het bestuur heeft de volgende risicohouding (lange termijn) vastgesteld met betrekking tot het pensioenresultaat:

- Ondergrens 1: Vanuit de situatie waarbij de dekkingsgraad gelijk is aan vereist eigen vermogen dient de mediaan van het pensioenresultaat tenminste gelijk te zijn aan 85%.
- Ondergrens 2: Vanuit de feitelijke dekkingsgraad dient de mediaan van het pensioenresultaat tenminste gelijk te zijn aan 85%.
- Ondergrens 3: Vanuit de feitelijke dekkingsgraad dient de maximale afwijking ten opzichte van de mediaan in het geval van een "slechtweer scenario" (lees: 5e percentiel) 35% te bedragen.

Het bestuur heeft de volgende risicohouding (korte termijn) vastgesteld met betrekking tot het vereist eigen vermogen: het vereist eigen vermogen mag niet lager zijn dan 16% en niet hoger zijn dan 23%. Uitgangspunt hierbij is geweest het vereist eigen vermogen o.b.v. de strategische asset allocatie.

Vanuit feitelijke dekkingsgraad	Haalbaarheidstoets 2021	Haalbaarheidstoets 2022	Vastgestelde grenzen
Mediaan	95,6%	96,3%	Min. 85%
5 ^e percentiel	71,8%	70,6%	-
Relatieve afwijking	24,9%	26,6%	Max. 35%

Het bestuur heeft vastgesteld dat de resultaten van de haalbaarheidstoets 2022 de vastgestelde grenzen niet overschrijdt.

(Beleids)dekkingsgraad

De dekkingsgraad (DG) van het Fonds geeft de verhouding tussen de bezittingen en de schulden van het Fonds weer. De dekkingsgraad wordt hierbij als volgt vastgesteld:
(totaal activa +/- kortlopende schulden) / (marktwaarde van de nominale technische voorziening).

Hierbij wordt gedurende het jaar voor het vaststellen van de totaal activa uitgegaan van de beleggingsrapportage van de fiduciair beheerders ultimo maand en de overige activa, zoals opgenomen in de financiële administratie ultimo maand. Voor de kortlopende schulden wordt uitgegaan van de stand in de financiële administratie ultimo maand. Voor de marktwaarde van de nominale technische voorziening wordt gebruikt gemaakt van de output vanuit het pensioenadministratiesysteem die is gebaseerd op de actuele rentetermijnstructuur, zoals gepubliceerd door De Nederlandsche Bank.

Er dient door het Fonds ook een beleidsdekkingsgraad (BDG) te worden vastgesteld. De beleidsdekkingsgraad is hierbij de gemiddelde dekkingsgraad van de laatste 12 maanden. Mede op basis van de beleidsdekkingsgraad worden door het bestuur beleidsbeslissingen genomen ten aanzien van de premie, de toeslagverlening en het beleggingsbeleid.

In het volgende overzicht wordt het verloop van zowel de dekkingsgraad als de beleidsdekkingsgraad weergegeven per ultimo van de betreffende maand.

2022		
	DG	BDG
januari	102,2%	120,3%
februari	120,1%	120,7%
maart	124,2%	121,2%
april	127,0%	121,7%
mei	128,5%	122,5%
juni	125,8%	122,8%
juli	123,7%	123,2%
augustus	130,3%	123,9%
september	129,5%	124,6%
oktober	133,1%	125,5%
november	131,9%	126,5%
december	121,9%	126,4%

De bovengenoemde (beleids)dekkingsgraden zijn maandelijks gerapporteerd aan De Nederlandsche Bank en zijn mede gebaseerd op schattingen. De (beleids)dekkingsgraad, zoals weergegeven in de Kerncijfers is vastgesteld op basis van de jaarrekening.

Toeslagbeleid

Het bestuur van het Fonds beslist jaarlijks of en in hoeverre de pensioenrechten en -aanspraken per 1 januari worden aangepast met een toeslag. De hoogte van de toeslag is afhankelijk van de beleidsdekkingsgraad. Voor het Fonds geldt hierbij als peildatum 30 september van het voorafgaande jaar.

Volgens de wettelijke vereisten is (gedeeltelijke) toeslagverlening pas toegestaan indien de beleidsdekkingsgraad hoger is dan 110%.

Ten behoeve van de toeslagverlening per 1 januari 2023 heeft het bestuur het volgende besloten:

- Per 30 september 2022 bedroeg de beleidsdekkingsgraad 124,6%. De ondergrens in 2022 bedraagt 110% en de bovengrens bedraagt 140,7%. Derhalve wordt er een (gedeeltelijke) toeslag van 9,22% toegekend per 1 januari 2023. Dit betreft 53,8% van de volledige maatstaf (17,16%).
- Er geldt een aanvullende toeslagregeling voor degenen die op 31 december 2020 deelnemer waren bij het voormalig Multi-OPF Stichting Pensioenfonds Pon (Ring A). Voor deze deelnemers is er een toeslagdepot A gevormd. Uit hoofde van dit toeslagdepot A is er door het bestuur een toeslag van 0,00% toegekend per 1 januari 2023 aan de nabestaanden voor wie het Anw-hiaat pensioen is ingegaan op of na 1 januari 2021.

Indien in een jaar de beleidsdekkingsgraad zich onder de bovengrens bevindt, wordt de toeslag niet volledig toegekend. Het niet toegekende deel van deze toeslag wordt door het Fonds "op de lat" geschreven. Er is dan sprake van inhaaltoeslagen. Mocht de financiële situatie van het Fonds het toelaten en de beleidsdekkingsgraad zich bevinden boven de bovengrens dan heeft het bestuur de mogelijkheid om een deel van deze inhaaltoeslagen toe te kennen aan de (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden.

Per 31 december 2022 zijn de volgende gemiste toeslagen van toepassing:

- deelnemers 18,03%
- gewezen deelnemers 16,49%
- pensioengerechtigden 16,49%
- Anw-hiaat pensioen 9,31%

Er zijn per 1 januari 2023 aan de (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden, alsmede aan de nabestaanden die een Anw-hiaat pensioen ontvangen geen inhaaltoeslagen toegekend.

2.3. Code Pensioenfonds en Wet versterking bestuur

De Wet versterking bestuur pensioenfonds schrijft een aantal bestuursmodellen voor. Deze modellen zijn erop gericht om een evenwichtige belangenbehartiging in de besturing van het pensioenfonds te versterken en de rolverdeling tussen de verschillende organen in de structuur van het pensioenfonds te optimaliseren.

Het bestuur van het Fonds heeft de voor- en nadelen van de verschillende bestuursmodellen in 2020 besproken en gekozen voor het onafhankelijk bestuursmodel.

De procedures rondom benoeming, ontslag en schorsing van bestuursleden of leden van het belanghebbendenorgaan en de raad van toezicht zijn vastgelegd in de statuten.

Integere bedrijfsvoering

Wettelijk is geregeld dat een pensioenfonds maatregelen treft die goed pensioenfondsbestuur waarborgen. Het Fonds hanteert de principes van Pension Fund Governance zoals deze in de Pensioenwet zijn verankerd. Deze principes omvatten zorgvuldig bestuur, transparantie, openheid en communicatie, deskundigheid, verantwoording en intern toezicht.

Het bestuur geeft hieraan onder meer uitvoering door:

- inrichting van de administratieve organisatie en interne controle (AO/IC) gericht op risico-beheersing;
- het jaarlijks uitvoeren van een haalbaarheidstoets;
- analyse en beheersing van integriteitsrisico's;
- voorkomen van belangenverstremeling;
- duurzame beheersing van financiële risico's.

Belanghebbendenorgaan en intern toezicht

Het bestuur van het Fonds besteedt conform de Pensioenwet en de daarin opgenomen eisen voor goed pensioenfondsbestuur veel aandacht aan de opzet en inrichting van de organisatie, inclusief de interne beheersing. Reglementair is bepaald hoe het bestuur omgaat met de rol als bestuur en invulling geeft aan begrippen als goed bestuur, verantwoording en intern toezicht.

Het belanghebbendenorgaan bestaat uit een vertegenwoordiging van werkgevers, deelnemers en gepensioneerden. Het belanghebbendenorgaan heeft in 2022 zes maal vergaderd met het bestuur. De verantwoording die het bestuur aflegt is onderdeel van de jaarverslagcyclus.

Het intern toezicht wordt uitgevoerd door de raad van toezicht. De raad van toezicht heeft alle taken en bevoegdheden zoals opgenomen in de wet en de statuten van het Fonds. De raad van toezicht heeft in 2022 vijf maal vergaderd met het bestuur.

Toezichthouders

De Nederlandsche Bank

De Nederlandsche Bank (DNB) houdt toezicht op pensioenfonds. De belangrijkste thema's voor het toezicht worden door DNB uitgewerkt in een aantal specifieke onderzoeken. DNB informeert jaarlijks bij welke onderzoeken het Fonds betrokken zal zijn.

In 2022 zijn er geen bestuursleden voorgedragen voor benoeming aan DNB en goedgekeurd. In 2022 zijn er geen aanwijzingen, dwangsommen en boetes door DNB opgelegd.

Het bestuur heeft DNB geïnformeerd over de wijzigingen in de reglementen en in de Actuariële en bedrijfstechnische nota (Abtn). Elke maand en elk kwartaal rapporteert het Fonds aan DNB de financiële positie inclusief de (beleids)dekkingsgraad.

Het Fonds heeft deelgenomen aan de periodieke uitvraag niet-financiële risico's, inclusief de beheersing van het integriteitsrisico, alsmede aan de uitvraag over het nieuwe pensioencontract. Over beide uitvragen is geen fondsspecifieke terugkoppeling van DNB ontvangen.

Autoriteit Financiële Markten

Het toezicht van de Autoriteit Financiële Markten (AFM) betreft de informatie die pensioenfondsen volgens de wet aan deelnemers moeten geven. In 2022 heeft het Fonds medewerking verleend aan de "Toezichtrapportage inzicht tweedepijlerpensioenmarkt". Hierover is geen fondsspecifieke terugkoppeling van AFM ontvangen.

In juni 2022 heeft de AFM aan alle Nederlandse pensioenfondsen en premiepensioeninstellingen een informatieverzoek gestuurd inzake de SFDR. Het betrof een kwalitatieve uitvraag waarbij onder andere wordt gevraagd naar het duurzaamheidsbeleid van het Fonds en of het Fonds hierover informatie publiceert op de website. Het Fonds heeft deelgenomen aan deze uitvraag. Hierover is geen fondsspecifieke terugkoppeling van AFM ontvangen.

Autoriteit Consument en Markt

De Autoriteit Consument en Markt (ACM) heeft de bevoegdheid om uit eigen beweging marktonderzoeken te doen en rapportages op te stellen, indien dat naar haar oordeel nuttig is voor de uitvoering van haar wettelijke taken. In 2022 zijn geen uitvragen door het Fonds ontvangen.

Autoriteit Persoonsgegevens

De Autoriteit Persoonsgegevens (AP) is de onafhankelijke toezichthouder in Nederland die de bescherming van persoonsgegevens bevordert en bewaakt. De AP houdt toezicht op de naleving van de wettelijke regels voor bescherming van persoonsgegevens. Andere belangrijke taken van de AP zijn onder meer het adviseren over nieuwe regelgeving en voorlichting geven over de privacywetgeving. In 2022 is er geen datalek door het Fonds aan de AP gemeld.

Code Pensioenfondsen

De Code Pensioenfondsen is opgesteld in samenspraak tussen de Stichting van de Arbeid en de Pensioenfederatie. Het doel van de code is het verbeteren en het inzichtelijker maken van het functioneren van pensioenfondsen, zodanig dat het vertrouwen van belanghebbenden toeneemt dat het pensioengeld goed wordt beheerd en dat de belangen van alle belanghebbenden evenwichtig worden afgewogen. Daarnaast is er een Monitoringscommissie Code Pensioenfondsen ingesteld. Deze monitoringscommissie ziet toe op de naleving van de code.

Jaarlijks onderzoekt de monitoringscommissie hoe pensioenfondsen de code naleven en publiceert haar bevindingen in een rapport. De Code Pensioenfondsen is gerubriceerd volgens acht thema's. De acht thema's zijn:

- vertrouwen waarmaken;
- verantwoordelijkheid nemen;
- integer handelen;
- kwaliteit nastreven;
- zorgvuldig benoemen;
- gepast belonen;
- toezicht houden en inspraak waarborgen;
- transparantie bevorderen.

Binnen deze thema's vindt een verdere onderverdeling plaats naar in totaal 65 normen. Onderstaand wordt per thema een beschrijving gegeven van de wijze waarop het Fonds invulling heeft gegeven aan deze thema's en normen. Indien aan een norm niet of slechts deels wordt voldaan, wordt dit hierbij vermeld. In bijlage 2 is verder uitgewerkt hoe het pensioenfonds de normen van de Code naleeft. Op enkele normen is hierbij een aanvullende toelichting gegeven, ook is een aantal normen nader toegelicht.

Thema 1 Vertrouwen waarmaken

Het bestuur legt jaarlijks middels het jaarverslag verantwoording af over het gevoerde beleid.

Het Fonds kent een jaarcyclus. In de jaarcyclus, waar o.a. de haalbaarheidstoets een onderdeel van uitmaakt, wordt telkens bekeken of het strategisch (beleggings)beleid haalbaar is en nog passend is bij de gedefinieerde risicohouding. Het bestuur heeft een vijfjarenplan (2022 t/m 2026) opgesteld opgesteld waarin de belangrijkste beleidsvoornemens van het bestuur zijn opgenomen. Het beleidsplan wordt jaarlijks geëvalueerd en geactualiseerd. Er is een meerjarenplanning die gekoppeld is aan de realisatie van de beleidsvoornemens. Voor het jaar 2022 is de planning meer in detail uitgewerkt. (norm 3)

Er is een IRM-handboek aanwezig met daarin vastgelegd de procedures om de risico's continu te managen. Daarnaast is er een Risk Control Framework, inclusief controles en procedures opgezet. De rapportagetools maken onderdeel uit van dit Risk Control Framework. In 2022 is er geen Risk Self Assessment (RSA) uitgevoerd. Wel is er een Systematische Integriteitsrisicoanalyse (SIRA) ter vaststelling van het IRM-beheerskader uitgevoerd. (norm 8).

Thema 2 Verantwoordelijkheid nemen

De werkwijze, de taakverdeling alsmede de mandaten binnen het bestuur zijn vastgelegd in de statuten en het bestuursreglement.

Het Fonds heeft een aantal werkzaamheden uitbesteed. Om in control te zijn en te blijven heeft het bestuur periodiek overleg met de manager van het pensioenbureau van Pensioenfonds Pon, alsmede met de leverancier van het pensioenadministratiesysteem en de fiduciair beheerder. In de overleggen wordt stilgestaan bij de performance van deze uitbestedingspartijen. Daarnaast neemt het bestuur kennis van de interne beheersingsrapportages (ISAE 3402 type II) en de SLA-rapportages van de uitbestedingspartijen en worden deze door het bestuur geanalyseerd.

Het bestuur heeft in het vierde kwartaal van 2022 de on-site visits uitgevoerd bij de uitbestedingspartijen waarbij het bespreken van het ISAE 3402 type II rapport, de evaluatie van de dienstverlening en het afstemmen van de speerpunten voor 2023 de belangrijkste gespreksonderwerpen waren. Per uitbestedingspartij is een gespreksverslag opgesteld van de on-site visit, inclusief actiepunten. Naast de jaarlijkse on-site visits wordt op kwartaalbasis een uitbestedingsrapportage opgesteld per uitbestedingspartij.

Het Fonds heeft niet met alle partijen aan wie taken worden uitbesteed, afspraken kunnen maken over het beloningsbeleid van die partijen, dan wel dat die partijen een gedragscode en een klokkenluidersregeling voeren. Bij nieuw af te sluiten overeenkomsten wordt er wel nadere informatie opgevraagd omtrent het beloningsbeleid, de gedragscode en de klokkenluidersregeling. Tevens wordt jaarlijks bij alle bestaande partijen aan wie taken worden uitbesteed navraag gedaan naar het beleid hieromtrent.

Thema 3 Integer handelen

Het Fonds hanteert een gedragscode. De gedragscode voor het Fonds is door de leden van het bestuur, de leden van het belanghebbendenorgaan, de leden van de raad van toezicht, leden van de beleggingscommissie, de medewerkers van het pensioenbureau van Pensioenfonds Pon, de sleutelfunctiehouder risicobeheer, de sleutelfunctiehouder interne audit, de functionaris gegevensbescherming en de compliance officer ondertekend. De compliance officer heeft op 21 juni 2023 aan het bestuur zijn bevindingen gerapporteerd. In deze rapportage kwam naar voren dat de compliance officer geen signalen of meldingen heeft vernomen die wijzen op een mogelijke schending van de Gedragscode door betrokkenen. Een overzicht van nevenfuncties is als bijlage 1 opgenomen bij dit jaarverslag.

Klachten en geschillen kunnen door belanghebbenden worden gemeld bij de voorzitter van het bestuur van het Fonds. De klachten en geschillenregeling is beschikbaar op de website van het Fonds. In 2022 zijn er geen klachten en geen geschillen ontvangen.

Onregelmatigheden die worden gesignaleerd binnen het Fonds of bij de uitbestedingspartijen van het Fonds kunnen worden gerapporteerd bij de compliance officer op grond van de klokkenluidersregeling van het Fonds. De klokkenluidersregeling is beschikbaar op de website van het Fonds.

De ontwikkelingen in wet- en regelgeving worden door het bestuur nauwgezet gevolgd. Voor het Fonds relevante wijzigingen worden geanalyseerd en de opvolging wordt besproken in de bestuursvergaderingen. In het bestuursverslag worden de belangrijkste ontwikkelingen toegelicht.

Het bestuur is niet bekend met overtredingen van wet- en regelgeving door het Fonds.

Thema 4 Kwaliteit nastreven

Het bestuur zorgt voor geschiktheid, complementariteit en continuïteit binnen het bestuur. Het bestuur toetst de geschiktheid van de bestuursleden bij het aantreden en gedurende het bestuurslidmaatschap. Hiertoe is per bestuursfunctie een profielschets opgesteld. Het programma voor permanente educatie van bestuursleden waarborgt dat de geschiktheid van bestuursleden op peil blijft en waar nodig wordt verbreed of ontwikkeld.

In het afgelopen jaar is aandacht besteed aan de deskundigheidsbevordering van het bestuur door presentaties op het gebied van integriteitsrisico's, duurzaamheidsrisico's en het pensioenakkoord, waaronder het risicopreferentieonderzoek. Daarnaast zijn het bestuur en de raad van toezicht gestart met de opleiding IT-Governance.

De deskundigheid van individuele bestuursleden en van het bestuur als geheel wordt periodiek getoetst. De uitkomsten hiervan worden vastgelegd in de geschiktheidsmatrix van het Fonds. Op basis van de aandachtsgebieden in de portefeuille van elke bestuurder wordt jaarlijks een opleidingsplan opgesteld met als doel om de vereiste deskundigheid te halen respectievelijk te behouden. Hier worden tevens de aanbevelingen van de Pensioenfederatie (Handreiking geschikt pensioenfondsbestuur) in meegenomen.

Nieuwe bestuursleden dienen minimaal te voldoen aan het kennisniveau A. Indien benodigd, wordt hiervoor een opleiding gevolgd tot bestuurder pensioenfonds om op het gewenste niveau te komen. Elke bestuurder moet beschikken over kennisniveau A voor alle zeven kennisgebieden. Daarnaast dienen de bestuurders gezamenlijk over kennisniveau B te beschikken voor alle zeven kennisgebieden.

Het bestuur van het Fonds erkent het belang van zelfevaluatie. Jaarlijks vindt een collectieve zelfevaluatie plaats binnen het Fonds. In het eerste kwartaal 2023 heeft de jaarlijkse zelfevaluatie over het jaar 2022 plaatsgevonden onder externe begeleiding. Het belanghebbendenorgaan en de raad van toezicht hebben begin 2022 de laatste zelfevaluatie uitgevoerd (norm 30).

Thema 5 Zorgvuldig benoemen

Het Fonds heeft met de implementatie van het onafhankelijk bestuursmodel een diversiteitsbeleid geformuleerd en vervolgens vastgelegd. Doelstelling van het diversiteitsbeleid is om, indien mogelijk, te streven naar diversiteit in bestuur en belanghebbendenorgaan conform de Code pensioenfonds. Het bestuur heeft in 2021 het diversiteitsbeleid voor het laatst geactualiseerd (norm 31).

In 2022 waren er geen vrouwelijke bestuursleden. In het belanghebbendenorgaan heeft één vrouw zitting en één lid onder de 40 jaar. In de raad van toezicht hebben twee vrouwen zitting, waarvan één lid onder de 40 jaar. Het Fonds voldoet hiermee gedeeltelijk aan de gestelde normen. (norm 33)

Aan norm 34 wordt gedeeltelijk voldaan. Deze norm bepaalt dat de zittingsduur van een lid van het bestuur, het belanghebbendenorgaan en de raad van toezicht maximaal vier jaar is en dat een bestuurslid en een lid van het belanghebbendenorgaan maximaal twee keer kunnen worden herbenoemd en een lid van de raad van toezicht maximaal één keer. De bestuursleden zijn echter voor onbepaalde tijd benoemd. Het bestuur accepteert deze afwijking.

Het dienstverband voor onbepaalde tijd van de bestuursleden is vastgelegd in de statuten van het Fonds. Er is geen intentie vanuit het bestuur, de raad van toezicht dan wel het belanghebbendenorgaan om de statuten op dit punt te wijzigen.

Thema 6 Gepast belonen

Het Fonds voert een beheerst en duurzaam beloningsbeleid. Dit beleid is in overeenstemming met de doelstellingen van het Fonds. Het beloningsbeleid moedigt niet aan tot het nemen van meer risico's dan voor het Fonds aanvaardbaar is, conform de vereisten van artikel 21a van het Besluit financieel toetsingskader pensioenfondsen en de Code Pensioenfondsen.

Het beloningsbeleid is mede opgesteld om betrokkenen duidelijkheid te geven over hun beloning en transparant hierover te zijn naar de belanghebbenden bij het Fonds. Het beloningsbeleid per geleding is als volgt:

Bestuur

Voor de beloning van de bestuurders wordt het beloningsbeleid gevolgd van Pon Holdings B.V. Uitgangspunt bij de vaststelling hiervan is dat voor vergelijkbare functies bij Pon Holdings B.V. vergelijkbare arbeidsvoorwaarden worden overeengekomen.

Belanghebbendenorgaan

De leden van het belanghebbendenorgaan die in dienst zijn van de werkgever, ontvangen geen vergoeding voor hun werkzaamheden ten behoeve van het Fonds. De leden van het belanghebbendenorgaan die niet of niet meer in dienst zijn van de werkgever, ontvangen een vacatievergoeding per vergadering van het belanghebbendenorgaan dan wel per vergadering van bestuur en belanghebbendenorgaan.

Raad van toezicht

Het bestuur voorkomt dat de hoogte van de beloning van de leden van de raad van toezicht een kritische opstelling in de weg staat. Daarom stelt de remuneratiecommissie voorafgaand aan de benoeming de hoogte van de beloning van de leden van de raad van toezicht vast. De beloning van de raad van toezicht is marktconform.

Er zijn geen leningen verstrekt aan, noch is er sprake van vorderingen op, (voormalige) leden van het bestuur, leden van het belanghebbendenorgaan en leden van de raad van toezicht. De leden van het bestuur en de leden van het belanghebbendenorgaan zijn (gewezen) deelnemer of pensioengerechtigde in de pensioenregeling van Pensioenfonds Pon dan wel van het Fonds op basis van de voorwaarden in het desbetreffende pensioenreglement.

Thema 7 Toezicht houden en inspraak waarborgen

In het onafhankelijk bestuursmodel is een raad van toezicht ingesteld. Daarmee wordt geborgd dat er countervailing power aanwezig is om een goede invulling te kunnen geven aan het Intern Toezicht. De raad van toezicht betreft de Code Pensioenfondsen bij de uitoefening van haar taak en rapporteert hierover in het verslag van de raad van toezicht in het jaarverslag. (norm 47)

In het najaar van 2022 heeft zowel een evaluatie van de certificerend actuaris als van de accountant door het bestuur van het Fonds plaatsgevonden. Dit heeft ertoe geleid dat de overeenkomst met de certificerend actuaris is verlengd met drie jaar. De bestaande overeenkomst met de accountant is vooralsnog met één jaar verlengd.

Thema 8 Transparantie bevorderen

De overwegingen van de besluitvorming van het bestuur worden uitgewerkt in de notulen van de bestuursvergaderingen. Het belanghebbendenorgaan ontvangt de definitief vastgestelde notulen van de bestuursvergaderingen. Bij adviesaanvragen dan wel goedkeuringsaanvragen aan het belanghebbendenorgaan worden de overwegingen van het bestuur meegegeven.

In het kader van verantwoord beleggen is het Fonds zich bewust van het feit dat het zich dient te gedragen als een prudent person en dat het op basis van haar fiduciaire verantwoordelijkheid qua rendement/risico een optimale portefeuillestructuur dient na te streven. Hierbij is het Fonds zich bewust dat corporate governance waarde kan toevoegen. Echter activiteiten op het gebied van maatschappelijk verantwoord beleggen dienen geen doel op zichzelf te zijn. Uiteraard worden wel alle wettelijke vereisten gevolgd. Het bestuur heeft de visie, dat bedrijven die de UN Global Compact principes volgen een voorkeur genieten bij zowel de uitvoering van het beleggingsbeleid als bij beleggingen in de bedrijven zelf. Daarom:

- streeft het Fonds naar een pragmatisch uitsluitingsbeleid dat op zijn minst de wet volgt;
- streeft het Fonds ernaar uit te sluiten dat wat maatschappelijk duidelijk fout is en zich te houden aan wat maatschappelijk is geaccepteerd. De UN Global Compact wordt hierbij als leidraad genomen. Daarnaast wenst het Fonds geen blootstelling naar controversiële wapens en tabak;
- streeft het Fonds ernaar om bij de uitbesteding van haar beleggingen met partijen te werken die de UN Global Compact onderschrijven.

Het bestuur heeft eind 2022 een eigen MVB-beleidsdocument vastgesteld. Hierin zijn de visie, de overtuigingen en de ambitie omtrent duurzaam beleggen vastgelegd. (norm 62)

Communicatie

Het Fonds wil de (gewezen) deelnemers en de pensioengerechtigden op een duidelijke manier informeren over hun pensioen, het pensioenbewustzijn vergroten en inzicht bieden in de hoogte van hun pensioen. De missie, visie en strategie van het Fonds zijn ten behoeve van het communicatiebeleid vertaald in de kernwaarden "betrouwbaar", "persoonlijk" en "deskundig".

In de communicatie van het Fonds staan drie pijlers centraal:

- Informatieverstrekking: Informatie naar de (gewezen) deelnemers en de pensioengerechtigden wordt begrijpelijk en tijdig verstrekt, waarbij tenminste wordt voldaan aan de uitgangspunten uit wet- en regelgeving.
- Pensioenbewustzijn: De (gewezen) deelnemers en de pensioengerechtigden zijn zich bewust van het belang van pensioen en hebben een positieve houding ten opzichte van het Fonds en in de uitvoering van de pensioenregeling.
- Pensioeninzicht: Het Fonds biedt voldoende inzicht in de pensioenregeling, zodat de (gewezen) deelnemers en de pensioengerechtigden weten welke situaties om actie vragen of aanleiding geven om zich nader te verdiepen in de persoonlijke pensioensituatie.

Het Fonds hanteert onderstaande middelenmix voor de communicatie naar de (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden:

- Pensioen 1-2-3;
- Uniform Pensioenoverzicht (UPO);
- stopbrief;
- website;
- brieven;
- intranet aangesloten onderneming;
- brochures en flyers;
- verjaardagskaarten;
- pensioengesprekken;
- klantenpanel;
- presentaties;
- pensioenbijeenkomsten.

Voor de communicatie naar de werkgever wordt gebruikgemaakt van memo's en presentaties.

De website van het Fonds is er voornamelijk op gericht de deelnemers te informeren over de pensioenregeling en over het Fonds zelf. Wanneer de privé- of werksituatie verandert, kan de deelnemer ook terecht op de website. Het Fonds biedt ook de mogelijkheid een persoonlijk pensioengesprek te voeren en/of zijn persoonlijke situatie te laten doorrekenen. Het doel is om

jaarlijks minstens 10 pensioengesprekken te houden. Aan het einde van het eerste kwartaal van 2022 werden de maatregelen omtrent corona versoepeld waardoor het weer mogelijk was om deelnemers persoonlijk te ontmoeten. In 2022 hebben vrijwel alle gesprekken dan ook fysiek plaatsgevonden. In 2022 zijn 11 pensioengesprekken gevoerd.

In het vierde kwartaal van 2021 is een klantenpanel aangesteld. Het klantenpanel wordt ingezet om bestaande en nieuwe communicatiemiddelen te testen en om de dienstverlening van het Fonds te verbeteren. Het klantenpanel wordt vertegenwoordigd door zowel (gewezen) deelnemers als pensioengerechtigden van het Fonds. In 2022 is het klantenpanel twee keer ingezet. De onderwerpen die het klantenpanel heeft behandeld zijn:

- animatiefilm pensioenregeling: In de ontwikkelingsfase is het klantenpanel gevraagd hun kritische mening te geven over de eerste versie van de films;
- pensioeningangsbrief: het klantenpanel is ingezet om de huidige pensioeningangsbrief te beoordelen. Hieruit zijn aanbevelingen naar voren gekomen voor het aanpassen van de pensioeningangsbrief.

2.4. Activiteiten van het bestuur

Het bestuur van het Fonds heeft de afgelopen verslagperiode twaalfmaal vergaderd. Naast de reguliere beleidscyclus stonden de volgende belangrijke onderwerpen op de agenda:

- voortgang Wet Toekomst Pensioenen;
- haalbaarheidstoets;
- implementatie SFDR-vereisten;
- actualiseren investment cases en opstellen kaderstellingen;
- pensioenregeling 2023;
- actualiseren financieel crisisplan;
- actualisatie Actuariële en bedrijfstechnische nota (Abtn);
- aanpassing pensioenreglementen en uitvoeringsovereenkomst.

In het kader van de reguliere beleidscyclus heeft het bestuur onder meer vergaderd over de jaarrekening, de toeslagen, de adviezen van de certificerend actuaris, de accountant, de risico-opinies van de sleutelfunctiehouders actuariael, risicobeheer en interne audit en de adviezen van de beleggingscommissie.

2.5. Beleidsparagraaf

Financiële paragraaf

Samenvatting van de financiële positie van het Fonds

2022 (x € 1.000)	Pensioenvermogen	Technische voorzieningen	Dekkingsgraad
	€	€	%
Stand per 1 januari	177.876	143.908	123,6
Beleggingen / rentetoevoeging	-44.976	-46.937	13,5
Premies / toevoeging pensioenopbouw	3.389	5.078	-3,5
Overdrachten van rechten	185	142	-0,1
Kosten	-4	-57	0,1
Uitkeringen	-2.811	-2.818	1,0
Indexering en overige toeslagen	-	9.183	-11,4
Kanssystemen	913	1.101	-0,4
Wijziging grondslagen	-	812	-0,9
Overige	<u>14</u>	<u>81</u>	<u>-0,1</u>
Stand per 31 december	134.586	110.493	121,8

2021 (x € 1.000)	Pensioenvermogen	Technische voorzieningen	Dekkingsgraad
	€	€	%
Stand per oprichtingsdatum	-	-	-
Inbreng vanuit splitsing Multi-OPF	<u>171.092</u>	<u>150.235</u>	<u>113,9</u>
Subtotaal per 1 januari	171.092	150.235	113,9
Beleggingen / rentetoevoeging	4.790	-11.323	12,7
Premies / toevoeging pensioenopbouw	2.749	5.026	-2,5
Overdrachten van rechten	57	53	0,0
Kosten	25	-56	0,1
Uitkeringen	-2.809	-2.813	0,5
Indexering en overige toeslagen	-	1.676	-1,5
Kanssystemen	430	-263	0,5
Wijziging grondslagen	-	-	-
Overige	<u>1.542</u>	<u>1.373</u>	<u>-0,1</u>
Stand per 31 december	177.876	143.908	123,6

De wijziging in de dekkingsgraad van 13,5% uit hoofde van beleggingen / rentetoevoeging is uit te splitsen in een stijging van de dekkingsgraad met 59,8% door de wijziging van de marktrente en de rentetoevoeging aan de voorziening en een afname van de dekkingsgraad met 46,3% door het behaalde rendement op de beleggingen.

Onder het nFTK is de beleidsdekkingsgraad leidend voor alle beleidsmaatregelen. De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de dekkingsgraad van de afgelopen 12 maanden en is daarmee minder afhankelijk van dagkoersen. De beleidsdekkingsgraad per ultimo december 2022 bedraagt 126,3%. De vereiste dekkingsgraad zoals die voortvloeit uit de solvabiliteitsvoorschriften volgens de Pensioenwet bedraagt 121,5%. Ultimo 2022 is derhalve sprake van een toereikende solvabiliteit.

Pensioenfondsen dienen naast de actuele dekkingsgraad en de beleidsdekkingsgraad tevens de reële dekkingsgraad te rapporteren aan De Nederlandsche Bank. De reële dekkingsgraad geeft de verhouding weer tussen de huidige beleidsdekkingsgraad en de vereiste beleidsdekkingsgraad benodigd voor toekomstbestendige toeslagverlening ter hoogte van de veronderstelde prijsinflatie. De veronderstelde prijsinflatie wordt elk kwartaal door De Nederlandsche Bank gepubliceerd. Een reële dekkingsgraad van 100% impliceert dat een pensioenfonds op basis van de aanwezige beleidsdekkingsgraad haar toeslagambitie naar verwachting volledig kan waarmaken, gegeven de voorgeschreven aannames. De reële dekkingsgraad van het Fonds bedraagt per ultimo 2022 95,5%.

Herstelplan

Omdat er ultimo 2022 sprake is van toereikende solvabiliteit, is in 2023 geen herstelplan opgemaakt.

Premie

De zuiver kostendekkende, gedempte en feitelijke premie volgens artikel 130 van de Pensioenwet zijn als volgt:

De feitelijke premie is als volgt opgebouwd:

(x € 1.000)	2022	2021
	€	€
Werkgeversgedeelte (basis pensioenregeling)	2.422	1.936
Werknemersgedeelte (incl. vrijwillige voortzetting)	1.672	1.571
Werkgevers bijdrage Anw-hiaat pensioenregeling	130	124
Premiebijdrage aanvullende pensioenregeling	-	-
Premiebijdrage netto pensioenregeling	6	12
Subtotaal	4.230	3.643
Af: dotatie aan Egalisatievoorziening CDC-premie	-45	215
Totaal	4.185	3.858

De aansluiting van de feitelijk ontvangen premie zoals gepresenteerd in de staat van baten en lasten en de feitelijke premie is:

(x € 1.000)	2022	2021
	€	€
Feitelijke premie	4.185	3.858
Dotatie aan Egalisatiereserve CDC-premie	45	-215
Teruggave Anw-hiaat premie vorig boekjaar	-2	-
Totaal	4.228	3.643

De feitelijke premie in de basis pensioenregeling bedraagt 30,0% van de pensioengrondslag. De pensioengrondslag is daarbij gelijk aan 12,96 maandsalarissen onder aftrek van de franchise. Het werkgeversgedeelte bedraagt 15,75% van de pensioengrondslag en het werknemersgedeelte 12,25% van de pensioengrondslag.

De zuiver kostendekkende premie is als volgt opgebouwd:

(x € 1.000)	2022	2021
	€	€
Actuarieel benodigd voor pensioenopbouw	5.072	5.016
Actuarieel benodigd voor risicodekking	499	499
Opslag voor uitvoeringskosten	294	294
Opslag voor solvabiliteit	1.093	1.059
Premiebijdrage aanvullende pensioenregeling	-	-
Premiebijdrage netto pensioenregeling	6	12
Totaal	6.964	6.880

De gedempte kostendekkende premie wordt gebaseerd op verwacht rendement. Het verschil tussen de feitelijke premie voor pensioenopbouw in de Basis pensioenregeling en de gedempte kostendekkende premie wordt toegevoegd of onttrokken aan de Egalisatievoorziening CDC. Over 2022 betrof dit een toevoeging van € 45.

De gedempte kostendeekkende premie is als volgt opgebouwd:

(x € 1.000)	2022	2021
	€	€
Actuarieel benodigd voor pensioenopbouw	1.980	1.811
Actuarieel benodigd voor risicodekking	270	253
Opslag voor uitvoeringskosten	294	294
Opslag voor solvabiliteit	441	397
Voorwaardelijke onderdelen	1.193	1.091
Premiebijdrage aanvullende pensioenregeling	-	-
Premiebijdrage netto pensioenregeling	6	12
Totaal	4.185	3.858

Uitvoeringskosten

Het Fonds streeft naar een heldere en transparante weergave van de kosten op het gebied van pensioen- en vermogensbeheer. Het Fonds volgt op dit vlak de belangrijkste aanbevelingen op die de Pensioenfederatie en de AFM daarover in voorgaande jaren hebben gedaan.

De uitvoeringskosten kunnen als volgt worden gespecificeerd:

(x € 1.000)	2022		2021	
	€	%	€	%
Pensioenbeheer				
Pensioenuitvoeringskosten	485		428	
Toerekening aan vermogensbeheer	<u>-187</u>		<u>-159</u>	
Kosten pensioenbeheer	298		269	
Vermogensbeheer				
Beheerkosten vastgoed	37	0,02	9	0,00
Beheerkosten aandelen	116	0,08	150	0,09
Beheerkosten vastrentende waarden	186	0,13	211	0,12
Overige beheerskosten	131	0,09	139	0,08
Kosten fiduciair beheer	110	0,07	121	0,07
Advieskosten	20	0,01	10	0,01
Overige kosten	-	0,00	20	0,01
Toerekening pensioenuitvoeringskosten aan vermogensbeheer	<u>187</u>	<u>0,13</u>	<u>159</u>	<u>0,09</u>
Kosten vermogensbeheer	787	0,53	819	0,47
Transactiekosten				
Aan- en verkoopkosten vastgoed	-	-	-	-
Aan- en verkoopkosten aandelen	144	0,10	67	0,04
Aan- en verkoopkosten vastrentende waarden	149	0,10	141	0,08
Aan- en verkoopkosten overlay	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>
Transactiekosten	293	0,20	208	0,12
Totaal Vermogensbeheer en Transactiekosten	1.080	0,73	1.027	0,59
Totale kosten	1.378		1.296	

Kosten pensioenbeheer

De kosten pensioenbeheer bestaan uit kosten inzake de pensioenuitvoering met uitzondering van de kosten die kunnen worden gerelateerd aan vermogensbeheer. Tot de pensioenuitvoering wordt gerekend de activiteiten die plaatsvinden om de deelnemersadministratie, financiële administratie en de uitkeringsadministratie te kunnen uitvoeren, alsmede de governance daarom heen.

Kosten vermogensbeheer

De kosten vermogensbeheer bestaan uit beheer- en advieskosten van de fiduciair beheerder, advieskosten en bankkosten. De kosten van vermogensbeheer worden als % uitgedrukt van het gemiddeld belegd vermogen. Het gemiddeld belegd vermogen bedraagt € 148.711 en is gebaseerd op de som van het belegd vermogen van de ultimo maandeinden gedeeld door twaalf. De beheerkosten en de overige kosten vermogensbeheer zijn in de jaarrekening gesaldeerd met de beleggingsopbrengsten en zijn daarom niet zichtbaar in de jaarrekening.

De toelichting op de vermogensbeheerkosten in het bestuursverslag wijkt op onderdelen af van de kosten zoals gepresenteerd in de jaarrekening. De toelichting in het bestuursverslag houdt rekening met de Aanbevelingen Uitvoeringskosten van de Pensioenfederatie. In de jaarrekening zijn de kosten verantwoord overeenkomstig de Richtlijnen van de Raad voor de Jaarverslaggeving.

De beheerskosten kunnen als volgt verder worden gespecificeerd naar beleggingscategorie, waarbij de kosten zijn uitgedrukt als percentage van het gemiddelde belegde vermogen van de betreffende beleggingscategorie:

Beheerskosten (x € 1.000)	2022		2021	
	€	%	€	%
Eigen woningen	37	2,34	9	0,66
Totaal vastgoed	37	2,34	9	0,66
Aandelen ontwikkelde markten	33	0,07	57	0,09
Aandelen opkomende markten	83	0,61	93	0,59
Totaal aandelen	116	0,18	150	0,20
Duration Matching Fondsen	83	0,17	107	0,19
Nederlandse Hypotheken	8	0,27	1	0,07
Euro Investment Grade Bedrijfsobligaties	3	0,08	6	0,12
Global Investment Grade Bedrijfsobligaties	10	0,22	10	0,18
Emerging Market Obligaties Hard Currency	22	0,30	26	0,30
Emerging Market Obligaties Local Currency	48	0,41	47	0,37
High Yield	12	0,30	14	0,33
Totaal vastrentende waarden	186	0,22	211	0,22

Met betrekking tot de eigen woningen heeft in 2022 groot onderhoud plaatsgevonden, waardoor de beheerskosten in 2022 hoger uitvallen.

Transactiekosten

Bij de bepaling van de transactiekosten is rekening gehouden met de aanbevelingen van de Pensioenfederatie. Er wordt onderscheid gemaakt in directe en indirecte transactiekosten. Directe transactiekosten bij beleggingsfondsen betreffen de in- en uitstapvergoedingen en de indirecte transactiekosten zijn de kosten bij aan- en verkoop van beleggingstitels binnen het betreffende beleggingsfonds.

De directe transactiekosten kunnen als volgt verder worden gespecificeerd naar beleggingscategorie, waarbij de kosten zijn uitgedrukt als percentage van het gemiddelde belegde vermogen van de betreffende beleggingscategorie:

Transactiekosten (x € 1.000)	2022		2021	
	€	%	€	%
Eigen woningen	-	0,00	-	0,00
Totaal vastgoed	-	0,00	-	0,00
Aandelen ontwikkelde markten	115	0,23	27	0,04
Aandelen opkomende markten	29	0,22	40	0,26
Totaal aandelen	144	0,23	67	0,09
Duration Matching Fondsen	85	0,17	49	0,09
Nederlandse Hypotheken	0	0,00	0	0,00
Euro Investment Grade Bedrijfsobligaties	7	0,21	9	0,16
Global Investment Garde Bedrijfsobligaties	19	0,40	19	0,37
Emerging Market Obligaties Hard Currency	18	0,24	19	0,22
Emerging Market Obligaties Local Currency	20	0,17	38	0,30
High Yield	0	0,01	7	0,15
Totaal vastrentende waarden	149	0,18	141	0,15

Het strategisch beleggingsbeleid bleef in 2022 ongewijzigd. De toename van de transactiekosten wordt voornamelijk veroorzaakt door de volatiliteit van de financiële markten. Hierdoor hebben er bovengemiddeld veel transacties plaatsgevonden, met name in de categorie aandelen ontwikkelde markten. Ook hebben, door de stijging van de rente, relatief veel aankopen plaatsgevonden in de Duration Matching Fondsen om binnen de normwegingen van de strategische beleggingsportefeuille te blijven.

Algemene kosten

Als algemene kosten worden aangemerkt de kosten van de accountant, de kosten van de certificerend actuaire, de advieskosten (actuaireel en juridisch) en de kosten van de toezichthouders. Verder vallen hieronder de bestuurskosten, alsmede de doorbelaste kosten vanuit Pensioenfonds Pon met betrekking tot de personeelskosten van het bestuur en de bestuurssecretaris.

Verdeling kosten

De kosten worden toegerekend aan kosten pensioenbeheer, kosten vermogensbeheer en algemene kosten. De algemene kosten worden vervolgens verdeeld naar rato van de kosten pensioenbeheer en de kosten vermogensbeheer.

De kosten voor pensioenbeheer zijn onder te verdelen in de volgende componenten:

(x € 1.000)	2022	2021
	€	€
Kosten Pensioenfonds Pon	196	185
Kosten accountant	40	26
Kosten actuaire	12	11
Bestuurskosten	96	65
Advieskosten	76	77
Kosten uitvoering van de pensioenregeling	49	36
Kosten toegerekend aan vermogensbeheer	-187	-159
Overige kosten	16	28
Totaal	298	269

De totale kosten per deelnemer (actieven en gepensioneerden) bedragen derhalve 298.000 / 971 is € 307 per deelnemer (2021: € 284 per deelnemer).

De accountantskosten zijn over het boekjaar 2022 toegenomen.

De stijging van de bestuurskosten wordt veroorzaakt door de bestuurdersaansprakelijkheidsverzekering (€ 21). Naast de premie over het jaar 2022 is in het verslagjaar tevens de premie over het laatste half jaar van 2021 in rekening gebracht. In het boekjaar 2021 is geen premie voor de bestuurdersaansprakelijkheidsverzekering betaald.

De methodiek waarop de algemene kosten worden verdeeld tussen pensioenbeheer en vermogensbeheer, is ongewijzigd gebleven. De algemene kosten worden verdeeld naar rato van de wel toerekenbare pensioenbeheerkosten respectievelijk vermogensbeheerkosten. Omdat de toerekenbare vermogensbeheerkosten hoger zijn, betekent dit automatisch dat ook de algemene kosten die aan vermogensbeheer worden toegerekend hoger zijn. Overigens zijn ook de algemene kosten zelf toegenomen, waardoor de toerekening aan vermogensbeheer in euro's ook is toegenomen. Het bestuur zal beoordelen of deze consistente gedragslijn moet worden voortgezet.

De overige kosten betreffen de bijdrage aan De Nederlandsche Bank (€ 10), de Autoriteit Financiële Markten, (€ 1) en de Pensioenfederatie (€ 5).

Benchmarkonderzoek

In 2022 heeft het bestuur over het verslagjaar 2021 een benchmarkonderzoek uit laten voeren naar de hoogte van de uitvoeringskosten voor pensioenbeheer en de vermogensbeheerkosten in vergelijking met de peergroep². De peergroep bestaat uit ondernemingspensioenfondsen met een vergelijkbare omvang met betrekking tot het aantal deelnemers (pensioenbeheerskosten) respectievelijk het beheerde vermogen (vermogensbeheerkosten). Hieruit is naar voren gekomen dat de kosten per deelnemer lager liggen dan de uitvoeringskosten in de peergroep (€ 476) en dat de vermogensbeheerkosten hoger liggen dan in de peergroep (47 basispunten ten opzichte van 39 basispunten). Dit laatste wordt voornamelijk veroorzaakt doordat een hoger deel van de uitvoeringskosten wordt toegerekend aan vermogensbeheer dan in de peergroep het geval is.

Met betrekking tot vermogensbeheer heeft het Fonds een groter deel van het vermogen belegd in aandelen en een lager deel in vastrentende waarden dan de peergroep. Ook wordt een kleiner deel van het renterisico afgedekt. Dit heeft in de periode 2016-2021 geleid tot een hoger 5-jarig rendement van 1,5% ten opzichte van de peergroep.

² De peergroep voor pensioenbeheer bestaat uit 15 ondernemingspensioenfondsen van vergelijkbare samenstelling met minder dan 10 duizend deelnemers.
De peergroep voor vermogensbeheer bestaat uit 12 pensioenfondsen van vergelijkbare omvang met een beheerd vermogen kleiner dan EUR 1,5 miljard.

Beleggingen paragraaf

Macro- economische ontwikkelingen

In 2022 trad onverwacht een enorme wereldwijde stijging van de inflatie op. Deze toename werd veroorzaakt door knelpunten bij de productie van goederen veroorzaakt door de pandemie en door forse stijgingen van energieprijzen mede vanwege de oorlog in Oekraïne. In Nederland kwam de inflatie dik in de dubbele cijfers. Centrale banken hebben prijsstabiliteit als belangrijkste doelstelling en werden door de hoge inflatie gedwongen in te grijpen. Met forse renteverhogingen slaagden centrale banken erin om een duidelijke stijging van de lange termijn inflatieverwachtingen te voorkomen. De reeks van forse renteverhogingen droeg echter wel bij aan een flinke groeivertraging. In de Verenigde Staten waren renteverhogingen ook nodig omdat de Amerikaanse economie enigszins oververhit was. De te krappe arbeidsmarkt dreigde via loonstijgingen de inflatie verder aan te wakkeren. De Amerikaanse centrale bank voerde hierdoor extra rentestijgingen door en dit zorgde voor een sterkere dollar. De zwakkere Euro vergrootte vervolgens via hogere importprijzen het inflatieprobleem in Europa.

Financiële markten in 2022

De ontwikkelingen van economische groei en inflatie gecombineerd met politieke onzekerheden vertaalden zich in 2022 in negatieve rendementen voor vrijwel alle beleggingscategorieën. De hoge inflatie en de renteverhogingen door de centrale banken resulteerden bijvoorbeeld in een forse stijging van de rentes op staatsobligaties. Het rendement op deze veilige obligaties was hierdoor sterk negatief. Het rendement op de minder veilige obligaties was niet alleen negatief vanwege deze renteontwikkelingen, maar ook omdat vanwege de flinke groei afzwakking de extra benodigde risicopremie bovenop de rente sterk steeg. Ook aandelen lieten negatieve rendementen zien. De rente is een belangrijke variabele bij de waardering van aandelen en hogere rentes zetten deze waarderingen onder druk. De rendementen van opkomende markten bleven daarbij weer achter bij de rendementen van aandelen van ontwikkelde landen. Vastgoed was met een positief rendement, ondanks de rentestijging, een positieve uitzondering in de beleggingsportefeuille. Economische ontwikkelingen werken echter vaak met enige vertraging door in de waardering van vastgoed.

Vooruitzichten 2023

In de laatste maanden van 2022 was al een afname zichtbaar van de door de pandemie veroorzaakte productieproblemen. Wanneer deze ontwikkeling doorzet dan ontstaat weer een neerwaarts effect op de prijsontwikkeling. De te verwachten groei afzwakking of zelfs recessie heeft een vergelijkbaar effect. De mate waarin de inflatie daalt is echter onzeker. Het duurt bijvoorbeeld altijd enige tijd voordat hogere inputkosten zoals loonstijgingen in de prijzen zijn verwerkt. Deze doorberekening zal nog enige tijd voor een prijsopdrijvend effect zorgen.

De inflatieontwikkeling bepaalt in belangrijke mate het beleid van de centrale banken. Bij een duidelijke daling van de inflatie is het einde aan de reeks van renteverhogingen aanstaande. De beleidsrente kan bij een combinatie van een sterke inflatiedaling en een sterke groei afzwakking zelfs al weer wat worden verlaagd. Deze omgeving vertaalt zich vooral voor obligaties in positieve rendementen. De vooruitzichten zijn totaal anders bij een hardnekkig hoog blijvende inflatie. In dat geval zijn er meer renteverhogingen te verwachten en kan de kapitaalmarktrente nog verder stijgen.

De extra risicopremie op de rente bij de minder veilige obligaties zorgt voor een goede buffer wanneer de economisch groei sterk tegenvalt. Voor de risicovolle beleggingen zoals aandelen hangt echter veel af van de mate van de groei afzwakking. Als de economie in een recessie terechtkomt zijn de huidige winstverwachtingen voor de komende periode nog veel te hoog. Over een wat langere periode is het verwacht aandelenrendement wel positief.

Verantwoord beleggen

In 2022 heeft het Fonds het beleid maatschappelijk verantwoord beleggen vastgesteld. De visie van het Fonds is dat maatschappelijk verantwoord beleggen bijdraagt aan haar lange termijn doelstelling. Maatschappelijk verantwoord beleggen staat hierbij in functie van de primaire doelstellingen van het Fonds.

Het Fonds heeft drijfveren en overtuigingen ten aanzien van het MVB-beleid en past deze zoveel mogelijk toe bij de vormgeving en implementatie van het MVB-beleid:

Drijfveren MVB-beleid

- Het Fonds laat zich voor de invulling van het MVB-beleid leiden door de volgende perspectieven:
 1. Integratie van ESG-aspecten in het beleggingsbeleid kan zorgen voor lagere risico's bij gelijkblijvende rendementen;
 2. Het Fonds wenst in lijn met wettelijke eisen te opereren.

Overtuigingen

- MVB-aspecten vormen een belangrijk criterium bij de selectie van nieuwe beleggingsoplossingen. Het kan zijn dat potentiële beleggingsoplossingen afvallen omdat zij niet voldoen aan de minimum MVB-uitgangspunten van het Fonds;
- Het Fonds neemt het kostenaspect nadrukkelijk mee in de verdere invulling en uitvoering van het MVB-beleid;
- Wanneer meerdere beleggingsmogelijkheden met gelijke risico-rendement perspectieven aan de beleggingsportefeuille kunnen worden toegevoegd, heeft het Fonds een voorkeur voor de oplossing die een positieve milieu- of maatschappelijke impact realiseert;
- Het Fonds ziet MVB als een integraal onderdeel van het beleggingsproces. Dit betekent dat maatschappelijk verantwoord beleggen wordt toegepast in elke stap van de beleggingscyclus. Het Fonds neemt informatie over ESG-factoren mee in alle beleggingsbeslissingen, aanvullend op de gebruikelijke financiële aspecten. MVB wordt daarom altijd in samenhang met (verwacht) rendement, risico en kosten bekeken.

De ontwikkelingen op het vlak van MVB gaan snel. Dit wordt enerzijds gedreven door wettelijke ontwikkelingen, anderzijds door innovatie in de markt voor beleggingsoplossingen. Het Fonds zal nadrukkelijk de veranderende wettelijke kaders volgen en hieraan voldoen. Vanwege de beperkte capaciteit en omvang van het Fonds past het een volgende aanpak toe, waarbij het wil leren van de ontwikkelingen die door andere beleggers is ingezet. Wanneer MVB-oplossingen en beleidsopties voldoende volwassen zijn, zal het Fonds overwegen deze toe te passen.

Het Fonds kwalificeert op dit moment de pensioenregeling als 'grijs', overeenkomstig artikel 6 van de Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR). Dit houdt in dat het Fonds geen duurzame kenmerken promoot of duurzaamheid tot doel heeft. Met als uitgangspunt het huidige MVB-beleid zal het Fonds deze keuze in 2023 heroverwegen.

Bij het uitvoeren van het beleggingsbeleid weegt het Fonds wel de algemene ESG-criteria mee bij de beleggingsbeslissingen. Het Fonds weegt echter hierbij niet specifiek mee wat de ongunstige effecten van de beleggingsbeslissingen zijn op de duurzaamheidsfactoren, zoals omschreven in de SFDR.

De reden om de duurzaamheidsfactoren niet mee te wegen is dat het Fonds vooralsnog een eigen keuze maakt welke criteria het meeweegt. Verder wil het Fonds eerst toetsen of het aan de rapportageverplichtingen kan voldoen, voordat het Fonds kiest de ongunstige effecten mee te wegen in de beleggingsbeslissingen. Dit wil het Fonds in de tweede helft van 2023 gaan onderzoeken als de eerste rapportages van andere pensioenfondsen beschikbaar zijn.

Het Fonds kan de keuze om de ongunstige effecten van de beleggingsbeslissingen op de duurzaamheidsfactoren niet mee te nemen om verschillende redenen heroverwegen, bijvoorbeeld als (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden wel willen dat het Fonds de wettelijke ongunstige effecten van beleggingsbeslissingen meeneemt.

Fonds specifieke ontwikkelingen

De beleggingsportefeuille

De beleggingsportefeuille wordt beheerd door de fiduciair beheerder Goldman Sachs Asset Management.

Ontwikkeling portefeuille

De waarde van de beleggingsportefeuille en de verdeling van het vermogen over de verschillende beleggingscategorieën aan het einde van het jaar ten opzichte van de situatie aan het begin van het jaar wordt weergegeven in de toelichting op de balans. Ten opzichte van eind 2021 heeft het belegde vermogen een daling van circa € 44 miljoen laten zien, van circa € 178 miljoen eind 2021 tot circa € 134 miljoen eind 2022. Het rendement op de portefeuille was dus over 2022 (circa -25,2%) negatief. Het resultaat wordt verderop in deze paragraaf nader toegelicht.

Portefeuillebeheer

De strategische beleggingsportefeuille van het Fonds is onderverdeeld in een zogenaamde matching portefeuille (43%) en een return portefeuille (57%). De matching portefeuille heeft als doel een bepaald gedeelte van het rendement van de voorziening pensioenverplichtingen (VPV) te matchen. De matching portefeuille bestaat ultimo 2022 uit een drietal Duration Matching Range-fondsen (DMR-fondsen), een geldmarktfonds ten behoeve van de DMR-fondsen, een Nederlandse hypotheekfonds en een tweetal beleggingsfondsen met betrekking tot Euro en Global investment grade bedrijfsobligaties.

De return portefeuille belegt in obligaties van opkomende landen (12,5%), bedrijfsobligaties met een lage kredietwaardigheid (2,5%) en aandelen (42,0%). De aandelenportefeuille is verder onderverdeeld in 33% aandelen ontwikkelde landen en 9% aandelen opkomende landen. De beleggingen in aandelen ontwikkelde landen worden vervolgens gedeeltelijk passief (60%) en gedeeltelijk actief belegd, de laatste in multi factor beleggingsfondsen (40%). In de aandelen opkomende landen en de vastrentende waarden in de return portefeuille wordt actief belegd.

Strategisch beleggingsbeleid

Het strategische beleggingsbeleid bleef in 2022 ongewijzigd. Gedurende 2022 zijn de posities als gevolg van marktbevingen incidenteel buiten de bandbreedte gekomen. In lijn met het herbalanceringsbeleid van het Fonds, zijn de posities weer binnen de bandbreedte gebracht.

Normportefeuille

In onderstaande tabel wordt de portefeuille per 31 december 2022 weergegeven.

De portefeuille op 31 december 2022

Beleggingscategorie	Portefeuille	Norm	Min	Max	Benchmark
Duration Matching Fondsen	33,7%	35,0%	32,0%	48%	Customized benchmarks ³
Euro investment grade bedrijfsobligaties & Nederlandse hypotheek:	4,5%	5,0%	0,0%	7,0%	Samengestelde benchmark
- Nederlandse hypotheek	2,7%	2,5%	0,0%	3,5%	Fondsrendement
- Euro investment grade bedrijfsobligaties	1,8%	2,5%	0,0%	3,5%	iBoxx Euro Corporate Index
Global investment grade bedrijfsobligaties	3,3%	3,0%	0,0%	4,0%	Bloomberg Barclays Global Agg Corporate (EUR hedged)

³ Combinatie van Bloomberg Barclays Euro Treasury AAA 1-3 Yr Downgrade Maturity Tolerant en Euro renteswaps in lijn met de duratie van het specifieke DMR-fonds.

Beleggingscategorie	Portefeuille	Norm	Min	Max	Benchmark
Emerging markets obligaties HC	5,2%	5,0%	4,0%	6,0%	JPM EMBI Global Diversified Index (EUR hedged)
Emerging markets obligaties LC	7,3%	7,5%	6,0%	9,0%	JP Morgan GBI-EM Global Diversified Index
High Yield	2,6%	2,5%	1,5%	3,5%	ICE BofAML US High Yield Constrained Index (EUR hedged)
Aandelen ontwikkelde markten	33,4%	33,0%	28,0%	38%	60% MSCI World NTR Index (Eur hedged) en 40% MSCI World NTR ⁴
Aandelen opkomende aandelen	9,0%	9,0%	7,0%	11,0%	MSCI Emerging Markets (net)
Niet beursgenoteerd vastgoed	1,0%	0,0%	0,0%	6,0%	IPD Netherlands Annual Property Index (Residential)

De portefeuille op 31 december 2021

Beleggingscategorie	Portefeuille	Norm	Min	Max	Benchmark
Duration Matching Fondsen	32,0%	35,0%	32,0%	48,0%	Customized benchmarks ⁵
Euro investment grade bedrijfsobligaties & Nederlandse hypotheek:		5,0%	0,0%	7,0%	Samengestelde benchmark
- Nederlandse hypotheek	0,6%	2,5%	0,0%	3,5%	Fondsrendement
- Euro investment grade bedrijfsobligaties	3,2%	2,5%	0,0%	3,5%	iBoxx Euro Corporate Index
Global investment grade bedrijfsobligaties	2,9%	3,0%	0,0%	4,0%	Bloomberg Barclays Global Agg Corporate (EUR hedged)
Emerging markets obligaties HC	4,8%	5,0%	4,0%	6,0%	JPM EMBI Global Diversified Index (EUR hedged)
Emerging markets obligaties LC	7,3%	7,5%	6,0%	9,0%	JP Morgan GBI-EM Global Diversified Index
High Yield	2,5%	2,5%	1,5%	3,5%	ICE BofAML US High Yield Constrained Index (EUR hedged)
Aandelen ontwikkelde markten	37,1%	33,0%	28,0%	38,0%	60% MSCI World NTR Index (Eur hedged) en 40% MSCI World NTR ⁶
Aandelen opkomende aandelen	8,7%	9,0%	7,0%	11,0%	MSCI Emerging Markets (net)
Niet beursgenoteerd vastgoed	0,9%	0,0%	0,0%	6,0%	IPD Netherlands Annual Property Index (Residential)

⁴ 40% van wereldwijde aandelen wordt belegd in Multi factor strategieën zonder valuta-afdekking.

⁵ Combinatie van Bloomberg Barclays Euro Treasury AAA 1-3 Yr Downgrade Maturity Tolerant en Euro renteswaps in lijn met de duratie van het specifieke DMR-fonds.

⁶ 40% van wereldwijde aandelen wordt belegd in Multi factor strategieën zonder valuta-afdekking.

Risicoafdekking

Het strategische beleggingsbeleid op het gebied van rente- en valutarisico bleef in 2022 ongewijzigd. Gedurende geheel 2022 bleef de afdekking van het renterisico dicht bij de strategische rente-afdekking van 60%.

Resultaat

Totale portefeuille

De totale beleggingsportefeuille heeft over 2022 een negatief rendement behaald van -25,2%. Voor de hele beleggingsportefeuille geldt dat de vastrentende waarden last hebben gehad van de gestegen rente. Dat geldt vooral voor de matching portefeuille als geheel, waar het rendement – als gevolg van de relatief grote rentegevoeligheid – fors negatief is geweest. Aangezien het Fonds niet het gehele renterisico heeft afgedekt (de strategische afdekking voor de beleggingen bedraagt 60%), heeft het Fonds geprofiteerd van de rentestijging en is ondanks deze daling van het vermogen, de dekkingsgraad gestegen.

Matching portefeuille

Het rendement op de matching portefeuille was vanwege de rentestijging fors negatief (-39,35%). Voor zowel Nederlandse hypotheek als Euro bedrijfsobligaties geldt dat in 2022 de risicopremie (spread) ten opzichte van de risicovrije rente is uitgelopen, waardoor deze beleggingscategorieën een rendement hebben behaald dat achter is gebleven bij het rendement van de pensioenverplichtingen.

Return portefeuille

Het rendement op de return portefeuille was eveneens negatief (-13,95%). Als gevolg van onrust op de financiële markten, hebben alle categorieën binnen de return portefeuille een lastig jaar gehad. Voor de beleggingscategorie Emerging markets obligaties HC en de beleggingscategorie Emerging markets obligaties LC geldt dat deze ook last hadden van de stijging van de rente. Er werd een rendement behaald van respectievelijk -20,74% en -2,78%. Het grote verschil tussen LC en HC komt hoofdzakelijk door het verschil in valuta-afdekking tussen de beide beleggingscategorieën. Het rendement op de beleggingscategorie High Yield obligaties was -12,6%.

Binnen de return portefeuille behaalden de beleggingscategorie aandelen een negatief rendement van -15,26%. Binnen aandelen ontwikkelde markten hebben beide multi-factor managers een realteif goed jaar gehad, en een minder negatief rendement behaald dan het passieve fonds van Northern Trust. De absolute rendementen van AQR multi-factor, Robeco multi-factor en Northern Trust bedragen respectievelijk -8,12%, -6,95% en -18,79%. Dit leidt voor aandelen ontwikkelde markten tot een rendement van -14,39%, versus -15,82% van de benchmark. Bij aandelen opkomende markten is het beeld omgekeerd. Het rendement van opkomende markten (-18,39%) is lager dan dat van de benchmark (-14,85%). Vooral het fonds van UBS heeft een lastig jaar gehad vanwege de ontwikkelingen in Oekraïne. Bij het UBS fonds heeft dat geleid tot een rendement van -22,68% versus -14,85% van de benchmark. Het rendement van Robeco was beperkt beter dan dat van de benchmark (-14,28% versus -14,85%).

De in 2022 behaalde netto rendementen per beleggingscategorie waren in vergelijking met de benchmark als volgt:

2022	Fonds	Benchmark
Matching portefeuille	-39,35%	-38,43%
Duration Matching fondsen	-43,3%	samengesteld
Euro investment grade bedrijfsobligaties & Nederlandse hypotheek	-20,17%	samengesteld
- Nederlandse hypotheek	-23,86%	-23,86%
- Euro investment grade bedrijfsobligaties	-14,55%	-14,17%
Global investment grade bedrijfsobligaties	-17,16%	-16,31%

2022	Fonds	Benchmark
Return portefeuille	-13,95%	-14,41%
Aandelen	-15,26%	-15,41%
Return vastrentende waarden	-10,37%	-11,95%
Niet beursgenoteerd vastgoed	-12,83%	-12,83%
Totaal rendement⁷	-25,24%	-25,41%

2021	Fonds	Benchmark
Matchingportefeuille	-14,27%	-13,81%
Duration Matching fondsen	-11,05%	samengesteld
Euro investment grade bedrijfsobligaties & Nederlandse hypotheke	-1,06%	samengesteld
- Nederlandse hypotheke	1,96%	1,96%
- Euro investment grade bedrijfsobligaties	-1,60%	-1,08%
Global investment grade bedrijfsobligaties	-2,07%	-1,69%
Returnportefeuille	16,39%	15,22%
Aandelen	22,93%	21,55%
Return vastrentende waarden	-1,10%	-1,13%
Niet beursgenoteerd vastgoed	21,11%	21,11%
Totaal rendement⁸	2,93%	2,04%

Zakelijke waarden risico

Het Fonds loopt het risico dat de beleggingen in waarde dalen. In het beleggingsbeleid wordt met dergelijke risico's rekening gehouden door onder meer toepassing van voldoende spreiding in de beleggingsportefeuille naar beleggingscategorieën en beleggingsmarkten. De volatiliteit van de marktwaarden (prijrisico's) van de beleggingen wordt periodiek geëvalueerd en kan leiden tot bijstellingen in het vermogensbeheer. In onderstaande tabel wordt de verdeling naar de verschillende zakelijke waarden beleggingscategorieën getoond. De feitelijke verdeling wijkt door marktbevingen af van de normverdeling, maar bevindt zich binnen de afgesproken bandbreedte.

	2022		2021	
	€ mln	%	€ mln	%
Return vastrentende waarden	20	26	26	24
Wereldwijde aandelen	45	58	66	62
Emerging Markets aandelen	12	16	15	14

Risicomanagement

In het risicomanagement is onder andere gekeken naar de implementatie van de renteafdekking en het risico van een materiële rentestijging. Hierbij is geconcludeerd dat het pensioenfonds voldoende mogelijkheden heeft om onderpand te storten in een dusdanig scenario en daarmee niet in liquiditeitsproblemen komt.

⁷ Het totaalrendement wordt berekend door op dagelijkse basis het rendement per beleggingscategorie te vermenigvuldigen met de gewichting in de portefeuille.

⁸ Het totaalrendement wordt berekend door op dagelijkse basis het rendement per beleggingscategorie te vermenigvuldigen met de gewichting in de portefeuille.

Pensioen paragraaf

Basis pensioen

De Basis pensioenregeling wordt gekwalificeerd als een uitkeringsovereenkomst conform de definitie in artikel 10 van de Pensioenwet. Er is een uitvoeringsovereenkomst tussen het Fonds en de werkgever.

Het Fonds voert de opbouw van de pensioenaanspraken in eigen beheer uit.

De Basis pensioenregeling kan worden gekenmerkt als een CDC-regeling. De Basis pensioenregeling kent een pensioenrichtleeftijd van 68 jaar. Jaarlijks wordt een aanspraak op ouderdomspensioen opgebouwd van 1,875% van de in dat jaar geldende pensioengrondslag. De franchise wordt jaarlijks vastgesteld.

Deelnemers hebben de mogelijkheid om extra te sparen voor pensioen. De gelden hiervoor worden ondergebracht op een individuele beleggingsrekening bij Goldman Sachs Asset Management.

Anw-hiaat pensioen

De Anw-hiaat pensioenregeling kwalificeert als een uitkeringsovereenkomst conform de definitie gesteld in artikel 10 van de Pensioenwet. Er is een uitvoeringsovereenkomst tussen het Fonds en de aangesloten ondernemingen.

De Anw-hiaat pensioenregeling geeft, onder voorwaarden, recht op een nabestaandenpensioen tot de ingang van de AOW. Daarbij is de hoogte van het nabestaandenpensioen gerelateerd aan de hoogte van de uitkering van de Anw, zoals deze wordt verstrekt door de Sociale Verzekeringsbank (SVB).

De regeling is alleen van toepassing op deelnemers met een partner voor zover deze zijn aangemeld bij het Fonds.

Aanvullend pensioen

De Aanvullend pensioenregeling kwalificeert als een premieovereenkomst conform de definitie gesteld in artikel 10 van de Pensioenwet. Het betreft een vrijwillige regeling als aanvulling op de Basis pensioenregeling. De Aanvullend pensioenregeling kent een pensioenrichtleeftijd van 68 jaar.

Netto pensioen

De Netto pensioenregeling kwalificeert als een premieovereenkomst conform de definitie gesteld in artikel 10 van de Pensioenwet. Het betreft een vrijwillige regeling als aanvulling op de Basis pensioenregeling. De Netto pensioenregeling kent een pensioenrichtleeftijd van 68 jaar.

Indien er sprake is van een partner en/of kinderen wordt er een netto nabestaandenpensioen en een netto wezenpensioen verzekerd bij overlijden voor de pensioenrichtdatum.

In hoofdstuk 1.3 van het bestuursverslag worden de pensioenregelingen in detail toegelicht.

Toeslagbeleid

Het Fonds streeft ernaar jaarlijks per 1 januari een toeslag te verlenen op de opgebouwde pensioenen van de (gewezen) deelnemers en op de ingegane pensioenen van de pensioengerechtigden. Het bestuur van het Fonds beslist jaarlijks of en in hoeverre een toeslag wordt verleend. Voor de voorwaardelijke toeslagverlening heeft het Fonds geen bestemmingsreserve gevormd.

De nagestreefde toeslag is gelijk aan de stijging van de afgeleide Consumenten Prijs Index alle huishoudens (zoals gepubliceerd door het CBS) over de referentieperiode september - september.

Volgens de wettelijke vereisten is (gedeeltelijke) toeslagverlening pas toegestaan indien de beleidsdekkingsgraad hoger is dan 110%.

Naast de ondergrens (toeslagdrempel) geldt voor een pensioenfonds de restrictie dat het pas is toegestaan om volledig toeslag te verlenen indien er genoeg beschikbare middelen in het pensioenfonds aanwezig zijn om deze volledige toeslagverlening ook in de toekomst naar verwachting structureel waar te kunnen maken. Deze grens is afhankelijk van de looptijd van de uitkeringen, de toeslagmaatstaf en de technische voorziening. De beleidsdekkingsgraad vanaf waar volledige toeslagverlening mogelijk is, wordt de bovengrens genoemd. De bovengrens voor toekomstbestendige toeslagverlening dient jaarlijks te worden vastgesteld en is mede afhankelijk van de rentestand. De bovengrens voor het Fonds is vastgesteld op 140,7% .

Voor de toekenning van een toeslag is de beleidsdekkingsgraad per 30 september leidend. Bij het toekennen van de voorwaardelijke toeslagverlening is uitgegaan van een beleidsdekkingsgraad per 30 september 2022 van 124,6% en de hierboven genoemde toeslagdrempel van 110,0% en de bovengrens van 140,7%. Op basis hiervan heeft het Fonds besloten om per 1 januari 2023 een toeslag te verlenen van 9,22%, zijnde 53,8% van de ambitie van 17,16%.

Voor pensioengerechtigden die op 31 december 2020 reeds een uitkering uit hoofde van de Anw-hiaat pensioenregeling ontvingen bij het voormalig Multi-OPF Stichting Pensioenfonds Pon (Ring A) geldt in beginsel een onvoorwaardelijke toeslag ter grootte van 1,5% per jaar, met dien verstande dat deze pensioenuitkering nooit meer mag bedragen dan het fiscale maximum conform artikel 18f van de Wet op de Loonbelasting 1964. Er geldt een aanvullende toeslagregeling voor degenen die op 31 december 2020 deelnemer waren bij het voormalig Multi-OPF Stichting Pensioenfonds Pon (Ring A). Voor deze deelnemers is er een toeslagdepot A gevormd. Vanuit dit toeslagdepot krijgen de nabestaanden van deze deelnemers naast de reguliere toeslag over de uitkering van het Anw-hiaat pensioen een aanvullende toeslag tot het niveau van de werkelijke stijging van de Anw-uitkering van de overheid, tot een maximum van 1,5% per jaar. Voorwaarden zijn dat de middelen in het toeslagdepot A voldoende zijn en de beleidsdekkingsgraad hoger is dan het minimaal vereist eigen vermogen. Aangezien de verleende toeslag van 9,22% hoger is dan 1,50%, heeft het Fonds besloten de aanvullende toeslag vast te stellen op 0,00%.

Actuariële paragraaf

Actuariële analyse

De actuariële analyse van het saldo van baten en lasten kan als volgt worden weergegeven:

(x € 1.000)	2022	2021
	€	€
Premieresultaat		
Premiebijdragen	4.228	3.643
Actuarieel benodigd	-5.078	-5.026
Onttrekking aan premie-egaliseringsvoorziening	-45	-101
Opslag uitvoeringskosten	-294	-294
Beschikbaar voor overlijden/arbeidsongeschiktheid	<u>-500</u>	<u>-499</u>
Subtotaal	-1.689	-2.277
Interestresultaat		
Beleggingsresultaten	-45.101	4.810
Rentetoevoeging voorziening pensioenverplichtingen	861	780
Wijziging marktrente	<u>46.201</u>	<u>10.523</u>
Subtotaal	1.961	16.113
Overig resultaat		
Kosten	53	81
Uitkeringen	7	4
Waardeoverdrachten	43	4
Toeslagen	-9.183	-1.676
Kanssystemen	-188	693
Wijziging sterftegrondslagen	-812	-
Overige	<u>-67</u>	<u>169</u>
Subtotaal	-10.147	-725
Totaal saldo van baten en lasten	-9.875	13.111

In het resultaat op premies is het verschil zichtbaar tussen de kostendeekkende premie en de feitelijke premie, die wordt gebaseerd op de gedempte kostendeekkende premie (verwacht rendement). Het verschil tussen de feitelijke premie en de gedempte kostendeekkende premie wordt toegevoegd aan de premie-egaliseringsvoorziening.

Over het boekjaar 2022 is een negatief beleggingsrendement behaald van -26,24%. Daartegenover staat een (negatieve) rentetoevoeging aan de voorziening pensioenverplichtingen, de rentetoevoeging aan de Egaliseringsvoorziening CDC-premie, de rentetoevoeging aan de voorziening Toeslagdepot A en een daling van de technische voorziening als gevolg van de stijging van de door De Nederlandsche Bank gepubliceerde rentetermijnstructuur. Derhalve resulteert een positief resultaat op de post beleggingen/marktrente.

Het resultaat op andere oorzaken wordt voornamelijk verklaard door de toeslagverlening van 9,22% per 1 januari 2023, het technisch resultaat door overlijden en arbeidsongeschiktheid (kanssystemen), de aanpassing van de sterftegrondslagen en de wijziging van de vaste kostencomponent in de kostenvoorziening. Dit heeft per saldo een negatief effect op het resultaat.

In 2022 heeft een wijziging plaatsgevonden van de sterftegrondslagen. In het kader van het verzekeringstechnisch risico hanteert het Fonds de meest actuele en fondsspecifieke sterftetabellen waarbij rekening wordt gehouden met de voorziene stijging van de levensverwachting. Onderdeel van de fondsspecifieke sterftetabellen betreft de ervaringssterfte. In 2022 is overgegaan naar de meest recente overlevingstafel: Prognosetafel AG 2022. Het effect op de technische voorziening is € 812.

Uitkomsten van de solvabiliteitstoets

Het aanwezige eigen vermogen ultimo 2022 bedraagt € 24,1 mln. Het minimaal vereist vermogen bepaald conform artikel 11 van het besluit FTK pensioenfonds bedraagt € 4,8 mln. Het vereist eigen vermogen op basis van de strategische mix in evenwichtssituatie bedraagt € 23,8 mln. De beleidsdekkingsgraad is hoger dan het vereiste dekkingsgraad. Er is derhalve sprake van toereikende solvabiliteit.

Rol en bevindingen van de certificerend actuaris

De certificerend actuaris heeft de opdracht om vast te stellen dat het Fonds voldoet aan de vereisten vanuit artikel 126 tot en met 140 PW. Het bestuur van het Fonds heeft kennis genomen van het rapport van de certificerend actuaris en zal de aanbevelingen/aandachtspunten in beschouwing nemen.

2.6. Risicoparagraaf

Hoofdpijnen risicomanagementproces

Het IRM-beleid is gericht op:

- de uitvoering;
- monitoring;
- terugkoppeling en sturing van en over de risico's; en
- beheersmaatregelen in relatie tot het realiseren van de door het bestuur geformuleerde beleidsdoelstellingen.

Het risicomanagementproces wordt daarbij continu doorlopen via de onderstaande 7 stappen, gebaseerd op de Handreiking 'Integraal Risicomanagement' zoals uitgebracht door de Pensioenfederatie.

Op basis van goed ingerichte processen en de juiste rapportages dient het bestuur in staat te zijn haar risico's goed te monitoren en daarmee, waar nodig, bijsturing van het beleid te bewerkstelligen.

'Three lines of defence'

Het Fonds beheert risico's aan de hand van het "Three lines of defence" model, waarbij:

Eerste lijn = Risico-eigenaar

De eerste lijn is verantwoordelijk voor zijn eigen processen en het beheersen van de bijbehorende risico's. Binnen de kaders van het beleid en met inachtneming van interne procedures en risicolimieten beoogt de eerste lijn de verhouding tussen risico en rendement te optimaliseren.

Tweede lijn = Risicomanagement

De tweede lijn faciliteert de eerste lijn in de uitvoering van risico-analyses, draagt richtlijnen en standaarden voor risicomanagement aan en geeft onafhankelijk advies en levert onafhankelijke challenge. Tevens is de tweede lijn verantwoordelijk voor het toetsen van opzet, bestaan en werking van de beheersmaatregelen.

Derde lijn = Interne audit

De derde lijn toetst de inrichting en werking van de eerste en tweede lijn en velt daarover een objectief, onafhankelijk oordeel met mogelijkheden tot verbetering. De derde lijn heeft geen rol in vaststelling, uitvoering of sturing van het (risico) beleid, maar voert een systematische controleaanpak uit ter evaluatie en vergroting van de effectiviteit van activiteiten op het gebied van risicomanagement, interne beheersing en governance. Deze sleutelfunctiehouder interne audit heeft in 2021 advies uitgebracht over de algemene opzet van de AO/IC en specifiek over de contracten met de fiduciair vermogensbeheerder en de custodian.

Doelstellingen

Het IRM-beleidskader start met de strategische doelstellingen van het Fonds, die afgeleid kunnen worden van de missie en de visie van het Fonds.

Binnen het door het Fonds uitgevoerde IRM-kader wordt het realiseren van de fondsdoelstellingen centraal gesteld, waarbij wordt verondersteld dat de fondsdoelstellingen een volledige en juiste reflectie vormen van de diverse belangen van de stakeholders.

De fondsdoelstellingen kunnen onderverdeeld worden in financiële – en niet financiële doelstellingen. De financiële doelstellingen zijn voornamelijk strategisch van aard, zijn afgestemd op de missie en visie van het fonds en hebben een lange termijnkarakter. Het bestuur heeft de volgende twee financiële doelstellingen vastgesteld:

- Doelstelling 1: Verstrekken van de nominale pensioenaanspraken
- Doelstelling 2: Streven naar een goed pensioenresultaat

De financiële strategische doelstellingen zijn met name gericht op waardecreatie, hetgeen voor het Fonds is vertaald in het streven naar een hogere dekkingsgraad. Hiermee is het Fonds binnen de bestaande wet- en regelgeving in staat om invulling te geven aan de doelstelling van het streven naar een goed pensioenresultaat (zoals met de sociale partners is afgesproken) en het borgen van de nominale pensioenaanspraken.

Het bestuur heeft vastgesteld dat het realiseren van een hogere dekkingsgraad voornamelijk wordt beïnvloed door externe factoren die buiten de beïnvloedingssfeer liggen van het bestuur. Het bestuur is daarom ook van mening dat het financieel beleidskader gericht moet zijn op wat, gegeven deze externe omstandigheden, haalbaar is. Hierbij realiseert het bestuur zich dat om de gestelde doelstelling te bereiken het nemen van risico's noodzakelijk is, maar niet tegen elke prijs. Er moet dus een goede balans worden gevonden tussen het nemen van risico's en het streven naar het bereiken van de doelstellingen. Daarbij geldt nadrukkelijk dat het realiseren van de doelstellingen afhankelijk is van de actuele – en beleidsdekkingsgraad. Het bestuur bepaalt dit periodiek op basis van een ALM-studie. Dit is vertaald in strategisch beleggingsbeleid van het Fonds.

Primair ligt de focus op het verstrekken van de nominale pensioenaanspraken. Dit geldt met name als de dekkingsgraad onder het vereist eigen vermogen ligt en wordt versterkt op het moment dat de dekkingsgraad verder daalt tot onder het minimum vereist eigen vermogen. Bij een dekkingsgraad boven het vereist eigen vermogen laat het bestuur steeds meer doelstelling 2 prefereren zonder daarbij doelstelling 1 uit het oog te verliezen.

De niet financiële doelstellingen hebben voornamelijk betrekking op operationele doelstellingen gericht op effectief en efficiënt gebruik van (financiële, personele en materiële) middelen. Daarnaast hebben de niet financiële doelstellingen ook betrekking op de betrouwbaarheid van de interne en

externe verslaglegging (rapportage doelstellingen) en naleving van wet- en regelgeving (toezicht doelstellingen).

Het bestuur heeft de volgende drie niet financiële doelstellingen vastgesteld:

- Doelstelling 3: Beheerste bedrijfsvoering
- Doelstelling 4: Integere bedrijfsvoering
- Doelstelling 5: Adequate communicatie

De niet-financiële doelstellingen hebben met name betrekking op de uitbestede processen.

Risicohouding

In het Financieel Toetsingskader is vastgelegd dat het bestuur van het Fonds zorg draagt voor de vastlegging van de doelstellingen en beleidsuitgangspunten, waaronder de risicohouding van het Fonds. De organen van het Fonds gebruiken deze doelstellingen en uitgangspunten bij de toetsing van de opdrachtaanvaarding van de door de werkgever en werknemers overeengekomen pensioenregeling en bij de besluitvorming, de verantwoording, de advisering en het toezicht binnen het Fonds. Het bestuur dient er hierbij naar te streven om zo veel mogelijk duidelijkheid te verkrijgen over de doelstellingen, het ambitieniveau van de toeslagverlening en de risicohouding, die ten grondslag liggen aan de pensioenregeling.

De risicohouding vormt de basis voor:

- De aanvaarding van de opdracht door het bestuur;
- Het vaststellen van het beleid door het bestuur;
- De verantwoording achteraf van het bestuur over het gevoerde beleid.

Voor het tot stand komen van de risicohouding van het Fonds heeft het bestuur een onderzoek uitgevoerd naar de risicobereidheid onder de (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden. Het resultaat van dit onderzoek vormt mede het uitgangspunt voor de risicohouding van het Fonds, zoals hiervoor reeds beschreven in het bestuursverslag. De risicohouding vormt het kader van de haalbaarheidstoets.

Risicobereidheid

Het bestuur heeft de risicobereidheid per doelstelling vertaald in de volgende risk-appetite niveaus en tolerantiegrenzen.

Risk appetite niveau	Uitleg niveau risk appetite
Laag	Het risico wordt vermeden, tenzij uitzonderlijke omstandigheden zijn waardoor het risico wordt geaccepteerd.
Gematigd	Het risico wordt geaccepteerd indien opbrengsten hoger zijn dan de mogelijk negatieve gevolgen en het risico voldoende gemeten, gemonitord en waar nodig worden bijgestuurd.
Hoog	Het risico wordt geaccepteerd en indien het risico zich voordoet wordt de impact beheerst.

Tolerantiegrenzen	Uitleg tolerantiegrenzen
Ambitie	Dit is het gewenste of benodigde niveau om de doelstelling te halen.
Ongewenst	Signaal dat risico te hoog dreigt te worden, waardoor voorkomen moet worden om risico toe te voegen.
Onacceptabel	Er is sprake van te veel risico waardoor er actie is vereist om risico terug te nemen.

Het bestuur hanteert de volgende 'risk appetite' en tolerantiegrenzen bij de vijf doelstellingen:

Doelstelling 1 Verstrekken van nominale aanspraak

Voor doelstelling 1 geldt dat de risk appetite is vastgesteld als **Laag**. Het risico wordt vermeden indien kortingen dreigen. Het korten wordt gezien als laatste remedie en daardoor wordt bij de besluitvorming de focus gelegd op doelstelling 1 indien doelstelling 2 niet meer lukt of de kans op realisatie klein is geworden.

Doelstelling 1	Tolerantiegrenzen
Ambitie	<ol style="list-style-type: none"> Kans kleiner dan de kritieke dekkingsgraad $\leq 2,5\%$ Kans dekkingsgraad gedurende 5 jaar onder MVEV $\leq 2,5\%$ Inzet risicobudget mag zonder beperking binnen de afgesproken grenzen worden ingezet.
Ongewenst	<ol style="list-style-type: none"> Kans kleiner dan de kritieke dekkingsgraad $> 2,5\%$, maar kleiner dan $10,0\%$ Kans dekkingsgraad gedurende 5 jaar onder MVEV $> 2,5\%$, maar kleiner dan $10,0\%$ Inzet risicobudget overwogen om binnen de afgesproken bandbreedte bij te stellen afhankelijk van ontwikkeling dekkingsgraad.
Onacceptabel	<ol style="list-style-type: none"> Kans kleiner dan de kritieke dekkingsgraad $> 10,0\%$ Kans dekkingsgraad gedurende 5 jaar onder MVEV $> 10,0\%$ Inzet risicobudget wordt overwogen om gelijk te stellen aan onderkant bandbreedte.

Bevindingen bij doelstelling 1

Per 31 december 2022 geldt de volgende status met betrekking tot de tolerantiegrenzen:

Tolerantiegrens	
Kans dekkingsgraad kleiner dan kritische dekkingsgraad	2,7%
Kans dekkingsgraad gedurende 5 jaar onder MVEV	0,0%
Inzet risicobudget binnen afgesproken grenzen	Midden in de bandbreedte

Zowel de dekkingsgraad als de beleidsdekkingsgraad bevinden zich boven het vereist eigen vermogen. De kans op een noodzakelijke korting is minimaal en de blik is gericht op het realiseren van een (gedeeltelijke) toeslagverlening. De inzet van het risicobudget ligt binnen de afgesproken grenzen.

De afdekking van de rentegevoeligheid over de looptijden heen ligt binnen de afgesproken bandbreedtes.

De afdekking van het valutarisico bevindt zich onder de vastgestelde bandbreedte. Het bestuur zal in samenwerking met de beleggingscommissie aan de hand van de uitgevoerde landschapsstudies en de gemaakte keuzes hierin, in 2023 een geïntegreerde evaluatie van de beleggingsportefeuille uitvoeren, inclusief het huidige beleid omtrent valuta-afdekking en MVB.

Doelstelling 2 Streven naar een goed pensioenresultaat

Voor deze doelstelling stelt het bestuur dat risico geaccepteerd moet worden om het streven te realiseren, maar wel binnen de gestelde risicolimieten. Om ook de kansen waar te maken voor een goed pensioenresultaat heeft het bestuur de risk appetite voor doelstelling 2 als **Hoog** gedefinieerd. In dit geval wordt het risico geaccepteerd en indien het risico voordoet wordt de impact gemanaged.

De risicobereidheid wordt wel lager indien de dekkingsgraad daalt naar kritieke niveaus.

Doelstelling 2	Tolerantiegrenzen
Ambitie	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kans kleiner dan VEV $\leq 10,0\%$ 2. Reële DG $\geq 85,0\%$ 3. Verwachte pensioenresultaat (10 jaar termijn) $> 95,0\%$ en jaarlijkse HBT pensioenresultaat uitkomst $\geq 85,0\%$
Ongewenst	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kans dekingsgraad kleiner dan VEV $> 10,0\%$, maar $\leq 30,0\%$ 2. Reële DG tussen $75,0\%$ - $85,0\%$ 3. Verwachte pensioenresultaat (10 jaar termijn) $> 90,0\%$, maar $\leq 95\%$ en HBT uitkomst tussen ondergrens - 85%
Onacceptabel	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kans dekingsgraad kleiner dan VEV $> 30,0\%$ 2. Reële DG $< 75,0\%$ 3. Verwachte pensioenresultaat (10 jaar termijn) $< 90,0\%$ (minder dan 50% indexatie toekenning) en/of HBT uitkomst $<$ ondergrens

Bevindingen bij doelstelling 2

Per 31 december 2022 geldt de volgende status met betrekking tot de tolerantiegrenzen:

Tolerantiegrens	
Kans dekingsgraad kleiner dan VEV	40,5%
Reële dekingsgraad	86,6%
Verwacht pensioenresultaat (o.b.v. HBT)	94,3%

De (beleids)dekingsgraad bevindt zich boven het vereist eigen vermogen, maar de kans om in reservetekort te geraken, is aanzienlijk. Dit wordt mede veroorzaakt door de toegekende toeslag van 9,22% waardoor de dekingsgraad daalde tot vlak boven het vereist eigen vermogen. De (beleids)dekingsgraad bevindt zich nog onder de bovengrens voor toekomstbestendige toeslagverlening. Er mag een gedeeltelijk toeslagverlening verwacht worden, volledige toeslagverlening lijkt op korte termijn nog niet binnen de mogelijkheden te liggen. De reële dekingsgraad ligt onder de 100%, maar nog wel boven de tolerantiegrens van 85%.

Doelstelling 3 Beheerste bedrijfsvoering

De risicohouding is **Gematigd**. Afwijkingen van de norm dienen alleen tijdelijk geaccepteerd te worden, om daarmee de kwetsbaarheid van het Fonds niet te vergroten en het vertrouwen in het Fonds niet te schaden. Het risico kan worden geaccepteerd omdat het risico voldoende kan worden gemeten, gemonitord en waar nodig worden bijgestuurd.

Doelstelling 3	Tolerantiegrenzen
Ambitie	<ol style="list-style-type: none"> 1. Aantal klachten ≤ 1 per jaar 2. Aantal incidenten ≤ 1 per jaar 3. Aantal rode bevindingen (van kritieke processen) uit SLA's uitvoerders ≤ 4 per jaar
Ongewenst	<ol style="list-style-type: none"> 1. Aantal klachten ≤ 1 per kwartaal 2. Aantal incidenten ≤ 1 per kwartaal 3. Aantal rode bevindingen (van kritieke processen) uit SLA's uitvoerders ≤ 4 per kwartaal
Onacceptabel	<ol style="list-style-type: none"> 1. Aantal klachten > 1 per kwartaal 2. Aantal incidenten > 1 per kwartaal 3. Aantal rode bevindingen (van kritieke processen) uit SLA's uitvoerders > 4 per kwartaal

Bevindingen bij doelstelling 3

Over het gehele jaar 2022 geldt de volgende status met betrekking tot de tolerantiegrenzen:

Tolerantiegrens	
Aantal klachten	0
Aantal incidenten	3
Aantal rode bevindingen uit SLA's uitvoerders	9

Er hebben zich in de verslagperiode geen klachten en geschillen voorgedaan, maar wel een drietal incidenten.

Deze incidenten betroffen:

- Een beleggingsfonds heeft een inleg gedaan die niet correct via het daarvoor bestemde systeem was verwerkt. De hierdoor door het Fonds geleden schade is door het betreffende beleggingsfonds vergoed.
- Met betrekking tot het hypotheekfonds was door de administrateur een onjuiste toewijzing van hypotheken aan de diverse portefeuilles gedaan.
- Een adres in de Registratie Niet-ingezetenen (RNI) bleek onvolledig, waardoor een Uniform Pensioen Overzicht niet op het juiste adres is bezorgd.

Alle incidenten zijn besproken met de diverse partijen en er zijn afdoende verbeteracties in gang gezet.

Met betrekking tot de uitvoering door het pensioenbureau van Pensioenfonds Pon, wordt een SLA-rapportage opgeleverd waardoor het bestuur grip heeft op de realisatie van de afgesproken KPI's. Daarnaast heeft het bestuur periodiek overleg met de manager van het pensioenbureau van Pensioenfonds Pon over de kwaliteit van de uitvoering.

Gedurende het jaar zijn twee rode scores opgetreden met betrekking tot de afgesproken KPI's. Deze zijn met de manager van het pensioenbureau besproken en er zijn maatregelen genomen om de kans op herhaling te beperken.

Het bestuur maakt met betrekking tot de overige uitbestedingspartijen per kwartaal een evaluatie van de dienstverlening. Op grond daarvan kan geconcludeerd worden dat de kwaliteit van de uitbestedingspartijen in de meeste gevallen voldoende is. In totaal zijn er bij de uitbestedingspartijen zeven rode scores opgetreden. Ook hier geldt dat de rode scores worden besproken met de uitbestedingspartij. Deze bevindingen worden naar behoren door de betreffende uitbestedingspartijen opgepakt en er worden afdoende maatregelen genomen om de dienstverlening te verbeteren. Met Keylane vindt tweewekelijks overleg plaats op eerstelijnsniveau en tweemaandelijks op bestuursniveau. In dit kader is er eveneens bestuurlijke aandacht voor het naderende einde van de levensduur van het administratiepakket Maia. Het bestuur van Pensioenfonds Pon heeft een RFI/RFP-traject opgestart met het oog op de vervanging van dit administratiepakket. Inmiddels heeft het bestuur besloten met ingang van 1 januari 2024 over te stappen naar het pensioenadministratiepakket van Visma Idella.

Voor activiteiten en bedrijfsprocessen die door het Fonds worden uitbesteed moet het bestuur zekerheid verkrijgen dat de uitvoerende partijen de interne controle van deze processen op orde hebben en de (financiële) rapportages betrouwbaar zijn. Hiertoe zijn van Keylane, NN Investment Partners Institutional Clients (heden: Goldman Sachs Asset Management), NN Investment Partners Integrated Client Solutions (heden: Goldman Sachs Asset Management), CACEIS en Compet&T ISAE 3402 type II rapportages over het jaar 2022 ontvangen en geanalyseerd. De conclusie is dat alle partijen die een ISAE-3402 rapportage hebben overlegd voldoende waarborgen bieden dat de uitbesteede werkzaamheden deugdelijk zijn vastgelegd en dat de risico's voor het Fonds aanvaardbaar zijn.

Naar aanleiding van het uitbrengen van het Kader Datakwaliteit van de Pensioenfederatie heeft de sleutelfunctiehouder actuarieel het bestuur geadviseerd kennis te nemen van dit document en voor zover nodig opvolging aan te geven. Het bestuur neemt dit mee bij het uitwerken van het datakwaliteitsbeleid van het Fonds.

De sleutelfunctiehouder interne audit heeft advies uitgebracht over de inrichting van de AO/IC en een aantal aanbevelingen met betrekking tot compliance management en documentatie, communicatie, klachtenregister en website. Deze adviezen zullen door het bestuur worden opgepakt.

Met betrekking tot het IT-risico dient het Fonds het IRM-controlframework (monitorsysteem) nog verder uit te breiden met de IT-controls. Dit zal in 2023 door het bestuur verder worden uitgewerkt. In 2022 hebben er zich geen incidenten voorgedaan die voortvloeien uit het IT-risico.

Doelstelling 4 Integere bedrijfsvoering

De risicohouding is **Laag**. Het risico dient vermeden te worden, omdat altijd minimaal aan de wet- en regelgeving moet worden voldaan.

Doelstelling 4	Tolerantiegrenzen
Ambitie	<ol style="list-style-type: none"> Acties uit SIRA analyse zijn opgevolgd binnen 3 maanden. Compliance officer heeft geen opmerkingen gemaakt over het afgelopen jaar.
Ongewenst	<ol style="list-style-type: none"> Acties uit SIRA analyse zijn binnen 3 tot 6 maanden opgevolgd. Compliance officer heeft slechts 1 opmerking gemaakt over het afgelopen jaar.
Onacceptabel	<ol style="list-style-type: none"> Acties uit SIRA analyse duren langer dan 6 maanden voordat ze worden opgevolgd. Compliance officer heeft meer dan 1 opmerkingen gemaakt over het afgelopen jaar.

Bevindingen bij doelstelling 4

Per 31 december 2022 geldt de volgende status met betrekking tot de tolerantiegrenzen:

Tolerantiegrens	
Niet binnen 3 maanden opgevolgde acties uit SIRA	3
Opmerkingen compliance officier	0

De Systematische Integriteitsrisico Analyse (SIRA) is op 5 juli 2022 uitgevoerd. In deze analyse worden de bruto risico's (zonder toepassing van beheersmaatregelen) en netto risico's (met toepassing van beheersmaatregelen) opnieuw beoordeeld en geschaald en worden eventuele acties gedefinieerd. Het gaat onder andere over risico's (kans en impact) van witwassen, corruptie, terrorismefinanciering, fraude, belangenverstremgeling en cybercrime. De acties die uit de SIRA van 2022 voortvloeien zijn inmiddels opgepakt maar nog niet allemaal afgerond.

In de Sira van 5 juli 2022 is door het bestuur vastgesteld dat de netto risico's niet hoeven te worden aangepast. Hetzelfde risicobeeld is nog steeds valide en van toepassing. Daarbij heeft het bestuur de eerder vastgestelde top 3 risico's herbevestigd:

- Belangenverstremgeling
- Cybercrime
- Niet vertrouwelijk omgaan met persoonlijke informatie.

Daarnaast heeft de Compliance Officer in 2022 geen aanbevelingen gedaan die betrekking hebben op integriteit.

Het bestuur is van mening dat de ingezette beheersmaatregelen ook in de meeste gevallen de impact verlagen.

Doelstelling 5 Adequate communicatie

Het bestuur heeft als doelstelling om de deelnemer door een persoonlijke en transparante benadering te ondersteunen bij het inzicht in het pensioeninkomen na pensionering of na overlijden. De risk appetite is **Gematigd**. Het risico wordt (deels) geaccepteerd, mits voldaan wordt aan compliance.

Doelstelling 5	Tolerantiegrenzen
Ambitie	<ol style="list-style-type: none"> 1. Beoordeling persoonlijke pensioengesprekken > 6,5% 2. Inzet klantenpanel 3 of meer 3. Score tevredenheidsonderzoek > 6,5 4. SLA informatieverstrekking >=95%
Ongewenst	<ol style="list-style-type: none"> 1. Beoordeling persoonlijke pensioengesprekken tussen 6 en 6,5 2. Inzet klantenpanel 2 maal 3. Score tevredenheidsonderzoek tussen 6 en 6,5 4. SLA informatieverstrekking tussen 85% en 95%
Onacceptabel	<ol style="list-style-type: none"> 1. Beoordeling persoonlijke pensioengesprekken < 6 2. Inzet klantenpanel 0 of 1 maal 3. Score tevredenheidsonderzoek < 6 4. SLA informatieverstrekking < 85%

Bevindingen bij doelstelling 5

Per 31 december 2022 geldt de volgende status met betrekking tot de tolerantiegrenzen:

Tolerantiegrens	
Beoordeling persoonlijke pensioengesprekken	8,8
Inzet klantenpanel	2
Score tevredenheidsonderzoek	7,7
SLA informatieverstrekking	100%

Uit de SLA-rapportage van het pensioenbureau van Pensioenfonds Pon is gebleken dat in enkele gevallen de vereiste schriftelijke communicatie niet binnen de gestelde termijnen heeft plaatsgevonden. De overige afgesproken termijnen met betrekking tot communicatie zijn in nagenoeg alle gevallen gehaald.

Er heeft in 2022 een hernieuwd tevredenheidsonderzoek plaatsgevonden. De score die hieruit naar voren is gekomen is een 7,7. Dit is een significante verbetering ten opzichte van het vorige tevredenheidsonderzoek.

In 2022 hebben tien pensioengesprekken plaatsgevonden. Er hebben (mede vanwege van Covid) geen informatiebijeenkomsten plaatsgevonden. De pensioenbijeenkomst (deelnemersvergadering) is in 2022 niet doorgegaan, maar heeft in januari 2023 plaatsgevonden.

Er wordt ook gerapporteerd over de waardering door de deelnemers aan de pensioengesprekken. Zij krijgen na hun gesprek een evaluatieformulier toegezonden. Gemiddeld worden de pensioengesprekken beoordeeld met een 8,8. Ook hier is sprake van een significante verbetering ten opzichte van vorig jaar.

Het klantenpanel is in 2022 twee maal ingezet te weten het adviseren tijdens de ontwikkelingsfase van de animatiefilm en het beoordelen van de pensioeningangsbrief. De terugkoppeling van het klantenpanel heeft nuttige aanbevelingen opgeleverd, waarmee het Fonds zijn communicatie-uitingen nog verder kan verbeteren.

Financiële en niet-financiële risico's

Het bestuur heeft de volgende risico's geïdentificeerd en daarbij onderstaande beheersmaatregelen getroffen.

NR	Hoofdcategorie	Omschrijving	Beheersmaatregelen
1	Matchingrisico en renterisico	Het risico als gevolg van een verschil tussen de rente- en inflatiegevoeligheid van de pensioenverplichtingen en de beleggingen van de betreffende Ring.	Duration gap tussen verplichtingen en fysieke obligaties (staats en credit) wordt gehedged met LDI portefeuille. Strategische rentehedge voor het Fonds (60%) vormgegeven door een LDI portefeuille.
2	Marktrisico	Portefeuille bestaat uit instrumenten met een aanzienlijke volatiliteit (aandelen, non-speculatieve hedge funds en onroerend goed).	Mandatering en monitoring vermogensbeheerders. Limitering tracking error beleggingen ten opzichte van verplichtingen (VEV) door middel van S-toets en monitoring hiervan. ALM. Stress scenario's. Periodieke evaluatie beleggingsmix.
3	Kredietrisico	Het risico op verlies als een tegenpartij van het Fonds contractuele of andere overeengekomen verplichtingen niet nakomt.	Monitoring per kwartaal van kredietrisico, ontbindende clausules (her)verzekeringscontracten. Limieten per tegenpartij. Monitoring via rapportage. Mandaten, spreiding etc. a.d.h.v. het strategische beleggingsbeleid. ALM. Tracking error restricties. Maxima aan debiteuren. Minimaal aantal debiteuren in portefeuille.
4	Verzekeringstechnisch risico	Het risico dat veronderstellingen voor het bepalen van de pensioenpremie en de waarde van de pensioenverplichtingen onjuist blijken te zijn.	Jaarlijks actuariële analyse/AG prognosetafel/Ervaringssterfte/Verwerking in premiestelling en/of herverzekering. ALM studie en bijbehorende ALM (stress)scenario's.
5	Omgevingsrisico	Het risico van veranderingen buiten het Fonds, zoals concurrentieverhoudingen, politiek, reputatie en ondernemingsklimaat.	Bijhouden ontwikkelingen. Adviseurs. Uitbesteding kritisch processen aan uitvoerders. Beschrijving procedure afwikkeling, transactievoorstellen en controle door ORM van uitvoerder. Inrichting en werkwijze bestuur en/of bestuurssecretaris.
6	Operationeel risico	Het risico als gevolg van operationele problemen bij het Fonds of zijn uitbestedingspartners.	Inrichting en werkwijze bestuur en het pensioenbureau van Pensioenfonds Pon. Monitoring van rapportages. Rapportages uitvoerders (inclusief ICS, ISAE en SLA). Controle door bestuur van checks&balances. Controle mogelijk door externe auditors.

7	Uitbestedingsrisico	Het risico dat het Fonds onvoldoende zicht en invloed heeft op uitbestede bedrijfsprocessen om de risico's afdoende te kunnen beheersen.	Exitbepalingen in uitbestedings-overeenkomsten, gelimiteerde contractperioden. Beschrijving persoonsgegevens uitsluitend voor uitvoering pensioenregeling. Personeelsbeleid uitvoerders. Gedragscode van uitvoerders opvragen en beoordelen. Integriteitsbeleid van Fonds laten onderschrijven door uitvoerders. Informatiebeveiligingsbeleid uitvoerders. Periodieke toetsing middels ISAE 3402.
8	IT risico	Het risico dat de betrouwbaarheid, integriteit en vertrouwelijkheid van informatie en informatiemiddelen aangetast worden door onjuist of ongeoorloofd gebruik of inzet van IT-middelen.	ICT beleid en ICT jaarplan. Toegangsbeveiliging en informatie-beveiligingsbeleid. Procesbeschrijvingen in ISAE 3402, Systeembeschrijvingen Keylane, ICT beleid uitvoerders. IT beleid & calamiteitenplan uitvoerders en regelmatige tests. Audits, risico- en performancerapportages. IT beleid en informatiebeveiligingsbeleid Fonds en uitvoerders.
9	Juridisch risico	Het risico van onvoldoende naleving van wet- en regelgeving.	Uitbestedingsovereenkomsten, SLA afspraken en ontbindingsvoorwaarden. Analyse bij aanvang. Contractregister en periodieke juridische evaluatie.

Eigen Risico Beoordeling

In 2021 heeft het bestuur een Eigen Risico Beoordeling (ERB) uitgevoerd. De ERB is op 10 januari 2022 bij DNB ingediend.

De ERB heeft als doel inzicht te krijgen in de samenhang tussen de strategie van het pensioenfonds, de materiële risico's die het pensioenfonds kunnen bedreigen en de mogelijke consequenties hiervan voor de pensioenen van de deelnemers en voor het pensioenfonds zelf.

Deze ERB betreft een reguliere ERB, waarin de materiële risico's die de strategische doelstellingen van het Fonds kunnen bedreigen worden onderzocht. De centrale vraag is dan ook: Wat zijn de materiële risico's die de strategische doelstellingen van Stichting Pensioenfonds Gazelle kunnen bedreigen?

Daarnaast is de beoordeling van de doelmatigheid van het risicobeheer onderdeel van deze ERB voor het Fonds. Aanvullend komt ook aan de orde: Wat zijn de eventuele verbeterpunten ten aanzien van de effectiviteit en de doelmatigheid van het risicobeheer?

De conclusies uit de Eigen Risico Beoordeling zijn eerder in het bestuursverslag aan de orde gekomen.

Er hebben in 2022 geen andere Eigen Risico Beoordelingen plaatsgevonden.

2.7 Toekomstparagraaf

In de toekomstparagraaf wordt inzicht gegeven in de activiteiten, die door het bestuur worden uitgevoerd in 2023. Het bestuur heeft een vijfjarenplan (2022 t/m 2026) opgesteld waarin de belangrijkste beleidsvoornemens van het bestuur zijn opgenomen. Tevens is er een meerjarenplanning gekoppeld aan de realisatie van de beleidsvoornemens. Voor 2023 is de planning meer en detail uitgewerkt.

Beleggingsbeleid

Beleggingsplan 2023

De belangrijkste speerpunten zijn:

- evaluatie investment cases;
- monitoren actuele onderwerpen zoals het pensioenakkoord, SFDR en EU Taxonomie Verordening;
- evaluatie beleggingsportefeuille aan de hand van de 'landschapsstudies';
- evaluatie valutabeleid;
- implementatie beleid inzake Maatschappelijk Verantwoord Beleggen (MVB);
- inventarisatie dynamisch/tactisch beleid;
- risicopreferentieonderzoek en ALM-studie.

MVB-beleid

Het Fonds zal voor de speerpunthema's klimaatverandering, goede gezondheid en welzijn onderzoeken wat de specifieke eisen en wensen van het Fonds zijn, alsmede de mogelijkheden omtrent de implementatie ervan. Verder wil het Fonds de gemaakte keuzes in het kader van de SFDR evalueren: is de classificatie van de pensioenregeling als een 'grijs' product nog steeds passend en wil het Fonds de ongunstige effecten van de beleggingsbeslissingen op de duurzaamheidsfactoren meewegen bij de uitvoering van het beleggingsbeleid.

Integraal risicomanagement

Risicomanagementproces

De belangrijkste speerpunten zijn:

- uitvoeren jaarlijkse SIRA;
- uitvoeren 3-jaarlijkse RSA;
- projectrisico's met betrekking tot het nieuwe pensioenstelsel vaststellen;
- datakwaliteit;
- deep-dive uitbestedingsrisico;
- deep-dive IT-risico.

Jaarlijks zal het bestuur één of meer scenario-analyses uitvoeren naar een specifiek risico. Dit is mede gekoppeld aan actualiteiten en/of de toezichtskalender van De Nederlandsche Bank. Voor 2023 zal deze scenario-analyse in ieder geval plaatsvinden voor cyberrisico's en duurzaamheids- en klimaatrisico's.

Het nieuwe pensioencontract

Implementatie

In de tweede helft van 2023 zal er een risicopreferentieonderzoek worden uitgevoerd. Op basis van de uitkomsten van dit onderzoek zal de risicohouding worden herijkt. Vervolgens zal kunnen worden gestart met een ALM-studie om vorm te geven aan het beleggingsbeleid, zoals deze wordt beoogd onder het nieuwe pensioencontract.

Mede gezien het feit dat de Wet toekomst pensioen naar verwachting pas op 1 juli 2023 definitief wordt heeft het proces met betrekking tot de overgang naar het nieuwe pensioencontract vertraging opgelopen. Het Fonds acht voor dit moment daarom een implementatiedatum van 1 januari 2026 als vroegst haalbare datum.

Datakwaliteit

Het bestuur zal in het tweede kwartaal van 2023 een datakwaliteitsbeleid opstellen. Vanaf het derde kwartaal 2023 zal worden gestart met de inventarisatie van de huidige datakwaliteit van de gegevens in de deelnemersadministratie. Doelstelling is de inventarisatie volledig in 2023 te hebben afgerond.

AO/IC

De administratieve organisatie bestaat uit processen, procedures, werkinstructies en taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden. Bij de interne controle wordt bekeken of alle onderdelen kloppen, of er risico's worden gelopen en of er risico's kunnen worden beperkt. Door een AO/IC te voeren, wordt aangetoond dat het Fonds de verantwoording en controle van de in het AO/IC-document beschreven processen inzichtelijk en onder controle heeft. Medio 2023 zal het Fonds het AO/IC-document gereed hebben. Vervolgens wordt in het derde kwartaal de werking van de opzet en bestaan van de AO/IC getoetst.

Almere, 21 juni 2023

Stichting Pensioenfonds Gazelle

Het bestuur

B.C. van der Gaag (voorzitter)

J.F. Simon

3. Verslag van het belanghebbendenorgaan

Algemeen

Deze verklaring heeft betrekking op het boekjaar 2022. Voor het belanghebbendenorgaan (hierna: BO) was dit het tweede volledige jaar waarin we hebben gefunctioneerd namens de belanghebbenden, zijnde de deelnemers, gewezen deelnemers, pensioengerechtigden en de werkgever. We hebben als BO diverse adviezen gegeven en hebben de uitvoering van het beleid door het bestuur actief gevolgd.

Geraadpleegde informatie

Binnen het kader van haar verantwoordelijkheden heeft het BO kennis genomen van:

- het jaarverslag 2022;
- het actuariael rapport;
- het accountantsrapport;
- het verslag van de compliance officer;
- de beschikbare informatie via het dataplatform IBabs, over de bestuursvergaderingen met alle bijlagen en de rapportages van de risicocommissie, de beleggingscommissie de sleutelfunctiehouder actuariael en informatie van DNB, AFM, etc.

Aanbevelingen over boekjaar 2021

Voordat we ons richten op het boekjaar 2022 gaan we na wat er is gebeurd met onze aanbevelingen van vorig jaar, die zijn opgenomen in het jaarverslag 2021 van het Fonds.

Wet toekomst pensioenen

De uitwerking van de Wet toekomst pensioenen heeft opnieuw vertraging opgelopen in het wetgevende traject. Inmiddels heeft de Eerste Kamer op 30 mei 2023 de wet aangenomen en zal in werking treden op 1 juli 2023.

Ons gegeven advies willen we hier graag herhalen, omdat het in 2023 en komende jaren actueel gaat worden. Het BO heeft aangegeven vroegtijdig betrokken te willen worden bij de uitwerking van de Wet toekomst pensioenen. Het proces om te komen tot een nieuwe situatie dat draagvlak heeft bij de betrokkenen lijkt ons gediend met een participatie van alle betrokkenen op gelijkwaardige basis. Het vroegtijdig informeren en delen van beschikbare informatie kan ertoe leiden dat de beleidsalternatieven goed begrepen worden en in goede en gedragen besluitvorming resulteren. Het bestuur heeft aangegeven het BO vroegtijdig in het proces te zullen betrekken.

Beleggingsbeleid en bestuurlijke organisatie daarvan

Het BO heeft enkele malen geadviseerd over de organisatie van het beleggingsbeleid. Het BO heeft geconstateerd, dat de beleggingscommissie inmiddels een meer brede samenstelling heeft gekregen, terwijl ook de inhoudelijke expertise is versterkt.

Het BO heeft het bestuur geadviseerd om de beleidsruimte te gebruiken die is ontstaan nadat het Fonds uit herstel is gekomen om de mogelijkheden van verdere vermogensgroei te optimaliseren, uiteraard binnen het afgesproken risicoprofiel. Gedurende 2022 heeft het bestuur met het BO meermaals gesproken over de invulling van de beleggingsportefeuille.

Het bestuur komt in 2023 met een reactie op de vraag van het BO naar een beleggingsbeleid dat minder star is en meer ruimte biedt tot reactie op actuele ontwikkelingen. Het bestuur zal daartoe een nieuwe afweging moeten maken over de flexibiliteit in het beleggingsbeleid. Het BO kan zich voorstellen dat de "nieuwe" beleggingscommissie hierin een voorstel zal doen.

Het BO heeft geadviseerd om de voorbereiding van een wijziging in het beleggingsbeleid wat in lijn is met de Wet toekomst pensioenen dit jaar ter hand te nemen en waar mogelijk en nodig voor te sorteren op dat andere beleid. We herhalen graag dit advies dat immers aan actualiteit gewonnen heeft nu de Wet toekomst pensioenen is aangenomen en per 1 juli 2023 van kracht wordt.

Communicatie

Nu de Wet toekomst pensioenen is aangenomen zijn er voor de komende periode veel ontwikkelingen te verwachten die o.a. betrekking hebben op de pensioenen van de deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden. Het advies is om op de website een speciale plek in te richten waarop voor alle belanghebbenden de ontwikkelingen te volgen zijn met betrekking tot de Wet toekomst pensioenen. Het BO herhaalt dit advies, omdat het nu actueel is en deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden mogelijk informatie vanuit hun eigen pensioenfonds willen ontvangen naast de veelal onduidelijke informatie uit de media.

Uitgebrachte adviezen en instemmingen door het BO in 2022

Het BO heeft 6 keer overleg gehad met het bestuur. Het BO heeft advies uitgebracht over:

- Actuariële en bedrijfstechnische nota;
- Pensioenreglementen;
- Reglement Functionaris gegevensbescherming;
- Reglement verkiezing leden belanghebbendenorgaan;
- Financieel crisisplan;
- Communicatiejaarplan;
- Advies verlenging zittingstermijn voorzitter raad van toezicht.

Het BO heeft instemming gegeven aan de besluiten over:

- Beleggingsplan.

Het BO heeft deelgenomen aan tweetal studiedagen samen met het bestuur en de raad van toezicht. Hierbij zijn de volgende onderwerpen aan de orde gekomen: duurzaamheidsrisico's, integriteitsrisico's, een workshop "gedrag risicomangement" en de Wet toekomst pensioenen. Verder is er overleg geweest tussen het bestuur en het BO om de mogelijkheden tot optimalisatie van de beleggingsportefeuille te bespreken en over de communicatie tussen het bestuur en het BO.

Tot slot heeft het BO over het jaarverslag 2021 van het Fonds een verklaring geschreven met diverse adviezen en een positieve beoordeling over het functioneren van het bestuur van het Fonds.

Bestuursbeleid over 2022

In deze verklaring behandelen we een selectie van onderwerpen die in het bijzonder van belang zijn.

Toeslagenbeleid

Over 2022 is een toeslag toegekend van 9,22%, ingaande 1 januari 2023. De stijging van de consumentenprijzen is dit jaar (van september 2021 tot september 2022) extreem hoog geweest (17,16%). Deze toeslag is zeer welkom om de aanslag op de koopkracht enigszins te compenseren. Dit geldt met name voor de pensioengerechtigden, maar uiteraard ook voor de deelnemers en gewezen deelnemers om hun opgebouwde rechten mee te laten stijgen met de gestegen kosten van levensonderhoud.

Beleggingsbeleid

Het BO heeft kennis genomen van het bestuursverslag over de beleggingen. Een forse stijging van de rente heeft het vermogen fors doen dalen. Tegelijkertijd is de dekkingsgraad verder gestegen, ook veroorzaakt door de gestegen rente. Naar aanleiding van de goedkeuringsaanvraag voor het beleggingsplan 2022 is het BO met het bestuur in gesprek gegaan over het gevolgde strategisch beleggingsbeleid en het jaarlijkse beleggingsplan. Afgesproken is dat het bestuur zich in 2023 zal beraden omtrent de invulling van het strategisch beleggingsbeleid om vervolgens opnieuw met het BO hierover in gesprek te gaan.

Het BO adviseert om de voorbereiding van een wijziging in het beleggingsbeleid die in lijn is met de Wet toekomst pensioenen dit jaar ter hand te nemen en waar mogelijk en nodig voor te sorteren op dat andere beleid.

Risicobeoordeling en risico beperkende maatregelen

Risico's worden door het bestuur structureel in kaart gebracht en er wordt gedacht over en gewerkt aan beheersmaatregelen. Het BO vindt dat dit gedegen functioneert en ziet dat de risicocommissie en de sleutelfunctiehouder risicobeheer hierin belangrijke steunpunten zijn. Het IRM proces en de eigen risicobeoordeling geven inzicht en genereren acties die mogelijk tijdiger en completer zijn dan zonder het gestructureerde proces. In elk geval wordt het toezicht daardoor beter in staat gesteld om de ontwikkelingen te volgen.

Informatieveiligheid en cybersecurity

Door de uitbesteding van de pensioenadministratie aan Pensioenfonds Pon heeft het onderzoek van DNB bij Pensioenfonds Pon op het gebied van informatieveiligheid en cybersecurity directe gevolgen voor het Fonds. Na het onderzoek, waarbij het volwassenheidsniveau van het beleid in zijn geheel als onvoldoende is beoordeeld, is door DNB aangegeven wat er moet gebeuren om wel op het goede niveau te komen. Het bestuur verwacht medio 2023 hieraan te kunnen voldoen. Het BO ondersteunt het bestuur in deze ambitie.

Vorbereiding op de Wet toekomst pensioenen

Hoewel de Eerste Kamer per eind mei 2023 een besluit heeft genomen over de Wet toekomst pensioenen, vindt over de praktische uitwerking nog volop debat plaats. Het BO onderschrijft het grote belang van het tijdig betrekken van alle belanghebbenden (deelnemers, gewezen deelnemers, pensioengerechtigden en de werkgever) bij het te volgen proces en de keuzes die gaandeweg al gemaakt kunnen worden. Communicatie, via website en/of gerichte informatie, hierover met alle belanghebbenden is belangrijk om zo transparant mogelijk te zijn en zal acceptatie van keuzes kunnen bevorderen. Wellicht is er op de website een speciale plek in te richten waarop voor alle belanghebbenden de ontwikkelingen te volgen zijn. Het BO blijft hierbij graag volledig geïnformeerd en betrokken.

Oordeel over het gevoerde beleid

Alles in overweging nemende is het BO van mening dat het bestuur haar belangrijkste taak, de belangenbehartiging van de deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden van het Fonds op correcte wijze en binnen het wettelijk kader, statuten en reglementen heeft uitgevoerd.

Samenwerking met het bestuur en de raad van toezicht

Het BO is tevreden over de samenwerking met het bestuur. De informatievoorziening is ruim voldoende en op alle formele punten worden er adviezen dan wel instemming gevraagd. Ook wordt het BO tijdig ingeschakeld door vroegtijdig gegeven informatie, gelegenheid tot vragen stellen en overleg en uiteindelijke afronding. Het BO spreekt het vertrouwen uit dat de goede samenwerking nog kan worden versterkt.

Er is in april 2022 een eerste specifieke bijeenkomst van het BO met de raad van toezicht geweest. Hierbij heeft een zinvolle uitwisseling plaatsgevonden over onze rollen en bevindingen. Het BO ziet uit naar een vervolg op deze bijeenkomst in 2023.

Almere, 21 juni 2023

Het belanghebbendenorgaan,
A. Heuzinkveld (voorzitter)
M.A. Sapthu-Jansen
B. Sprong
H.J. Nanninga

Reactie van het bestuur

Het bestuur heeft kennis genomen van het verslag van het belanghebbendenorgaan en de gedane aanbevelingen. Het bestuur neemt het belanghebbendenorgaan in 2023 graag mee in het proces over de wijze waarop het bestuur invulling aan de aanbevelingen zal geven. Dit zal gebeuren middels de reguliere bijeenkomsten en studiedagen. Het bestuur dankt het belanghebbendenorgaan voor zijn betrokkenheid en inzet voor het Fonds.

4. Verslag van de raad van toezicht

Het interne toezicht bij het Fonds wordt uitgevoerd door een Raad van Toezicht (hierna: de Raad). De taak van de Raad wordt bepaald door het wettelijk kader, inclusief de Code Pensioenfonds en de statuten en de reglementen van het Fonds. De Raad heeft de wettelijke taak om toezicht te houden op het beleid van het bestuur en op de algemene gang van zaken binnen het Fonds. Daarnaast ziet de Raad toe op een adequate risicobeheersing en evenwichtige belangenafweging door het bestuur. Hiermee draagt de Raad bij aan het effectief en slagvaardig functioneren van het Fonds en aan een beheerste en integere bedrijfsvoering. Daarnaast heeft de Raad een aantal goedkeuringsrechten ten aanzien van besluiten van het bestuur alsmede een aantal wettelijke bevoegdheden. Tot slot staat de Raad het bestuur met raad terzijde.

De Raad is in november 2020 aangesteld en bestaat uit de heer Dick Mik (voorzitter, aandachtsgebieden governance en uitbesteding), mevrouw Josje Wijckmans-Peek (aandachtsgebieden risicomanagement, actuarial en AO/IC) en mevrouw Jessica Matelski (aandachtsgebieden vermogensbeheer en communicatie). De continuïteit binnen de Raad is geborgd middels een aftreeschema. Eind 2022 is de heer Mik herbenoemd voor een tweede termijn van vier jaar. De samenstelling van de Raad is divers naar leeftijd, geslacht, persoonlijkheden en expertisegebieden.

De Raad dient zich een oordeel te vormen over het functioneren van het bestuur en daarmee over het functioneren van het Fonds. Hierbij maakt de Raad gebruik van de volgende richtlijnen: de VITP-toezichtcode, de Code Pensioenfonds en de Pensioenwet.

De Raad geeft met dit verslag inzicht in zijn werkzaamheden, observaties en aanbevelingen over 2022. Daarnaast legt de Raad met dit verslag verantwoording af aan het belanghebbendenorgaan (hierna: 'BO') over de uitvoering van zijn taken en bevoegdheden.

De Raad heeft in 2022 vijf keer overleg gehad met het bestuur en twee keer met het BO. Ook heeft het bestuur enkele studiedagen georganiseerd waarbij naast het bestuur zowel de Raad als het BO uitgenodigd en aanwezig waren. Tevens hebben de leden van de Raad regelmatig onderling afstemming gehad, en heeft de voorzitter van de Raad periodiek afstemming met de voorzitter van het bestuur om zo goed op de hoogte te blijven van de meest relevante lopende zaken en actualiteiten. Tot slot heeft de Raad aan het einde van het jaar een start gemaakt met de zelfevaluatie 2022. Deze zelfevaluatie is begin 2023 afgerond met een toezichtsplan voor 2023.

De raad heeft in 2022 goedkeuring verleend aan het volgende besluit:

- (Her)benoeming BO leden

Algemeen oordeel

Nadat de overgang van het Multi-OPF naar de drie separate pensioenfonds, te weten Pensioenfonds Pon, Pensioenfonds Gazelle en Pensioenfonds Geveke, en de bijbehorende wijzigingen in de governance volledig waren afgerond, kwam in 2022 de focus te liggen op het optimaliseren van de huidige inrichting en op de beeldvorming over de toekomst van het Fonds. Zo heeft het bestuur, en daarmee ook de Raad, veel aandacht gehad voor de realisatie van de verbeterpunten op het gebied van IT, die naar aanleiding van het DNB-assessment bij Pensioenfonds Pon naar voren waren gekomen. Ook heeft het bestuur stappen gezet om de governance op het gebied van beleggingen te versterken. Tot slot is er uiteraard ook tijd besteed aan de voorbereiding op het nieuwe pensioenstelsel en wat dit betekent voor het Fonds. 2022 was daarnaast het jaar waarin de wereld, en daarmee ook de pensioensector, werd opgeschrikt door de inval van Rusland in Oekraïne en de impact daarop op de wereldwijde economie en financiële markten. De meest impactvolle ontwikkelingen voor het Fonds zijn de sterk gestegen inflatie en de opgelopen marktrente geweest. Ook de aangescherpte sanctiewetgeving was een aandachtspunt voor het Fonds. Het bestuur heeft in deze situatie eens te meer laten zien adequaat om te gaan met plotselinge impactvolle ontwikkelingen. Het bestuur heeft hierover helder en tijdig gecommuniceerd met de verschillende stakeholders en de impact op het Fonds waar nodig en mogelijk actief gemonitord.

Door de hoeveelheid onderwerpen die het bestuur moest en moet behandelen in combinatie met de beperkte bezetting, is de werkdruk van het bestuur onverminderd hoog. Om deze werkdruk te laten dalen, heeft het bestuur aan Pensioenfonds Pon gevraagd om enkele vacatures uit te zetten ter versterking van het pensioenbureau van Pensioenfonds Pon. De Raad steunt deze keuze. Pensioenfonds Pon heeft deze vacatures echter tot op heden niet definitief kunnen invullen. Dit zorgt ervoor dat het bestuur minder taken kan delegeren dan de Raad en het bestuur wenselijk achten. De werkdruk is een zorg en een continu aandachtspunt van de Raad. De Raad is hier in het afgelopen jaar meermaals met het bestuur over in gesprek geweest. Daarnaast heeft de Raad het bestuur verzocht om tijdiger te signaleren of geplande werkzaamheden en strategische doelstellingen nog haalbaar zijn en hierin ook vooraf prioritering aan te brengen. Dit heeft in de ogen van de Raad geleid tot enkele verbeteringen in de werkwijze en communicatie hierover van het bestuur. De Raad hoopt dat deze verbeteringen worden voortgezet in het komende jaar en zal dit onderwerp met aandacht blijven volgen.

Om het beeld over het reilen en zeilen van het Fonds verder te completeren heeft de Raad voor het komende jaar, net als vorig jaar, gesprekken gepland met diverse andere betrokkenen bij het Fonds zoals de accountant, de certificerend actuaaris en de compliance officer. De Raad is voornemens om vanaf 2023 wat frequenter contact met het BO te onderhouden. Verder zullen de leden van de Raad ook dit jaar enkele bestuurs-/commissievergaderingen als toehoorder bijwonen met betrekking tot hun specifieke aandachtsgebied.

Governance en organisatie

Het bestuursmodel is nu ruim twee jaar in werking en alle organen zijn inmiddels gewend aan hun rol en positie binnen het Fonds. Met een klein bestuur (2 personen) en een relatief klein pensioenbureau bij Pensioenfonds Pon blijft het een aanzienlijke uitdaging om alle werkzaamheden goed en tijdig uit te voeren alsmede het scheiden van functies en rollen goed toe te passen. Ook in 2022 was dit het geval. Zie ook de bovenstaande opmerkingen hierover. Op het gebied van governance zal de Raad in 2023 veel aandacht geven aan de bezetting en de capaciteit van het bestuur en het pensioenbureau bij Pensioenfonds Pon. De Raad adviseert het bestuur om eerder en nog transparanter te communiceren als het nakomen van afspraken/toezeggingen niet mogelijk blijkt te zijn.

De relatie tussen het bestuur en het BO is in 2022 versterkt door intensiever overleg en een uitgebreidere voorbereiding op vergaderingen en stukken. Het bestuur en de Raad hebben in 2022 zelfevaluaties uitgevoerd/opgestart. Deze evaluaties dragen bij aan continue verbetering.

Vermogens- en balansbeheer

Vorig jaar schreef de Raad in zijn verslag dat het bestuur de afgelopen jaren hard heeft gewerkt om de inrichting en het functioneren van het vermogensbeheer van het Fonds naar een hoger plan te tillen. Resultaat is een meer sturende en gezond kritische houding ten opzichte van de vermogensbeheerders. Deze lijn is in 2022 voortgezet. Met enkele wijzigingen in de governance heeft het bestuur wederom stappen gezet om de organisatie op dit belangrijke onderdeel te versterken. Zo is de beleggingscommissie uitgebreid met een adviseur met expertise op het gebied van zowel balansbeheer als maatschappelijk verantwoord beleggen. De Raad gaat ervan uit dat het bestuur en de beleggingscommissie met deze versterking nog beter in staat zal zijn om actief te sturen op relevante strategische thema's. Verder heeft het bestuur opvolging gegeven aan de aanbeveling van vorig jaar om de kosten van het vermogensbeheer meer uitgebreid en uitgesplitst inzichtelijk te maken in het jaarverslag.

Het bestuur is in 2022 begonnen om stap voor stap alle beleggingsfondsen in de beleggingsportefeuille tegen het licht te houden en deze af te zetten tegen de investment beliefs van het Fonds. Indien hieruit naar voren komt dat bepaalde beleggingsfondsen niet (meer) voldoen aan de wensen van het bestuur, wordt voor deze beleggingscategorieën een andere invulling gezocht. De Raad vindt dit een zeer goede ontwikkeling en kijkt met belangstelling uit naar het vervolg van dit onderzoek. De Raad adviseert daarnaast om hierbij ook nadrukkelijk het kostenaspect mee te wegen.

Het MVB-beleid is een terugkerend onderwerp op de bestuursagenda. Het bestuur heeft blijvend aandacht voor (ontwikkeling van) een integratie van ESG in het beleggingsbeleid die geen afbreuk doet aan de ambities van het Fonds maar wel uitvoerbaar is voor een Fonds van deze omvang. De ambities van het Fonds worden regelmatig geëvalueerd. De Raad is blij dat dit onderwerp de benodigde aandacht krijgt en zal de verdere ontwikkeling van het MVB-beleid met interesse volgen. De Raad adviseert het bestuur ook dit jaar om voldoende aandacht te besteden aan het inzichtelijk maken van de gevolgen van het nieuwe pensioencontract op de beleggingsportefeuille van het Fonds, en de voorbereiding die hiervoor getroffen dient te worden. De Raad is van mening dat dit onderwerp in het komende jaar meer aandacht behoeft en zal dit met interesse volgen.

Risicomanagement

Het bestuur heeft in 2022 een verdere versteviging van de rol van het risicomanagement in de beleidscyclus gerealiseerd, in samenwerking met de risicocommissie waar de sleutelfunctiehouder risicobeheer onderdeel van is. De risicocommissie werkt en rapporteert volgens een helder en vooraf opgesteld jaarplan, en deze wordt tijdig betrokken bij complexe of belangrijke besluiten. De kwaliteit en de toegevoegde waarde van de risico-opinies die de sleutelhouder risicobeheer in 2022 heeft opgesteld worden door het bestuur en door de Raad als positief beoordeeld.

Het bestuur en de sleutelfunctiehouder risicobeheer hebben gezamenlijk aandacht voor een efficiënte en zorgvuldige taakverdeling tussen de eerste lijn en de tweede lijn. Gezien de omvang van het bestuur en het pensioenbureau bij Pensioenfonds Pon is dit een blijvend aandachtspunt. De Raad ondersteunt de in 2022 door het bestuur gemaakte keuze om een vacature voor een eerstelijns risicomanager uit te zetten bij het pensioenbureau van Pensioenfonds Pon. Invulling van deze vacature stelt het bestuur in staat om een nadrukkelijker scheiding tussen de eerste lijn en de tweede lijn te realiseren, en helpt het bestuur bij het beheerst uitvoeren van de grote hoeveelheid werk die bij het bestuur ligt. De Raad betreurt samen met het bestuur dat het ondanks meerdere inspanningen nog niet gelukt is om deze vacature te vervullen. De Raad adviseert het bestuur om zich te blijven inspannen voor invulling van de vacature voor eerstelijns risicomanager, en de Raad zal de invulling van deze cruciale rol in 2023 met aandacht blijven volgen.

In 2022 is veel aandacht uitgegaan naar de IT-verbeteringen naar aanleiding van het onderzoek informatiebeveiliging dat door DNB in 2021 is uitgevoerd bij Pensioenfonds Pon. De sleutelfunctiehouder risicobeheer is goed bij deze opvolging betrokken, en de kennis van bestuur en sleutelfunctiehouder risicobeheer op het gebied van informatiebeveiliging is versterkt. De Raad onderschrijft de keuze van het bestuur om, gezien de nauwe betrokkenheid van de sleutelfunctiehouder risicobeheer bij dit onderwerp, ook de sleutelfunctiehouder internal audit periodiek en op afstand de voortgang te laten beoordelen.

Uitbesteding

Het bestuur toetst alle uitbestedingspartijen periodiek. Van de evaluaties worden schriftelijke rapportages gemaakt die binnen het bestuur worden besproken en met de Raad worden gedeeld. Ook de ISAE 3402-verkeringen worden bestudeerd en besproken in de bestuursvergaderingen. Alle informatie is voor de Raad beschikbaar. In 2022 is door de Raad extra aandacht besteed aan de uitbesteding met betrekking tot IT. Naar aanleiding van het assessment dat in 2021 door DNB is uitgevoerd bij Pensioenfonds Pon, is een verbeterplan opgesteld. De uitvoering van dit plan en de rapportage hieromtrent staan continu op de agenda bij de Raad. Inmiddels is de opzet van het IT-beleid van het Fonds en de IT-structuur bij Pensioenfonds Pon aangepast, de voorbereiding voor een nieuwe IT-infrastructuur bij Pensioenfonds Pon is gestart en de overgang naar een nieuw administratief platform is door Pensioenfonds Pon in gang gezet.

Communicatie

De communicatie van het Fonds wordt uitgevoerd door de afdeling communicatie van het pensioenbureau van Pensioenfonds Pon en is goed op orde. Er wordt gewerkt met een communicatiebeleidsplan waarin duidelijke en ook meetbare doelstellingen zijn opgenomen. Bovendien wordt dit aangevuld met een meer operationele invulling in het communicatiejaarplan, waarin ook de speerpunten voor het betreffende jaar benoemd worden.

Het Fonds gaat duidelijk verder dan de wettelijk verplichte communicatie en heeft een persoonlijke benadering van deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden als één van de kernwaarden vastgesteld. Ook wordt er gewerkt met een klantenpanel. Er wordt tot op heden nog geen gebruik gemaakt van digitaal communiceren. Het positieve beeld van de Raad over pensioencommunicatie van het Fonds is dit jaar onveranderd ten opzichte van vorig jaar. De Raad ondersteunt de keuze van het bestuur om vanaf 2024 met de ingebruikname van een nieuw pensioenadministratiesysteem bij Pensioenfonds Pon wel digitaal te gaan communiceren.

Vorig jaar adviseerde de Raad om met het BO in gesprek te gaan om heldere afspraken te maken en verwachtingen af te stemmen rond de informatievoorziening van het bestuur richting het BO. Hieraan is invulling gegeven, wat tot verbetering geleid heeft. De Raad zal het komend jaar, mede door middel van afstemming met het BO, inventariseren of verdere optimalisatie wenselijk is.

Pensioenadministratie

Het bestuur van Pensioenfonds Pon heeft in 2022 een voorgenomen keuze gemaakt voor een nieuw pensioenadministratiesysteem vanaf 2024. Het bestuur van Pensioenfonds Pon heeft hiertoe een zorgvuldig selectietraject doorlopen. De Raad heeft het als prettig ervaren dat het bestuur de Raad gedurende het selectietraject van Pensioenfonds Pon steeds goed op de hoogte heeft gehouden over de voortgang.

In 2023 start Pensioenfonds Pon met de implementatie van het nieuw gekozen systeem. De Raad zal deze overgang met aandacht en vertrouwen volgen.

Het bestuur heeft naar mening van de Raad voldoende aandacht voor de kwaliteit en tijdigheid van de pensioenuitvoering. Geconstateerde afwijkingen en onvolkomenheden worden zorgvuldig besproken en opgevolgd. De Raad ziet een doorlopende betrokkenheid van het bestuur bij Pensioenfonds Pon over de afstemming met de leverancier van het huidige administratiepakket over lopende bevindingen en veranderingen.

Gezien de hoge werkbelasting van het bestuur, is het in 2022 niet gelukt om de voorgenomen vastlegging van de AO/IC te realiseren. Het bestuur is voornemens dit in 2023 af te ronden. De Raad onderschrijft het belang van een goede AO/IC, en zal de voortgang hiervan in 2023 met aandacht volgen.

Financiële opzet

De actuele dekkingsgraad van het fonds bedroeg ultimo 2022 121,8% en is daarmee licht gedaald ten opzichte van het begin van het jaar (123,6% per ultimo 2021). De beleidsdekkingsgraad kende een forsere stijging en kwam uit op 126,3% versus 119,7% het jaar ervoor. De beleidsdekkingsgraad was daarmee wederom hoger dan het vereist eigen vermogen. Het bestuur heeft hiermee per 1 januari 2023 een toeslag kunnen toekennen van 9,22%. Na een eerdere verhoging van de premie van 26% naar 28%, heeft het bestuur, na overleg met de werkgever, de premie voor de periode 2022-2024 verhoogd naar 30% van de pensioengrondslag. Hiermee kon het opbouwpercentage van 1,875% in stand worden gehouden. De evenwichtigheid van deze premieverhoging voor verschillende groepen belanghebbenden is zorgvuldig afgewogen en gedocumenteerd.

Wet toekomst pensioenen

Het bestuur heeft in 2022 nader inzicht verkregen van de impact van de Wet toekomst pensioenen op het Fonds. In een gezamenlijke studiedag met de Raad en de BO's van het Fonds, Pensioenfonds Pon en Pensioenfonds Geveke heeft het bestuur deze inzichten gedeeld. Er is bijzondere aandacht voor het waar mogelijk creëren van synergie tussen het Fonds, Pensioenfonds Pon en Pensioenfonds Geveke. In 2022 zijn zowel bij de werkgever als bij het Fonds nog geen definitieve afspraken gemaakt over de overgang naar de Wet toekomst pensioenen. Er is intensief contact met de sociale partners. De Raad zal dit onderwerp in 2023 uiteraard met aandacht blijven volgen.

Code Pensioenfonds

De Raad hanteert de Code Pensioenfonds als een van de uitgangspunten voor het toezicht op het bestuur. De Code bestaat uit 65 normen verdeelt over acht thema's, en heeft als doel om de verhoudingen binnen het Fonds en de communicatie met de belanghebbenden transparanter te maken en bij te dragen aan het versterken van 'goed pensioenfondsbestuur'. De Raad is van mening dat het bestuur in het jaarverslag adequaat verantwoording af legt over de toepassing van de Code Pensioenfonds, en heeft voor de normen waaraan niet of gedeeltelijk is voldaan in het jaarverslag helder toegelicht waarom dit het geval is.

Eindoordeel

De Raad is positief over de inspanningen en betrokkenheid van het bestuur om het Fonds goed te leiden, het beleid van het Fonds goed uit te voeren, adequate risicobeheersing toe te passen en belangen van deelnemers, gewezen deelnemers, pensioengerechtigden én werkgever evenwichtig af te wegen. De Raad waardeert deze inzet enorm en dankt het bestuur voor haar inzet. Naar het oordeel van de Raad heeft het bestuur grotendeels gedaan wat zij voornemens was te doen en zijn alle zaken gerealiseerd die gerealiseerd hadden moeten worden. Het bestuur heeft dit op een integere wijze gedaan. Wel vraagt de Raad aandacht voor de opmerkingen en de adviezen in dit verslag. Ook heeft de Raad het jaarverslag 2022 beoordeeld en vastgesteld dat de inhoud een waarheidsgetrouwe weergave is van de werkelijkheid in 2022. De Raad geeft dan ook zijn goedkeuring aan het jaarverslag 2022.

Almere, 21 juni 2023

De raad van toezicht,
D.H. Mik (voorzitter)
J. Matelski
J. Wijckmans-Peek

Reactie van het bestuur

Het bestuur heeft kennis genomen van het verslag van de raad van toezicht en de gedane aanbevelingen. Het bestuur kan zich vinden in de gedane aanbevelingen. Op het gebied van governance is het bestuur al in gesprek met de raad van toezicht om de bezetting en de capaciteit van het bestuur en het pensioenbureau bij Pensioenfonds Pon te versterken. Het bestuur neemt de raad van toezicht verder graag mee in het proces over de wijze waarop het bestuur invulling aan de overige aanbevelingen geeft. Dit zal gebeuren middels de reguliere bijeenkomsten en studiedagen. Het bestuur dankt de raad van toezicht voor zijn betrokkenheid en inzet voor het Fonds.

Jaarrekening

5. Balans

(x € 1.000)

	Balans per 31 december 2022		Balans per 31 december 2021	
	toelichting	€	toelichting	€
Activa				
Beleggingen voor risico pensioenfonds	K.1	133.858	K.1	177.626
Beleggingen voor risico deelnemer	K.2	<u>96</u>	K.2	<u>116</u>
Totale beleggingen		133.954		177.742
Vorderingen en overlopende activa	K.3	608	K.3	273
Liquide middelen	K.4	<u>680</u>	K.4	<u>568</u>
		135.242		178.583
Passiva				
Stichtingskapitaal en reserves	K.5	24.093	K.5	33.968
Technische voorziening voor risico fonds	K.6	110.397	K.6	143.792
Technische voorziening voor risico deelnemers	K.6	96	K.6	116
Overige Technische voorzieningen	K.7	413	K.7	493
Overige passiva	K.8	<u>243</u>	K.8	<u>214</u>
		135.242		178.583
Dekkingsgraad (in %)		121,8%		123,6%

6. Staat van baten en lasten

(x € 1.000)

	2022		Periode 7 september 2020 t/m 31 december 2021	
	toelichting	€	toelichting	€
Baten				
Premiebijdragen (van werkgevers en werknemers)	K.9	4.228	K.9	3.643
Beleggingsresultaten risico fonds	K.10	-45.075	K.10	4.799
Beleggingsresultaten risico deelnemer	K.10	-26	K.10	11
Baten uit herverzekering	K.11	674	K.11	221
Overige baten	K.12	<u>20</u>	K.12	<u>-</u>
		-40.179		8.674
Lasten				
Pensioenuitkeringen	K.13	2.811	K.13	2.809
Pensioenuitvoeringskosten	K.14	298	K.14	269
Pensioenopbouw		5.072		5.016
Indexering en overige toeslagen		9.183		1.676
Rentetoevoeging voorziening pensioenverplichtingen		-710		-811
Toevoeging aan VPV i.v.m. saldo waardeoverdrachten		142		53
Onttrekking uit VPV voor pensioenuitkeringen		-2.875		-2.869
Wijziging marktrente		-46.201		-10.523
Wijziging sterftegrondslagen		812		-
Overige wijzigingen in de VPV		1.182		1.110
Wijziging Techn. Voorz. voor risico fonds	K.6	-33.395	K.6	-6.348
Wijziging Techn. Voorz. voor risico deelnemers	K.6	-20	K.6	21
Wijziging overige technische Voorzieningen	K.7	-80	K.7	-1.428
Saldo overdrachten van rechten	K.15	-185	K.15	-57
Premies herverzekeraar	K.16	261	K.16	290
Overige lasten	K.17	<u>6</u>	K.17	<u>7</u>
		-30.304		-4.437
Saldo van baten en lasten		-9.875		13.111

7. Kasstroomoverzicht

(x € 1.000)

	2022	Periode 7 september 2020 t/m 31 december 2021
	€	€
Kasstroom uit pensioenactiviteiten		
Ontvangen premies	4.305	3.528
Ontvangen waardeoverdrachten	185	57
Ontvangen uitkeringen herverzekering	264	65
Betaalde pensioenuitkeringen	-2.793	-2.815
Betaalde premies herverzekering	-261	-291
Betaalde pensioenuitvoeringskosten	-262	-282
Overige ontvangsten/uitgaven	<u>25</u>	<u>-59</u>
Totaal kasstroom uit pensioenactiviteiten	1.463	203
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten		
Ontvangen directe beleggingsopbrengsten	207	175
Aankopen van beleggingen	-35.646	-55.722
Verkopen van beleggingen	34.506	55.925
Overige ontvangsten/uitgaven	-	-
Betaalde kosten van vermogensbeheer	<u>-418</u>	<u>-317</u>
Totale kasstroom uit beleggingsactiviteiten	-1.351	61
Netto kasstroom	112	264
Mutatie geld middelen 1)		
Stand per oprichtingsdatum	-	-
Inbreng vanuit splitsing	-	304
Stand per 1 januari	568	304
Stand per 31 december	<u>680</u>	<u>568</u>
Mutatie geldmiddelen	112	264

- 1) De geldmiddelen betreffen alleen de liquide middelen die aangehouden worden voor de pensioenuitvoering en niet de liquide middelen die binnen de beleggingsportefeuille worden aangehouden.

8. Toelichting op de jaarrekening

8.1. Inleiding

Stichting Pensioenfonds Gazelle bestaat sinds 7 september 2020 en is statutair gevestigd te Almere. Kantoorhoudend aan de Rondebeltweg 31 te Almere. De Stichting is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 80249086.

De jaarrekening heeft betrekking op het boekjaar van 1 januari 2022 tot en met 31 december 2022.

Stichting Pensioenfonds Gazelle, statutair gevestigd te Almere (hierna "het Fonds"), stelt zich ten doel het uitvoeren van de pensioenregeling(en), waaronder in ieder geval is begrepen, maar niet beperkt tot:

- het beheren en beleggen van (pensioen)vermogen;
- het verstrekken of doen verstrekken van pensioen- of andere uitkeringen aan deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden;
- het (her)verzekeren van verplichtingen, één en ander overeenkomstig de bepalingen van de statuten, de uitvoeringsovereenkomst en de pensioenreglementen;
- al hetgeen dienstig is aan het vorenstaande in de ruimste zin van het woord.

Overeenstemmingverklaring

De Jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen zoals deze zijn opgenomen in Titel 9 Boek 2 BW en met inachtneming van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving. De jaarrekening is opgesteld op basis van de veronderstelling van de continuïteit van het geheel van de werkzaamheden.

Het bestuur heeft op 21 juni 2023 de jaarrekening vastgesteld. Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

8.2. Algemene grondslagen

Algemeen

Alle bedragen zijn vermeld in duizenden euro's.

Beleggingen worden gewaardeerd tegen marktwaarde. Het begrip marktwaarde is te beschouwen als synoniem voor reële waarde. De pensioenverplichtingen worden gewaardeerd op actuele waarde. Vorderingen en overlopende activa worden bij eerste verwerking gewaardeerd op reële waarde, inclusief transactiekosten. Na eerste verwerking worden vorderingen gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs. Baten en lasten worden toegerekend aan het boekjaar waarop deze betrekking hebben.

Opname van een actief of een verplichting

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar het Fonds zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Verantwoording van baten en lasten

Baten worden in de staat van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Indien een transactie ertoe leidt dat nagenoeg alle of alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of een verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde.

Dit betekent dat transacties worden verwerkt op handelsdatum en niet op afwikkelingsdatum. Als gevolg hiervan kan sprake zijn van een post "nog af te wikkelen transacties". Deze post kan zowel een actief als een passief zijn.

Saldering van een actief en een verplichting

Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd als nettobedrag in de balans opgenomen indien sprake is van een wettelijke of contractuele bevoegdheid om het actief en de verplichting gesaldeerd en gelijktijdig af te wikkelen en bovendien de intentie bestaat om de posten op deze wijze af te wikkelen. De met de gesaldeerd opgenomen financiële activa en financiële verplichtingen samenhangende rentebaten en rentelasten worden eveneens gesaldeerd opgenomen.

Schattingen en veronderstellingen

De opstelling van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW vereist dat het bestuur zich oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien, en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

De Nederlandsche Bank introduceerde op 1 juli 2015 een nieuwe Ultimate Forward Rate (UFR) voor pensioenfondsen om de langlopende pensioenverplichtingen te waarderen. Op advies van de commissie Dijsselbloem uit 2019 heeft De Nederlandsche Bank besloten de vaststelling van UFR vanaf 1 januari 2021 te wijzigen. Deze wijziging wordt in vier gelijke stappen ingevoerd en heeft een negatief effect op de ontwikkeling van de dekkingsgraad. Het effect van de overgang naar de nieuwe UFR, zoals voorgesteld door de Commissie Parameters, op de dekkingsgraad is afhankelijk van de actuele rente en de looptijd van de pensioenverplichtingen. Per 1 januari 2022 is het effect op de technische voorziening € 1.470. Het effect op de dekkingsgraad is -0,9%.

In 2022 heeft een schattingswijziging plaatsgevonden met betrekking tot de voorziening voor pensioenverplichtingen. In het kader van het verzekeringstechnisch risico hanteert het Fonds de meest actuele en fondsspecifieke sterftetabellen waarbij rekening wordt gehouden met de voorziene stijging van de levensverwachting. Onderdeel van de fondsspecifieke sterftetabellen betreft de ervaringssterfte. In 2022 is overgegaan naar de meest recente overlevingstafel: Prognosetafel AG 2022. Het effect op de technische voorziening is € 812. Het effect op de dekkingsgraad is -0,9%.

In 2022 heeft een schattingswijziging plaatsgevonden met betrekking tot de vaste kostenopslag in de kostenvoorziening. Deze is per ultimo 2022 vastgesteld op € 298 (ultimo 2021: € 269). Het totaaleffect op de voorziening is derhalve € 29. Het effect op de dekkingsgraad is 0,0%.

Verwerking van waardeveranderingen van beleggingen

Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen. Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief valutakoersverschillen, worden als beleggingsopbrengsten in de rekening van baten en lasten opgenomen.

Vreemde valuta

Activa en verplichtingen in vreemde valuta worden omgerekend naar euro's tegen de koers per balansdatum. Deze waardering is onderdeel van de waardering tegen reële waarde. Baten en lasten voortvloeiende uit transacties in vreemde valuta's worden omgerekend tegen de koers per transactiedatum.

8.3. Specifieke grondslagen voor de balans

Beleggingen

Algemeen

De beleggingen worden gewaardeerd tegen marktwaarde. Het begrip marktwaarde is te beschouwen als synoniem voor reële waarde.

Participaties in beleggingsinstellingen, die gespecialiseerd zijn in een bepaald soort beleggingen worden gerubriceerd en gewaardeerd volgens de grondslagen voor dat soort beleggingen. Lopende interestposities uit hoofde van beleggingen worden verantwoord als onderdeel van de marktwaarde van de betreffende beleggingscategorie.

Vastgoedbeleggingen

Beleggingen in direct vastgoed worden gewaardeerd tegen de marktwaarde, zijnde de reële waarde per balansdatum, gebaseerd op door onafhankelijke deskundigen verrichte taxaties. De gehele directe vastgoedportefeuille wordt jaarlijks door deze deskundigen getaxeerd. Eenmaal per drie jaar vindt dit plaats op basis van een volledige taxatie. In de tussenliggende jaren wordt er een geveltaxatie uitgevoerd. Indien daartoe aanleiding is, wordt bij de waardering rekening gehouden met de feitelijke verhuursituatie en/of renovatieactiviteiten. Resultaten door wijziging in reële waarde worden in de staat van baten en lasten verantwoord. Beursgenoteerde (indirecte) vastgoedbeleggingen worden gewaardeerd tegen de per balansdatum geldende beurskoers. Niet-beursgenoteerde (indirecte) vastgoedbeleggingen worden gewaardeerd tegen de marktwaarde welke is bepaald middels onafhankelijke taxaties. Bij verkrijging van vastgoedbeleggingen vindt de eerste waardering plaats tegen verkrijgingsprijs, inclusief de bijbehorende transactiekosten.

Aandelen

Beursgenoteerde aandelen en participaties in beursgenoteerde beleggingsinstellingen zijn gewaardeerd tegen de per balansdatum geldende beurskoers. Bij verkrijging van aandelenbeleggingen vindt de eerste waardering plaats tegen kostprijs.

Vastrentende waarden

Beursgenoteerde vastrentende waarden en participaties in beursgenoteerde beleggingsinstellingen zijn gewaardeerd tegen de per balansdatum geldende beurskoers. Bij verkrijging van vastrentende waarden beleggingen vindt de eerste waardering plaats tegen kostprijs. Indien vastrentende waarden of participaties in beleggingsinstellingen niet-beursgenoteerd zijn, vindt waardebeoordeling plaats op basis van de geschatte toekomstige netto kasstromen (rente en aflossingen) die uit de beleggingen zullen voortvloeien, contant gemaakt tegen de ultimo boekjaar geldende marktrente en rekening houdend met het risicoprofiel (kredietrisico; oninbaarheid) en de looptijden.

Overige beleggingen

De overige beleggingen, bestaande uit liquide middelen, worden gewaardeerd op basis van de nominale waarde.

Beleggingen voor risico deelnemers

De grondslagen voor de waardering van de beleggingen voor risico polishouders zijn gelijk aan die voor de beleggingen die voor rekening van het Fonds worden aangehouden.

Herverzekeringen

Het Fonds heeft het overlijdens- en arbeidsongeschiktheidsrisico herverzekerd, met uitzondering van het overlijdens- en arbeidsongeschiktheidsrisico uit hoofde van de Anw-hiaat pensioenregeling. Voor de Anw-hiaat pensioenregeling heeft het Fonds het overlijdensrisico op stop-loss basis volledig herverzekerd en is het arbeidsongeschiktheidsrisico niet herverzekerd. Voor de herverzekeringen geldt dat uitgaande herverzekeringspremies worden verantwoord onder het jaar waarop deze betrekking hebben. Vorderingen uit herverzekeringscontracten op risicobasis worden verantwoord op het moment dat de verzekerde gebeurtenis zich voordoet. De herverzekerde uitkeringen vinden plaats door middel van een eenmalige uitkering overeenkomstig de door het Fonds verstrekte opgave hieromtrent aan de herverzekeraar.

Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen en overlopende activa worden bij eerste verwerking gewaardeerd op reële waarde, inclusief transactiekosten. Na eerste verwerking worden vorderingen gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten). Bij de waardering van de vorderingen wordt zo nodig rekening gehouden met bijzondere waardeverminderingen, indien sprake is van oninbaarheid.

Reserves

De reserves worden bepaald door het bedrag dat resteert nadat alle actiefposten en posten van het vreemd vermogen, inclusief de (overige) technische voorzieningen voor risico van het Fonds, volgens de van toepassing zijnde waarderingsgrondslagen in de balans zijn opgenomen. De reserves blijken afzonderlijk uit de balans.

Technische voorzieningen

Voorziening pensioenverplichtingen

De voorziening voor pensioenverplichtingen wordt gewaardeerd op actuele waarde (marktwaarde). De actuele waarde wordt bepaald op basis van de contante waarde van de beste inschatting van toekomstige kasstromen die samenhangen met de op balansdatum onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen. Onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen zijn de opgebouwde nominale aanspraken en de onvoorwaardelijke toeslagverlening.

De contante waarde wordt bepaald met gebruikmaking van de door De Nederlandsche Bank gepubliceerde rentetermijnstructuur.

Bij de berekening van de voorziening pensioenverplichtingen is uitgegaan van het op de balansdatum geldende pensioenreglement en van de over de verstreken deelnemersjaren verworven aanspraken. Jaarlijks wordt door het bestuur besloten of op de opgebouwde pensioenaanspraken een toeslag wordt verleend. Alle per balansdatum bestaande toeslagbesluiten (ook voor toeslagbesluiten na balansdatum voor zover sprake is van ex ante condities) zijn in de berekening begrepen. Er wordt geen rekening gehouden met toekomstige salarisontwikkelingen.

Bij de berekening van de voorziening wordt rekening gehouden met premievrije pensioenopbouw in verband met arbeidsongeschiktheid op basis van de contante waarde van de vrijgestelde nog op te bouwen pensioenaanspraken.

Bij de bepaling van de actuariële uitgangspunten wordt uitgegaan van voor de toezichthouder acceptabele grondslagen, waarbij rekening wordt gehouden met de voorzienbare trend in overlevingskansen.

De berekeningen uitgevoerd op basis van de volgende actuariële grondslagen en veronderstellingen:

- overlevingstafel: Prognosetafel AG2022;
- starttafel 2023;
- correctiefactoren: op basis van studie Sprekels & Verschuren in 2020;
- onbepaald partnersysteem, na pensionering bepaald partnersysteem;
- voor partnerpensioen is aangenomen dat de vrouwelijke partner 3 jaar jonger is dan de verzekerde man en de mannelijk partner 3 jaar ouder dan de verzekerde vrouw. Na pensionering wordt gerekend met werkelijk leeftijdsverschil;
- opslag wezenpensioen voor pensioendatum: 0% op het tarief voor het partnerpensioen;
- rekenrente: RTS DNB 31-12-2022 inclusief UFR. De vaste (gemiddelde) rekenrente waarbij de technisch voorziening risico fonds overeenkomt met de technische voorziening op basis van de rentetermijnstructuur bedraagt 2,51%.

De excassovoorziening is bepaald op 2,0% van de voorziening pensioenverplichtingen, verhoogd met een vast bedrag aan pensioenuitvoeringskosten. Dit vaste bedrag is ultimo 2022 € 298.

Voorziening toekomstige arbeidsongeschiktheid

Voor de basis pensioenregeling wordt toegevoegd de opslag voor premievrijstelling in de premie en onttrokken de premie die aan de herverzekeraar is betaald. Verder wordt onttrokken de in het boekjaar opgetreden schade met betrekking tot arbeidsongeschiktheid en toegevoegd de van de herverzekeraar ontvangen uitkering in verband met deze schades.

Voor de Anw-hiaat pensioenregeling wordt toegevoegd de opslag in de premie en onttrokken de premie voor bestaande arbeidsongeschiktheid. Hierbij wordt een ondergrens aangehouden ter grootte van de vrijgestelde premie van het afgelopen boekjaar maal de toekomstige looptijd tot de AOW-jarige leeftijd van de arbeidsongeschikte.

Aan deze voorziening wordt een rendement toegevoegd ter grootte van het beleggingsrendement van het Fonds minus 1,00%.

Overige technische voorzieningen

De overige technische voorzieningen mogen allen worden gebruikt voor de doeleinden, zoals opgenomen in de Actuariële en bedrijfstechnische nota van het Fonds.

Egalisatievoorziening CDC premie

Het depot waarin het deel van de jaarlijkse feitelijke premie kan worden gestort dat hoger is dan de gedempte kostendekkende premie, zoals bedoeld in artikel 128 van de PW. Ten laste van dit depot kunnen tekorten op de feitelijke premie worden gebracht. De middelen in het depot blijven buiten beschouwing bij het vaststellen van de (beleids)dekkingsgraad van het Fonds, maar worden wel aangesproken om een korting als bedoeld in artikel 134 van de PW (deels) te voorkomen. Aan deze voorziening egalisatievoorziening CDC premie is een rendement toegekend van -26,24%. Dit percentage komt overeen met het beleggingsrendement van het Fonds over 2022.

Voorziening Toeslagdepot A

Het Fonds kent een toeslagdepot A. De middelen in dit toeslagdepot A worden aangewend voor inkoop van een voorwaardelijke toeslag ten behoeve van de deelnemers aan het Multi-OPF die op 31 december 2020 reeds deelnemer aan de Anw-hiaat pensioenregeling waren en per 1 januari 2021 zijn overgenomen door Stichting Pensioenfonds Gazelle en na die datum als Deelnemer komen te overlijden, zolang het toeslagdepot A nog middelen bevat. Deze voorwaardelijke toeslag wordt verleend op de Anw-hiaat pensioenrechten in aanvulling op de door het Fonds in het betreffende jaar eventueel reeds verleende toeslag. Het Bestuur beslist jaarlijks in hoeverre een aanvullende toeslag uit het toeslagdepot A wordt toegekend. Aan deze voorziening toeslagdepot A is een rendement toegekend van -26,24%. Dit percentage komt overeen met het beleggingsrendement van het Fonds over 2022. Per 1 januari 2023 is een aanvullende toeslag verleend van 0,00%.

Overige passiva

Overige passiva worden bij eerste verwerking gewaardeerd op reële waarde, inclusief transactiekosten. Na eerste verwerking worden schulden gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten).

8.4. Specifieke grondslagen voor de staat van baten en lasten

Algemeen

De in de staat van baten en lasten opgenomen posten zijn in belangrijke mate gerelateerd aan de in de balans gehanteerde waarderingsgrondslagen voor beleggingen en de voorziening pensioenverplichtingen. Zowel gerealiseerde als ongerealiseerde resultaten worden rechtstreeks verantwoord in het resultaat.

Premiebijdragen (van werkgevers en werknemers)

Onder premiebijdragen van werkgevers en werknemers wordt verstaan de aan derden in rekening gebrachte c.q. te brengen bedragen voor de in het verslagjaar verzekerde pensioenen onder aftrek van kortingen. Premies zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Beleggingsresultaten risico pensioenfonds

Directe beleggingsopbrengsten

Onder directe beleggingsopbrengsten worden verstaan rentebaten en -lasten, dividenden en soortgelijke opbrengsten. Directe beleggingsresultaten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben met uitzondering van dividenden waarvoor geldt dat deze worden verantwoord op het moment van betaalbaarstelling.

Indirecte beleggingsopbrengsten

Onder indirecte beleggingsopbrengsten worden verstaan de gerealiseerde en ongerealiseerde waarde-wijzigingen en valutaresultaten. In de jaarrekening wordt geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen.

Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief valutakoersverschillen, worden als beleggingsopbrengsten in de staat van baten en lasten opgenomen. Indirecte beleggingsresultaten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Kosten vermogensbeheer

Onder kosten vermogensbeheer worden verantwoord de kosten die het gevolg zijn van de beleggingsactiviteiten van de vermogensbeheerder, de kosten van de custodian en de kosten die het pensioenfonds zelf maakt met betrekking tot de beleggingsactiviteiten. De kosten die worden gemaakt in de beleggingsfondsen waarin het pensioenfonds actief is, worden binnen de betreffende fondsen al verrekend en blijven verder buiten beschouwing.

Baten uit herverzekering

De baten uit herverzekering worden gevormd door de uitkering uit hoofde van de herverzekering bij Zwitserleven.

Mutatie (overige) technische voorzieningen voor risico van het Fonds

De mutatie technische voorzieningen wordt (naast de inbreng vanuit de splitsing van het Multi-OPF) in belangrijke mate veroorzaakt door de volgende componenten:

Pensioenopbouw

Bij de pensioenopbouw zijn aanspraken en rechten over het boekjaar gewaardeerd naar het niveau dat zij op balansdatum hebben.

Rentetoevoeging

De rentetoevoeging op basis van een rentepercentage van -0,486%, welke overeenkomt met de éénjaarsrente uit hoofde van de rentetermijnstructuur.

Onttrekking voor pensioenuitkeringen en pensioenuitvoeringskosten

Vooraf wordt een actuariële berekening gemaakt van de toekomstige pensioenuitvoeringskosten (met name excassokosten) en pensioenuitkeringen die in de voorziening pensioenverplichtingen worden opgenomen. Deze post betreft de vrijval ten behoeve van de financiering van de kosten en uitkeringen van het verslagjaar.

Wijziging markttrente

Jaarlijks wordt per 31 december de marktwaarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur. Het effect van de verandering van de rentetermijnstructuur wordt verantwoord onder het hoofd wijziging markttrente.

Pensioenuitkeringen

De pensioenuitkeringen betreffen de aan deelnemers uitgekeerde bedragen inclusief afkopen. De pensioenuitkeringen zijn berekend op actuariële grondslagen en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Pensioenuitvoeringskosten

De pensioenuitvoeringskosten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Saldo overdrachten van rechten

De post saldo overdrachten van rechten bevat het saldo van bedragen uit hoofde van overgenomen dan wel overgedragen pensioenverplichtingen.

Premies herverzekeraar

Voor de herverzekeringen geldt dat uitgaande herverzekeringspremies worden verantwoord onder het jaar waarop deze betrekking hebben.

Overige baten en lasten

Overige baten en lasten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

8.5. Overige specifieke grondslagen

Dekkingsgraad

De nominale dekkingsgraad van het fonds wordt berekend door op balansdatum het balanstotaal minus de kortlopende schulden te delen op de technische voorzieningen zoals opgenomen in de balans. In deze opstelling worden de Egalisatievoorziening CDC en de Voorziening toeslagdepot A ingedeeld bij de kortlopende schulden, omdat ze niet mee mogen tellen bij de vaststelling van de (beleids)dekkingsgraad.

De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de laatste twaalf dekkingsgraden.

Risicobeheer

Bij de bepaling van het vereist eigen vermogen wordt uitgegaan van het look-through-principe.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is conform de indirecte methode opgesteld. Onderscheid wordt gemaakt tussen kasstromen uit pensioenuitvoeringsactiviteiten en beleggingsactiviteiten.

Toelichting behorende tot de jaarrekening

K.1. Beleggingen voor risico pensioenfonds

De ontwikkelingen in de beleggingsportefeuille in de verslagperiode zijn als volgt samen te vatten:

2022 (x € 1.000)	Vastgoed Beleggingen	Aandelen	Vastrentende Waarden	Overige Beleggingen	Totaal
Stand per 1 januari	1.580	81.335	94.656	55	177.626
Herwaardering	-202	-11.238	-33.450	-	-44.890
Aankopen	-	240	35.406	-	35.646
Verkopen	-4	-13.651	-20.851	-	-34.506
Overige mutaties	-	-	-	-18	-18
Totale per 31 december	1.374	56.686	75.761	37	133.858

2021 (x € 1.000)	Vastgoed Beleggingen	Aandelen	Vastrentende Waarden	Overige Beleggingen	Totaal
Stand per oprichtingsdatum	-	-	-	-	-
Aankoop woningen	1.302	-	-	-1.302	-
Inbreng vanuit splitsing Multi-OPF	<u>11</u>	<u>79.247</u>	<u>92.229</u>	<u>1.315</u>	<u>172.802</u>
Subtotaal per 1 januari	1.313	79.247	92.229	13	172.802
Herwaardering	275	15.571	-10.861	-	4.985
Aankopen	-	-	55.722	-	55.722
Verkopen	-8	-13.483	-42.434	-	-55.925
Overige mutaties	-	-	-	42	42
Totale per 31 december	1.580	81.335	94.656	55	177.626

Er vinden geen beleggingen plaats in de premie-bijdragende ondernemingen.

Het uitlenen van financiële instrumenten ("securities lending") is niet toegestaan binnen het door Goldman Sachs Asset Management gevoerde beheer namens het Fonds. Echter, fondsbeheerders van beleggingsinstellingen waarin het Fonds belegt of operationele vermogensbeheerders kunnen op grond van de desbetreffende fondsvoorwaarden of beleggingsrichtlijnen wel bevoegd zijn om gebruik te maken van securities lending.

Voor de meerderheid van de beleggingen is sprake van objectief vast te stellen frequente marktnoteringen. Voor bepaalde beleggingen zijn deze niet beschikbaar en vindt waardering plaats op basis van waarderingsmodellen en -technieken, inclusief verwijzing naar de huidige reële waarde van vergelijkbare instrumenten en het gebruik van schattingen. Schattingen van de actuele waarde zijn een momentopname, gebaseerd op de marktomstandigheden en de beschikbare informatie over het financiële instrument. Deze schattingen zijn van nature subjectief en bevatten onzekerheden en een significante oordeelsvorming (bijvoorbeeld rentestand, volatiliteit, schatting van kasstromen, etc.) en kunnen daarom niet met precisie worden vastgesteld.

Op basis van de verscheidenheid en gradaties in waarderingmethoden dienen de beleggingen te worden ingedeeld naar vier verschillende waarderingniveaus:

- Niveau 1: De waarde van de belegging is gebaseerd op direct waarneembare genoteerde marktprijzen.
- Niveau 2: De waarde van de belegging is gebaseerd op onafhankelijke taxaties.
- Niveau 3: De waarde van de belegging is gebaseerd op de netto contante waarde van waarneembare marktdata.
- Niveau 4: De waarde wordt vastgesteld op een andere methode, zijnde waardering op basis van modellen waar niet of slechts gedeeltelijk gebruik gemaakt is van waarneembare marktdata. Dit betreft onder meer de beleggingen die worden gewaardeerd op basis van de intrinsieke waarde ontleend aan opgaven van externe managers.

Op basis van deze indeling kan de beleggingsportefeuille als volgt worden samengevat:

2022 (x € 1.000)	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3	Niveau 4	Totaal
Vastgoed Beleggingen	-	1.374	-	-	1.374
Aandelen	56.686	-	-	-	56.686
Vastrentende waarden	72.104	-	-	3.657	75.761
Overige beleggingen	37	-	-	-	37
Totaal	128.827	1.374	-	3.657	133.858

2021 (x € 1.000)	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3	Niveau 4	Totaal
Vastgoed Beleggingen	-	1.577	-	3	1.580
Aandelen	81.335	-	-	-	81.335
Vastrentende waarden	93.596	-	-	1.060	94.656
Overige beleggingen	55	-	-	-	55
Totaal	174.986	1.577	-	1.063	177.626

De beleggingen in direct vastgoed bestaan uit een zevental woningen die het Fonds in eigen beheer heeft. De waarde van het direct vastgoed wordt eenmaal per jaar bepaald door een onafhankelijke externe taxateur die verbonden is aan een NVM-makelaar. De laatste taxatie is uitgevoerd op 7 december 2022. Het betreft in zes gevallen een volledige taxatie en in één geval een geveltaxatie. De waardering heeft plaatsgevonden op basis van de marktwaarde van de woningen. Dit in tegenstelling tot eerdere jaren waarbij werd uitgegaan van de marktwaarde met als bijzonder uitgangspunt dat het object leeg en vrij van huur en gebruiksrechten geleverd wordt. Dit verklaart de waardedaling in 2022.

Per 31 december 2022 betreffen de overige beleggingen de liquiditeiten aangehouden bij Caceis.

K.2. Beleggingen voor risico deelnemer

Het Fonds voert een netto pensioenregeling uit voor het salarisdeel boven het salarisplafond uit de basisregeling. Daarnaast voert het Fonds de aanvullend en/of compensatiepensioenregeling uit, uit hoofde waarvan (bruto) premiestortingen plaats vinden. De premies, na aftrek van kosten en risicopremies, worden belegd in Life-Cycle fondsen van NN Investment Partners (per 1 maart 2023 is een rebranding gestart naar de naam Goldman Sachs Asset Management). Er vinden geen beleggingen plaats in de premie-bijdragende ondernemingen.

(x € 1.000)	2022	2021
	€	€
Beleggingen voor risico deelnemers (netto)	21	88
Beleggingen voor risico deelnemers (bruto)	75	28
Totaal per 31 december	96	116

De ontwikkelingen in de beleggingsportefeuille voor risico deelnemer in de verslagperiode zijn als volgt samen te vatten:

2022 (x € 1.000)	Aandelen	Vastrentende waarden	Totaal
	€	€	€
Stand per 1 januari	80	36	116
Herwaardering	-11	-15	-26
Aankopen	6	25	31
Verkopen	-23	-2	-25
Stand per 31 december	52	44	96

2021 (x € 1.000)	Aandelen	Vastrentende waarden	Totaal
	€	€	€
Stand per oprichtingsdatum	-	-	-
Inbreng vanuit splitsing Multi-OPF	<u>51</u>	<u>44</u>	<u>95</u>
Subtotaal per 1 januari	51	44	95
Herwaardering	15	-4	11
Aankopen	22	9	31
Verkopen	<u>-8</u>	<u>-13</u>	<u>-21</u>
Stand per 31 december	80	36	116

Op basis van de hiervoor genoemde indeling kan de beleggingsportefeuille voor risico deelnemer als volgt worden samengevat:

2022 (x € 1.000)	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3	Niveau 4	Totaal
Aandelen	52	-	-	-	52
Vastrentende waarden	<u>44</u>	-	-	-	<u>44</u>
Totaal	96	-	-	-	96

2021 (x € 1.000)	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3	Niveau 4	Totaal
Aandelen	80	-	-	-	80
Vastrentende waarden	<u>36</u>	-	-	-	<u>36</u>
Totaal	116	-	-	-	116

K.3. Vorderingen en overlopende activa

(x € 1.000)	2022	2021
	€	€
Vordering op werkgever	38	115
Vordering op Zwitserleven	567	156
Vooruitbetaalde kosten	<u>3</u>	<u>2</u>
Stand per 31 december	608	273

Alle vorderingen hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

K.4. Liquide middelen

Hier wordt het saldo van de ABN AMRO-bankrekening gerapporteerd. Deze middelen staan ter vrije beschikking aan het Fonds.

(x € 1.000)	2022	2021
	€	€
Stand per oprichtingsdatum	-	-
Inbreng vanuit splitsing Multi-OPF	<u>-</u>	<u>304</u>
Stand per 1 januari	568	304
Mutaties gedurende het jaar	<u>112</u>	<u>264</u>
Stand per 31 december	680	568

K.5. Stichtingskapitaal en reserves

(x € 1.000)	2022	2021
	€	€
Stand per oprichtingsdatum	-	-
Inbreng vanuit splitsing Multi-OPF	-	20.857
Stand per 1 januari	33.968	20.857
Toevoeging uit bestemming saldo van baten en lasten	-9.875	13.111
Stand per 31 december	24.093	33.968

Solvabiliteit

(x € 1.000)	2022	2021
	€	€
Aanwezig eigen vermogen	24.093	33.968
Minimaal vereist eigen vermogen	4.767	6.208
Vereist eigen vermogen	23.798	28.195

Voor de berekening van het vereist eigen vermogen wordt gebruik gemaakt van het standaardmodel.

(Beleids)dekkingsgraad

De dekkingsgraad van het Fonds geeft de verhouding weer tussen de bezittingen en de schulden van het Fonds weer. De dekkingsgraad wordt hierbij als volgt vastgesteld:
(totaal activa -/- kortlopende schulden) / (marktwaarde van de nominale technische voorziening).

De beleidsdekkingsgraad is hierbij de gemiddelde dekkingsgraad van de laatste 12 maanden. Mede op basis van de beleidsdekkingsgraad worden door het bestuur beleidsbeslissingen genomen ten aanzien van de premie, de toeslagverlening en het beleggingsbeleid.

De dekkingsgraad ultimo 2022 is 121,8% en de beleidsdekkingsgraad 126,3%.

De vereiste dekkingsgraad ultimo 2021 is 121,6% en de minimaal vereiste dekkingsgraad 104,3%. Aangezien de beleidsdekkingsgraad groter is dan de vereiste dekkingsgraad, is sprake van toereikende solvabiliteit.

K.6. Technische voorziening

(x € 1.000)	2022	2021
	€	€
Voorziening voor pensioenverplichtingen voor risico deelnemers	96	116
Voorziening voor pensioenverplichtingen voor risico fonds	110.397	143.792

Het mutatieoverzicht voor de VPV voor risico deelnemers is als volgt:

2022 (x € 1.000)	Bruto	Netto	Totaal
			€
Stand per 1 januari	28	88	116
Premies	-	6	6
Ottrekking risicopremies en kosten	-	-	-
Rendement	-7	-19	-26
Stand 31 december	21	75	96

2021 (x € 1.000)	Bruto	Netto	Totaal
			€
Stand per oprichtingsdatum	-	-	-
Inbreng vanuit splitsing Multi-OPF	<u>27</u>	<u>68</u>	<u>95</u>
Subtotaal per 1 januari	27	68	95
Premies	-	12	12
Onttrekking risicopremies en kosten	-	-2	-2
Rendement	<u>1</u>	<u>10</u>	<u>11</u>
Stand 31 december	28	88	116

Het mutatieoverzicht voor de voorziening voor pensioenverplichtingen voor risico fonds is als volgt:

(x € 1.000)	2022	2021
	€	€
Stand per oprichtingsdatum	-	-
Inbreng vanuit splitsing Multi-OPF	=	<u>150.140</u>
Stand per 1 januari	143.792	150.140
Toevoeging pensioenopbouw	5.072	5.016
Indexering en overige toeslagen	9.183	1.676
Rentetoevoeging	-710	-811
Mutatie overdrachten van rechten	142	53
Onttrekking voor pensioenuitkeringen en pensioenuitvoeringskosten	-2.875	-2.869
Wijziging marktrente	-46.201	-10.523
Wijziging sterftegrondslagen	812	-
Overige mutaties	<u>1.182</u>	<u>1.110</u>
Stand 31 december	110.397	143.792

De voorziening voor pensioenverplichtingen is naar categorieën van deelnemers als volgt:

(x € 1.000)	2022	2021
	€	€
Deelnemers	38.229	55.919
Gewezen deelnemers	28.959	44.450
Pensioengerechtigden	31.455	38.393
Overig	<u>11.754</u>	<u>5.030</u>
Totale pensioenverplichtingen	110.397	143.792

Onder "Overig" is onder meer de verhoging van de voorziening door de toeslagverlening per 1 januari 2023 (€ 8.993) opgenomen.

De methode voor de berekening van de pensioenverplichtingen is zodanig toegepast dat er geen sprake is van een financieringsachterstand. Naar hun aard hebben de technische voorzieningen in het algemeen een langlopend karakter.

Korte beschrijving van de pensioenregeling (2022)

Soort regeling	: CDC-regeling
Pensioenleeftijd	: 68 jaar
Pensioenopbouw	
Ouderdomspensioen	: 1,875% van de pensioengrondslag per dienstjaar
Nabestaandenpensioen	: 70% van het te bereiken ouderdomspensioen
Wezenpensioen	: 14% van het te bereiken ouderdomspensioen
Pensioengrondslag	: 12,96 x het vaste maandsalaris
Franchise	: € 14.802
Premie	: 30% van de totale pensioengrondslag
Werknemersbijdrage	: 12,25% van de totale pensioengrondslag

Toevoeging pensioenopbouw

Onder toevoeging pensioenopbouw is opgenomen de actuariel berekende waarde van de diensttijdopbouw. Dit is het effect op de voorziening pensioenverplichtingen van de in het verslagjaar opgebouwde nominale rechten ouderdomspensioen, partnerpensioen en wezenpensioen.

Indexering en overige toeslagen

Het toeslagbeleid kan als volgt worden verwoord:

De toeslag op pensioenrechten en pensioenaanspraken wordt jaarlijks vastgesteld door het bestuur van het Fonds. Er bestaat een ambitie om jaarlijks de pensioenrechten en pensioenaanspraken aan te passen aan de ontwikkeling van de CPI (Consumentenprijsindex afgeleid september-september). Er is geen recht op toekomstige toeslagen. Het is niet zeker of en in hoeverre in de toekomst toeslagen kunnen worden verleend. Het Fonds heeft geen geld gereserveerd voor toekomstige toeslagen.

Bij een beleidsdekkingsgraad onder de 110% zal geen toeslag worden verleend, bij een dekkingsgraad boven de bovengrens volledig en bij een dekkingsgraad tussen de 110% en de bovengrens gedeeltelijk. De bovengrens is de beleidsdekkingsgraad waarbij volledige toeslagverlening naar de toekomst naar verwachting structureel waargemaakt kan worden. Per 30 september 2022 bedraagt deze 140,7%.

Voor de toekenning van een toeslag is de beleidsdekkingsgraad per 30 september leidend. Bij het toekennen van de voorwaardelijke toeslagverlening is uitgegaan van een beleidsdekkingsgraad per 30 september 2022 van 124,6% en de hierboven genoemde toeslagdrempel van 110,0% en de bovengrens van 140,7%. Op basis hiervan heeft het Fonds besloten om per 1 januari 2023 een toeslag te verlenen van 9,22%, zijnde 53,8% van de ambitie van 17,16%.

Met betrekking tot de Anw-hiaat pensioenregeling geldt een aanvullende toeslag ten behoeve van de deelnemers aan het Multi-OPF die op 31 december 2020 reeds deelnemer aan de Anw-hiaat pensioenregeling waren en per 1 januari 2021 zijn overgenomen door Stichting Pensioenfonds Gazelle en na die datum als deelnemer komen te overlijden. Deze voorwaardelijke toeslag wordt verleend op de Anw-hiaat pensioenrechten in aanvulling op de door het Fonds in het betreffende jaar eventueel reeds verleende toeslag van 9,22%. De aanvullende toeslag vult de reeds verleende toeslag van 9,22% aan tot ten hoogste de werkelijke stijging van de Anw-uitkering met een maximum van 1,50%. De aanvullende toeslag wordt gefinancierd vanuit toeslagdepot A. Aangezien de verleende toeslag van 9,22% hoger is dan 1,50%, heeft het Fonds besloten de aanvullende toeslag vast te stellen op 0,00%.

Rentetoevoeging

De pensioenverplichtingen zijn opgerent primo jaar met $-/-0,468\%$, op basis van de éénjaarsrente uit de op de interbancaire swapmarkt aan het begin van het verslagjaar.

Mutatie overdrachten van rechten

Dit betreft de toevoeging aan de voorziening door het saldo van inkomende en uitgaande waardeoverdrachten.

Onttrekking voor pensioenuitkeringen en pensioenuitvoeringskosten

Dit betreft de vrijval van de voorziening in verband met uitkeringen en afkopen inclusief de vrijval van de excassokosten.

Op basis van het liquidatiescenario wordt periodiek een inschatting gemaakt van de kosten die gemoed zijn met de afwikkeling en externe onderbrenging van het Fonds. Voor het Fonds geldt ultimo 2022 een kostenvoorziening van 2% van de netto voorziening voor pensioenverplichtingen, verhoogd met een bedrag van € 298.

Wijziging marktrente

Jaarlijks wordt per 31 december de marktwaarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur. Dit effect wordt verantwoord onder het hoofd 'Wijziging marktrente'.

Wijziging sterftegrondslagen

Per 31 december 2022 is overgegaan naar de meest recente overlevingstafel: Prognosetafel AG 2022. Hierdoor is de voorziening voor risico fonds met € 812 toegenomen

Overige mutaties

Naast het technisch resultaat wordt onder de overige mutaties de mutatie van de technische voorziening weergegeven als gevolg van de wijziging in de voorziening voor toekomstige arbeidsongeschikten (€ -13) en de stijging van de vaste kostenopslag in de excassovoorziening (€ 29).

K.7. Overige technische voorzieningen

Dit betreft een tweetal voorzieningen:

(x € 1.000)	2022	2021
	€	€
Egalisatievoorziening CDC premie	317	365
Toeslagdepot A	96	128
Totaal	413	493

Hiervoor gelden de volgende looptijden:

- de Voorziening Egalisatievoorziening CDC heeft een looptijd tot en met 31 december 2025, zijnde de einddatum van de contractperiode van de CDC-regeling;
- de Voorziening Toeslagdepot A heeft een looptijd tot en met 31 december 2030, zijnde de datum vanaf wanneer de betreffende toeslag toekomstbestendig zal zijn.

Het mutatie overzicht Voorziening Egalisatievoorziening CDC-premie is als volgt:

(x € 1.000)	2022	2021
	€	€
Stand per oprichtingsdatum	-	-
Inbreng vanuit splitsing Multi-OPF	=	247
Stand per 1 januari	365	247
Rendement	-93	17
Toevoeging ultimo boekjaar	45	-215
Stand 31 december	317	365

Het mutatie overzicht voor de Voorziening Toeslagdepot A is als volgt:

(x € 1.000)	2022	2021
	€	€
Stand per oprichtingsdatum	-	-
Inbreng vanuit splitsing Multi-OPF	=	124
Stand per 1 januari	128	124
Rendement	-32	4
Stand 31 december	96	128

K.8. Overige passiva

(x € 1.000)	2022	2021
	€	€
Niet-opgevraagde pensioenen	72	54
Te betalen kosten	<u>171</u>	<u>160</u>
Stand per 31 december	243	214

De nog niet opgevraagde pensioenen hebben een looptijd van meer dan 5 jaar, aangezien het voornamelijk onvindbare personen betreft. De andere overige passiva hebben een looptijd korter dan één jaar.

K.9. Premiebijdragen (van werkgever en werknemers)

Feitelijke ontvangen premie, Zuiver kostendekkende premie, Gedempte premie

(x € 1.000)	2022	2021
	€	€
Ontvangen premie	4.228	3.643
Feitelijke premie	4.185	3.858
Kostendekkende premie	6.964	6.879
Gedempte premie	4.185	3.858

Het Fonds hanteert voor de vaststelling van de gedempte kostendekkende premie de verwachte rendementsmethode.

Het verschil tussen de feitelijke ontvangen premie en de gedempte premie wordt toegevoegd of onttrokken aan de Voorziening Egalisatievoorziening CDC-premie (zie K.7). Over 2022 betrof het een toevoeging aan de egalisatievoorziening van € 45.

(x € 1.000)	2022	2021
	€	€
Feitelijke premie ten behoeve van pensioenopbouw	4.230	3.643
Gedempte premie	<u>4.185</u>	<u>3.858</u>
Toevoeging aan Egalisatievoorziening CDC-premie	45	-215

Feitelijke premie

(x € 1.000)	2022	2021
	€	€
Werkgeversgedeelte (basis pensioenregeling)	2.422	1.936
Werknemersgedeelte (incl. vrijwillige voortzetting)	1.672	1.571
Werkgevers bijdrage Anw-hiaat pensioenregeling	130	124
Premiebijdrage aanvullende pensioenregeling	-	-
Premiebijdrage netto pensioenregeling	<u>6</u>	<u>12</u>
Subtotaal	4.230	3.643
Af: dotatie aan Egalisatievoorziening CDC-premie	<u>-45</u>	<u>215</u>
Totaal	4.185	3.858

De aansluiting van de feitelijk ontvangen premie zoals gepresenteerd in de staat van baten en lasten en de feitelijke premie is:

(x € 1.000)	2022	2021
	€	€
Feitelijke premie	4.185	3.858
Dotatie aan Egalisatiereserve CDC-premie	45	-215
Teruggave Anw-hiaat premie vorig boekjaar	<u>-2</u>	-
Totaal	4.228	3.643

Zuiver kostendekkende premie

(x € 1.000)	2022	2021
	€	€
Actuarieel benodigd voor pensioenopbouw	5.072	5.016
Actuarieel benodigd voor risicodekking	499	499
Opslag voor uitvoeringskosten	294	294
Opslag voor solvabiliteit	1.093	1.059
Premiebijdrage aanvullende pensioenregeling	-	-
Premiebijdrage netto pensioenregeling	<u>6</u>	<u>12</u>
Totaal	6.964	6.880

Gedempte kostendekkende premie

(x € 1.000)	2022	2021
	€	€
Actuarieel benodigd voor pensioenopbouw	1.980	1.811
Actuarieel benodigd voor risicodekking	270	253
Opslag voor uitvoeringskosten	294	294
Opslag voor solvabiliteit	441	397
Voorwaardelijke onderdelen	1.193	1.091
Premiebijdrage aanvullende pensioenregeling	-	-
Premiebijdrage netto pensioenregeling	<u>6</u>	<u>12</u>
Totaal	4.185	3.858

K.10. Beleggingsresultaten

Beleggingen voor risico fonds

2022 (x € 1.000)	Directe beleggings-opbrengsten	Indirecte beleggings-opbrengsten	Kosten van vermogens-beheer	Totaal
	€	€	€	€
Vastrentende waarden	156	-33.450	-	-33.294
Aandelen	7	-11.238	-	-11.231
Vastgoed	46	-202	-	-156
Overige Beleggingen	<u>-2</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-2</u>
Totaal Opbrengsten	207	-44.890	-	-44.683
Kosten vermogensbeheer	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-392</u>	<u>-392</u>
Totaal	207	-44.890	-392	-45.075

2021 (x € 1.000)	Directe beleggings-opbrengsten	Indirecte beleggings-opbrengsten	Kosten van vermogens-beheer	Totaal
	€	€	€	€
Vastrentende waarden	123	-10.861	-	-10.738
Aandelen	7	15.571	-	15.578
Vastgoed	46	275	-	321
Overige Beleggingen	<u>-1</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-1</u>
Totaal Opbrengsten	175	4.985	-	5.160
Kosten vermogensbeheer	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-361</u>	<u>-361</u>
Totaal	175	4.985	-361	4.799

De kosten van vermogensbeheer omvatten de kosten die door de fiduciair beheerder direct bij het fonds in rekening zijn gebracht (€ 110), het deel van de pensioenuitvoeringskosten die ten laste van vermogensbeheer kunnen worden gebracht (€ 187), de overige beheerskosten (€ 38), de advieskosten (€ 20) en de kosten voor het beheer van de woningen van (€ 37). De overige vermogensbeheerkosten (€ 426) en transactiekosten (€ 293) worden gesaldeerd met de beleggingsopbrengsten binnen de beleggingsfondsen en zijn daarom niet zichtbaar in de jaarrekening. De transactiekosten betreffen voor beleggingsfondsen de daadwerkelijk afgerekende in- en uitstapvergoedingen.

Beleggingen voor risico deelnemers

2022 (x € 1.000)	Directe beleggings-opbrengsten	Indirecte beleggings-opbrengsten	Kosten van vermogens-beheer	Totaal
	€	€	€	€
Aandelen	-	-11	-	-11
Vastrentende waarden	-	-15	-	-15
Overige	-	-	-	-
Totaal	-	-26	-	-26

2021 (x € 1.000)	Directe beleggings-opbrengsten	Indirecte beleggings-opbrengsten	Kosten van vermogens-beheer	Totaal
	€	€	€	€
Aandelen	-	15	-	15
Vastrentende waarden	-	-4	-	-4
Overige	-	-	-	-
Totaal	-	11	-	11

K.11. Baten uit herverzekering

Betreft ontvangen uitkeringen uit herverzekering van Zwitserleven (€ 674).

K.12. Overige baten

Betreft voornamelijk vrijval van een per 31 december 2021 opgenomen schuld aan Caceis.

K.13. Pensioenuitkeringen

(x € 1.000)	2022	2021
	€	€
Ouderdomspensioen	1.950	1.904
Tijdelijk ouderdomspensioen	92	107
Nabestaandenpensioen (partnerpensioen en wezenpensioen)	752	743
Afkopen	17	55
Totaal	2.811	2.809

K.14. Pensioenuitvoeringskosten

(x € 1.000)	2022	2021
	€	€
Kosten Pensioenfonds Pon (doorbelast)	196	185
Kosten accountant	40	26
Kosten actuaris	12	11
Bestuurskosten	96	65
Advieskosten	76	77
Kosten uitvoering van de pensioenregeling (doorbelast)	49	36
Kosten toegerekend aan vermogensbeheer	-187	-159
Overige kosten	16	28
Totaal	298	269

De kosten Pensioenfonds Pon en de kosten uitvoering van de pensioenregeling worden op basis van de afgesloten dienstenovereenkomst tussen beide partijen, door Pensioenfonds Pon doorbelast aan Pensioenfonds Gazelle.

De overige kosten betreffen onder andere de bijdrage aan De Nederlandsche Bank (€ 10), de Autoriteit Financiële Markten (€ 1) en de Pensioenfederatie (€ 5).

De kosten accountant betreffen de honoraria van de externe accountant inzake het onderzoek van de jaarrekening en verslagstaten (incl. BTW).

De stijging van de bestuurskosten wordt veroorzaakt door de bestuurdersaansprakelijkheidsverzekering (€ 21). Naast de premie over het jaar 2022 is in het verslagjaar tevens de premie over het laatste half jaar van 2021 in rekening gebracht. In het boekjaar 2021 is geen premie voor de bestuurdersaansprakelijkheidsverzekering betaald.

Overeenkomstig artikel 96 van de Pensioenwet wordt vermeld dat het Fonds in het afgelopen jaar geen dwangsom is opgelegd door De Nederlandsche Bank.

K.15. Saldo waardeoverdrachten

(x € 1.000)	2022	2021
	€	€
Inkomende waardeoverdrachten	-612	-
Inkomende waardeoverdrachten (klein pensioen)	-228	-131
Uitgaande waardeoverdrachten	181	33
Uitgaande waardeoverdrachten (klein pensioen)	474	41
Totaal	-185	-57

K.16. Premie herverzekering

Betreft de aan Zwitserleven betaalde herverzekeringspremie (€ 261).

K.17. Overige lasten

De "Overige lasten" betreffen voornamelijk bankkosten.

Gebeurtenissen na balansdatum

De gebeurtenissen na balansdatum betreffen gebeurtenissen die ontstaan zijn na balansdatum maar geen invloed hebben op de hoogte van de bedragen in de balans en staat van baten en lasten.

Nieuwe UFR-parameters

Vanaf 1 januari 2021 zou de Ultimate Forward Rate (UFR) voor pensioenfonds in vier gelijke stappen ingevoerd worden. De gepresenteerde voorziening per 31 december 2022 is gebaseerd op de UFR25 die per 1 januari 2022 van toepassing is. Per 1 januari 2023 is de methodiek voor de vaststelling van de rentetermijnstructuur gewijzigd naar aanleiding van het advies van de Commissie Parameters 2022.

Per 1 januari 2023 heeft de wijziging van de vaststelling van de rentetermijnstructuur een impact op de technische voorziening voor risico fonds van € 488 en op de dekkingsgraad van - 0,5%.

8.6. Stichtingskapitaal en reserves

Het Stichtingskapitaal bedraagt € 0.

De mutatie in het eigen vermogen (na inbreng van de reserve vanuit de splitsing van het Multi-OPF) is gelijk aan het saldo van baten en lasten. Ten aanzien van de bestemming van het saldo van baten en lasten is geen bepaling opgenomen in de statuten van het Fonds. De bestemming is nader uitgewerkt in de actuariële- en bedrijfstechnische nota (ABTN).

Het eigen vermogen kan als volgt worden gespecificeerd:

(x € 1.000)	2022	2021
	€	€
Stand per oprichtingsdatum	-	-
Inbreng vanuit splitsing Multi-OPF	=	<u>20.857</u>
Stand per 1 januari	33.968	20.857
Saldo baten en lasten	<u>-9.875</u>	<u>13.111</u>
Stand per 31 december	24.093	33.968

8.7. Risicobeheer

Solvabiliteitsrisico

Het Fonds wordt bij het beheer van de pensioenverplichtingen en de financiering daarvan geconfronteerd met risico's. De belangrijkste doelstelling van het Fonds is het nakomen van de pensioentoezeggingen. Voor het realiseren van deze doelstelling wordt gestreefd naar een toereikende solvabiliteit op basis van de marktwaarde van de pensioenverplichtingen.

Het belangrijkste risico voor het Fonds betreft het solvabiliteitsrisico, ofwel het risico dat het Fonds niet beschikt over voldoende vermogen ter dekking van de pensioenverplichtingen. De solvabiliteit wordt gemeten zowel op basis van algemeen geldende normen als ook naar de specifieke normen welke door de toezichthouder zijn opgelegd.

Indien de solvabiliteit van het Fonds zich negatief ontwikkelt, bestaat het risico dat het Fonds de premie voor de aangesloten ondernemingen en de deelnemers moet verhogen en het risico dat er geen ruimte beschikbaar is voor een eventuele toeslagverlening op de opgebouwde pensioenrechten. In het uiterste geval kan het noodzakelijk zijn dat het Fonds verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten moet verminderen (PW 134).

Om het solvabiliteitsrisico te beheersen dient het Fonds buffers in het vermogen aan te houden. De omvang van deze buffers (buffers plus de pensioenverplichtingen heten samen het vereist eigen vermogen) wordt vastgesteld met de door De Nederlandsche Bank voorgeschreven solvabiliteitstoets (S-toets). Deze toets bevat een kwantificering van de bestuursvisie op de fondsspecifieke restrisico's (na afdekking).

De berekening van het vereist eigen vermogen en het hieruit voortvloeiende surplus/tekort aan het einde van het boekjaar is als volgt:

	2022	2021
	€	€
S1 Renterisico	5.708	1.562
S2 Risico zakelijke waarden	17.208	22.054
S3 Valutarisico	6.270	8.351
S4 Grondstoffenrisico	-	-
S5 Kredietrisico	3.783	5.774
S6 Verzekeringstechnisch risico	3.383	4.853
S7 Liquiditeitsrisico	-	-
S8 Concentratierisico	-	-
S9 Operationeel risico	-	-
S10 Actief beheer risico	3.414	4.166
Vereist eigen vermogen (vereiste buffers)	23.798	28.195
Voorziening pensioenverplichtingen	<u>110.397</u>	<u>143.792</u>
Vereist pensioenvermogen	134.195	171.987
Aanwezig pensioenvermogen (Totaal activa -/- schulden)	134.490	<u>177.876</u>
Surplus	295	5.889

Het vereist eigen vermogen is berekend op basis van de standaardmethode waarbij voor de samenstelling van de beleggingen wordt uitgegaan van de strategische beleggingsmix in de evenwichtssituatie.

Marktrisico (S1-S3)

Marktrisico omvat de mogelijkheden voor winst of verlies en omvat het renterisico, risico zakelijke waarden en het valutarisico. De strategie van het Fonds met betrekking tot het beleggingsrisico wordt bepaald door de beleggingsdoelstellingen.

Renterisico (S1)

Het renterisico is het risico dat de waarde van de portefeuille vastrentende waarden en de pensioenverplichtingen verandert als gevolg van ontwikkelingen van de marktrente. De rentegevoeligheid kan worden gemeten door middel van de duration. De duration is de (met de contante waarde van de kasstromen) gewogen gemiddelde resterende looptijd in jaren. Voor wat betreft de beleggingen in vastrentende waarden voor risico Fonds is er sprake van renterisico.

De pensioenverplichtingen kennen een langere duration dan de beleggingen, waardoor er sprake is van een mismatch. Aan de debetzijde van de balans volgt de waarde van de beleggingen in vastrentende waarden de ontwikkelingen van de betreffende marktrente. In dit verband wordt de gewogen looptijd van de portefeuille gestuurd (verlengd of verkort). Aan de creditzijde van de balans fluctueren de pensioenverplichtingen aan de hand van de rentetermijnstructuur. Het renterisico wordt deels afgedekt, maar er is een rentehedge van toepassing die kleiner is dan 100%, waardoor er een renterisico blijft bestaan.

Ultimo 2022 ziet de duration er als volgt uit:

	2022
Duration van de vastrentende waarden (voor derivaten)	2,7
Duration van de vastrentende waarden (na derivaten)	17,4
Duration totale beleggingen	9,8
Duration van de nominale pensioenverplichtingen	19,8

De derivaten maken onderdeel uit van de beleggingsfondsen, waardoor de duration langer kan zijn dan de duration van de nominale pensioenverplichtingen om het renterisico efficiënt te kunnen afdekken. Omdat de derivaten onderdeel uitmaken van de beleggingsfondsen, worden zij niet als zodanig op de balans gepresenteerd.

Risico zakelijke waarden (S2)

Het risico zakelijke waarden is het risico van waardewijzigingen door de ontwikkeling van marktprijzen van aandelen en onroerend goed. Het wordt veroorzaakt door factoren gerelateerd aan een individuele belegging, de uitgevende instelling of generieke factoren.

Voor de beleggingsportefeuille is er sprake van risico zakelijke waarden. De beleggingen worden namelijk gewaardeerd tegen reële waarde waarbij wijzigingen van waarden onmiddellijk in het saldo van baten en lasten worden verwerkt. Alle wijzigingen zijn daarmee direct zichtbaar in het beleggingsresultaat. Voor de beleggingen in zakelijke waarden wordt voor aandelen onderscheid gemaakt in ontwikkelde en opkomende markten en voor onroerend goed in direct en indirect onroerend goed. Uit het oogpunt van diversificatie wordt belegd in de volgende regio's en bedrijfstakken. Hieronder wordt een overzicht weergegeven naar de onderverdeling naar regio en bedrijfstakken voor zakelijke waarden.

Regio (aandelen)	€
Europa excl. UK	7.347
Japan	3.279
Noord Amerika	30.603
Opkomende markten	10.118
Pacific excl. Japan	3.581
UK	1.662
Andere	96
Totaal	56.686

Regio (vastgoed)	€
Europa excl. UK	1.374
Japan	-
Noord Amerika	-
Opkomende markten	-
Pacific excl. Japan	-
UK	-
Andere	-
Totaal	1.374

Bedrijfstak (aandelen)	€
Duurzame consumptiegoederen	6.300
Niet-duurzame consumptiegoederen	4.316
Energie	3.557
Financiële instellingen	10.292
Gezondheidszorg	7.069
Industrie	3.942
Informatie technologie	12.429
Basis materialen	2.426
Vastgoed	1.401
Telecommunicatie	3.718
Nutsbedrijven	1.106
Overig	130
Totaal	56.686

Bedrijfstak (vastgoed)	€
Woningen	1.374
Detailhandel	-
Totaal	1.374

Valutarisico (S3)

Voor de beleggingsportefeuille geldt dat de gelden niet direct maar via beleggingsfondsen worden geïnvesteerd in het buitenland. Voor de categorieën Global Investment Grade Bedrijfsobligaties, Emerging Markets obligaties (hard currency) en High Yield bedrijfsobligaties wordt gebruik gemaakt van Euro hedged beleggingsfondsen. Binnen de categorie Global aandelen wordt tevens gebruik gemaakt van een Euro hedged passief beleggingsfonds. Voor actieve beleggingsfondsen binnen de categorie Global aandelen, de categorie Emerging Markets aandelen en Emerging Markets obligaties (local currency) vindt geen afdekking van het valutarisico plaats.

Hieronder wordt voor zowel vastgoed, aandelen als vastrentende waarden een overzicht weergegeven naar de onderverdeling per valuta voor zover van toepassing.

Valuta	Vastgoed	Aandelen	Vastrentende waarden
	€	€	€
Euro	1.374	8.970	52.570
Amerikaanse dollar	-	31.059	13.582
Britse pond	-	1.472	307
Japanse yen	-	3.209	-10
Overige valuta	-	<u>11.976</u>	<u>9.312</u>
Totaal	1.374	56.686	75.761

Grondstoffenrisico (S4)

Grondstoffenrisico is aanwezig bij alle beleggingen waarvan de actuele waarde gevoelig is voor wijzigingen in grondstofprijzen. Grondstoffen (commodities) vormen een beleggingscategorie waarin veelal via indexfutures en –opties wordt geïnvesteerd. Dit geldt in ieder geval voor alle long- en short posities in grondstoffen, indices van grondstoffen en grondstofderivaten. Voorbeelden van grondstoffen zijn onder andere de categorieën energie, industriële metalen, kostbare metalen, landbouw en vee.

Kredietrisico (S5)

Kredietrisico is het risico van financiële verliezen voor het Fonds als gevolg van faillissement of betalingsonmacht van tegenpartijen waarop het Fonds (potentiële) vorderingen heeft. Hierbij kan onder meer worden gedacht aan partijen die obligatieleningen uitgeven, banken waar deposito's worden geplaatst, marktpartijen waarmee Over The Counter (OTC)-derivatenposities worden aangegaan en aan bijvoorbeeld herverzekeraars.

Voor zakelijke waarden wordt het risico gespreid over categorieën en regio's door te beleggen in fondsen, hierdoor wordt het effect van een faillissement van een partij waarin is belegd gereduceerd.

Bij het kredietrisico dient het effect van de kredietwaardigheid van de partijen, waarin belegd wordt, tot uitdrukking te komen. Het kredietrisico komt tot uitdrukking in de zogenaamde creditspread. Deze creditspread is het verschil tussen de uitkering die afhangt van de kredietwaardigheid van de tegenpartij en een uitkering die met volledige zekerheid (risicovrij) tot uitkering zal komen.

Hieronder wordt voor vastrentende waarden een overzicht weergegeven naar de onderverdeling naar credit rating en looptijd.

Credit rating	Vastrentende waarden
	€
AAA	11.083
AA	6.411
A	37.705
BBB	10.340
lager dan BBB	9.980
geen rating	<u>242</u>
Totaal	75.761

Looptijd	Vastrentende waarden
	€
Resterende looptijd tot 1 jaar	40.942
Resterende looptijd 1 tot 5 jaar	15.187
Resterende looptijd 5 tot 10 jaar	8.546
Resterende looptijd meer dan 10 jaar	<u>11.086</u>
Totaal	75.761

Verzekeringstechnische risico's (actuariële risico's) (S6)

De belangrijkste actuariële risico's zijn de risico's van langlevens, overlijden en arbeidsongeschiktheid.

Door het Fonds worden de prognosetafels AG2022 gehanteerd. In deze tafels is de sterftetrend verdisconteerd. Door toepassing van deze prognosetafels is het langlevensrisico voor het Fonds sterk gereduceerd. Op grond van een door Sprenkels&Verschuren uitgevoerde studie worden hierop fondsspecifieke correctiefactoren toegepast gebaseerd op een model op basis van inkomen (2020).

Voor de basis pensioenregeling en de netto pensioenregeling zijn het overlijdens- en arbeidsongeschiktheidsrisico conventioneel herverzekerd bij Zwitserleven ter beperking van de risico's. Voor de Anw-hiaat pensioenregeling geldt dat het overlijdensrisico beperkt is aangezien het tijdelijke uitkeringen zijn. Tevens is een stop-loss herverzekering afgesloten bij Zwitserleven om het risico te beperken.

Liquiditeitsrisico (S7)

Liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet tijdig en/of niet tegen een aanvaardbare prijs kunnen worden omgezet in liquide middelen, waardoor het Fonds op korte termijn niet aan zijn verplichtingen kan voldoen.

Liquiditeiten en tegoeden op bankrekeningen zijn onmiddellijk dan wel op korte termijn opeisbaar. Voor de korte termijn maakt het Fonds prognoses waarbij rekening wordt gehouden met de directe beleggingsopbrengsten en andere inkomsten zoals premies.

In het geval de liquiditeitsbehoefte onder normale omstandigheden, dan wel in een stressscenario hoger is dan de stand van de liquide middelen, kan het noodzakelijk zijn om (liquide) beleggingen te liquideren om aan de onderpandverplichtingen te voldoen. Eind 2022 zijn er voldoende beleggingen aanwezig die onmiddellijk en zonder waardeverlies te gelde kunnen worden gemaakt om een onvoorziene uitstroom van geldmiddelen te financieren. Op dit moment bestaan geen liquiditeitsrisico's voor het Fonds. In de solvabiliteitstoets van het Fonds worden hier dan ook geen buffers voor aangehouden.

Concentratierisico (S8)

Concentraties kunnen ertoe leiden dat het Fonds bij grote veranderingen in bijvoorbeeld de waardering (marktrisico) of de financiële positie van een tegenpartij (kredietrisico) grote (veelal financiële) gevolgen hiervan ondervindt. Concentratierisico's kunnen optreden bij een concentratie in de beleggingsportefeuille in producten, regio's of landen, economische sectoren of tegenpartijen. Naast concentraties in de beleggingsportefeuille kan er ook sprake zijn van concentraties in de verplichtingen en de uitvoering.

Grote posten zijn aan te duiden als een vorm van concentratierisico. Om te bepalen welke posten hieronder vallen moeten per beleggingscategorie alle instrumenten met dezelfde debiteur worden gesommeerd. Als grote post wordt aangemerkt elke post die meer dan 2% van het balanstotaal uitmaakt.

De Nederlandsche Bank heeft geconstateerd dat op basis van artikel 135 Pensioenwet er geen noodzaak is tot het aanhouden van extra kapitaal voor wat betreft staatsobligaties. Op basis van deze constatering blijven staatsobligaties buiten beschouwing met betrekking tot de vaststelling of er sprake is van concentratierisico.

Er geldt dat inzake concentratie van risico's kan worden gemeld dat ultimo 2022 er geen sprake is van beleggingen in een individuele tegenpartij groter dan 2% van het balanstotaal.

Operationeel risico (S9)

Operationeel risico is het risico van een onjuiste afwikkeling van transacties, fouten in de verwerking van gegevens, het verloren gaan van informatie, fraude en dergelijke. Deze risico's worden door het Fonds beheerst door het stellen van hoge kwaliteitseisen aan de organisaties die bij de uitvoering zijn betrokken.

Het bestuur beoordeelt jaarlijks de kwaliteit van de uitvoering van de vermogensbeheerders en verzekeraars door middel van performancerapportages (alleen vermogensbeheerders), SLA-rapportages en onafhankelijk getoetste interne beheersingsrapportages (ISAE 3402 type II - rapportages).

Aangezien sprake is van adequate beheersing van de operationele risico's worden door het Fonds hiervoor geen buffers aangehouden in de solvabiliteitstoets.

Actief beheer risico (S10)

Het actief beheer risico als onderdeel van het vereist eigen vermogen heeft betrekking op de ruimte om bij de uitvoering van het beleggingsbeleid af te wijken van de strategisch nagestreefde portefeuille. De mate van actief beheer wordt bepaald aan de hand van de tracking error ten opzichte van de voor de (deel)portefeuille vastgelegde benchmark.

Systeemrisico

Systeemrisico betreft het risico dat het mondiale financiële systeem (de internationale markten) niet langer naar behoren functioneert, waardoor beleggingen van het Fonds niet langer verhandelbaar zijn en zelfs, al dan niet tijdelijk, hun waarde kunnen verliezen. Net als voor andere marktpartijen, is dit risico voor het Fonds niet beheersbaar.

8.8. Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Pensioenfonds Pon voert voor rekening en risico van het Fonds de volgende werkzaamheden uit:

- de premie-incassowerkzaamheden;
- het voeren van de pensioen- en uitkeringsadministratie;
- het voeren van de financiële administratie en verslaglegging;
- de bestuursondersteuning en coördinatie;
- het verzorgen van pensioencommunicatie;
- de actuariële werkzaamheden;
- het functioneel beheer;
- de werkzaamheden op het terrein van administratieve organisatie en interne controle.

Voor het uitvoeren van de werkzaamheden is er een overeenkomst gesloten tussen Pensioenfonds Pon en het Fonds. De overeenkomst is in werking getreden op 1 januari 2021 en is aangegaan voor onbepaalde tijd. Beide partijen kunnen de overeenkomst tussentijds opzeggen ingaande 1 januari van het volgende jaar, met inachtneming van een opzegtermijn van 12 kalendermaanden ten behoeve van de ordentelijke afwikkeling van de gevolgen van een zodanige opzegging.

De volgende werkzaamheden zijn door het Fonds uitbesteed aan NN Investment Partners (NN IP):

- het fiduciair beheer van het vermogen van het Fonds;
- het fiduciair management van het Fonds.

De overeenkomst tussen het Fonds en NN IP is in werking getreden op 1 januari 2021 en is aangegaan voor onbepaalde tijd. Beide partijen kunnen de overeenkomst tussentijds opzeggen met inachtneming van een opzegtermijn van 3 kalendermaanden.

8.9. Verbonden partijen

Identiteit van verbonden partijen

Het Fonds hanteert het onafhankelijke bestuursmodel. In dit model zijn de bestuurders in dienst van Stichting Pensioenfonds Pon. Binnen het belanghebbendenorgaan zijn de werkgeversleden en de werknemersleden, onder normale voorwaarden, (gewezen) deelnemer of gepensioneerde binnen het Fonds. Eén van de werkgeversleden is echter in dienst van Pon Holdings B.V. en neemt niet deel aan de pensioenregelingen van het Fonds. De leden van de raad van toezicht en de sleutelfunctiehouders zijn niet in dienst van het Fonds of de aangesloten onderneming en derhalve ook geen deelnemer in het Fonds.

Verder is er derhalve sprake van een relatie tussen het Fonds, Pon Holdings B.V., de aangesloten onderneming en hun bestuurders.

Transacties met bestuurders

Het Fonds voert een beheerst en duurzaam beloningsbeleid. Dit beleid is in overeenstemming met de doelstellingen van het Fonds. Het beloningsbeleid moedigt niet aan tot het nemen van meer risico's dan voor het Fonds aanvaardbaar is, conform de vereisten van artikel 21a van het Besluit financieel toetsingskader pensioenfondsen en de Code Pensioenfondsen. Het beloningsbeleid is mede opgesteld om betrokkenen duidelijkheid te geven over hun beloning en transparant hierover te zijn naar de belanghebbenden bij het Fonds. Het beloningsbeleid van het Fonds per geleding, is als volgt:

Bestuur

Voor de beloning van de bestuurders wordt het beloningsbeleid gevolgd van de werkgever. Uitgangspunt bij de vaststelling hiervan is dat voor vergelijkbare functies bij de werkgever vergelijkbare arbeidsvoorwaarden worden overeengekomen.

Belanghebbendenorgaan

De leden van het belanghebbendenorgaan die in dienst zijn van de werkgever of Pon Holdings B.V., ontvangen geen vergoeding voor hun werkzaamheden ten behoeve van het Fonds. De leden van het belanghebbendenorgaan die niet of niet meer in dienst zijn van de werkgever of Pon Holdings B.V., ontvangen een vacatievergoeding per vergadering van het belanghebbendenorgaan dan wel per vergadering van bestuur en belanghebbendenorgaan dan wel per studiedag van het belanghebbendenorgaan of het bestuur.

Er zijn geen leningen verstrekt aan, noch is er sprake van vorderingen op, (voormalige) leden van bestuur en belanghebbendenorgaan. De leden van het belanghebbendenorgaan nemen (indien van toepassing) deel aan de pensioenregeling van het Fonds op basis van de voorwaarden in het pensioenreglement.

Overige transacties met verbonden partijen

Inzake de uitvoeringsovereenkomst tussen Fonds en werkgever met betrekking tot de financiering van de aanspraken en de uitvoering van de regeling is het volgende relevant:

- De premie voor de CDC-regeling komt ten laste van de werkgever.
- De premie komt ten laste van de werknemer indien sprake is van een vrijwillige bijspaarpremie of ten laste van de deelnemer indien sprake is van vrijwillige voortzetting.
- Er is een dienstenovereenkomst van toepassing tussen Stichting Pensioenfonds Pon, mede voor rekening en risico van Pensioenfonds Gazelle en Pensioenfonds Geveke en Pon Holdings B.V. inzake de dienstverlening door IT, HR en Facilitair. Voor deze dienstverlening is een vast honorarium overeengekomen, welke jaarlijks zal worden geïndexeerd met de CBS prijsindex zakelijke dienstverlening. Daarnaast voeren de functionaris gegevens bescherming en de compliance officer van Pon Holdings B.V. werkzaamheden voor het Fonds om niet uit.

8.10. Kosten(allocatie), aantallen en beloningen

Aantal personeelsleden

Bij het Fonds zijn geen werknemers in dienst.

Bestuurskosten

De bestuurskosten bedragen in totaal € 113. Deze bestaan uit € 67 door Pensioenfonds Pon doorbelaste kosten van het bestuur en de bestuurssecretaris en uit € 46 kosten voor het belanghebbendenorgaan en de raad van toezicht.

8.11. Belastingen

De activiteiten van het Fonds zijn vrijgesteld van belastingheffing in het kader van de vennootschapsbelasting.

Almere, 14 juni 2023

Stichting Pensioenfonds Gazelle

Het bestuur

B.C. van der Gaag (voorzitter)

J.F. Simon

9. Overige gegevens

9.1. Actuariële verklaring

Opdracht

Door Stichting Pensioenfonds Gazelle te Almere is aan Triple A – Risk Finance Certification B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2022.

Onafhankelijkheid

Als waarmerkend actuaaris ben ik onafhankelijk van Stichting Pensioenfonds Gazelle, zoals vereist conform artikel 148 van de Pensioenwet. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds, anders dan de werkzaamheden uit hoofde van de actuariële functie.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op € 1.300.000. Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven € 65.000 te rapporteren. Deze afspraken zijn vastgelegd en de uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruik gemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn oordeel van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 147 van de Pensioenwet, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. De door het pensioenfonds verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of:

- toereikende technische voorzieningen zijn vastgesteld met betrekking tot het geheel van pensioenverplichtingen;
- het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen conform de wettelijke bepalingen zijn vastgesteld;
- de kostendekkende premie voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten;
- het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudent-person regel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van het pensioenfonds. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van het pensioenfonds in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

Overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten zijn toereikende technische voorzieningen vastgesteld met betrekking tot het geheel van pensioenverplichtingen. Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum hoger dan het wettelijk vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet.

De beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds op balansdatum is hoger dan de dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting Pensioenfonds Gazelle is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening voldoende.

Amsterdam, 21 juni 2023

drs. J.J.M. Tol AAG RBA
verbonden aan Triple A – Risk Finance Certification B.V

9.2. Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het bestuur en de raad van toezicht van Stichting Pensioenfonds Gazelle

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2022

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening voor het boekjaar geëindigd op 31 december 2022 van Stichting Pensioenfonds Gazelle te Almere gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Pensioenfonds Gazelle per 31 december 2022 en van het resultaat over 2022 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

De jaarrekening bestaat uit:

- de balans per 31 december 2022
- de staat van baten en lasten over 2022
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Pensioenfonds Gazelle (hierna ook wel het pensioenfonds) zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Informatie ter ondersteuning van ons oordeel

Wij hebben onze controlewerkzaamheden bepaald in het kader van de controle van de jaarrekening als geheel en bij het vormen van ons oordeel hierover. Onderstaande informatie ter ondersteuning van ons oordeel en onze bevindingen moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies.

Ons inzicht in het pensioenfonds

Stichting Pensioenfonds Gazelle voert als ondernemingspensioenfonds de pensioenregeling uit voor de aangesloten werkgevers. Het vermogensbeheer is volledig uitbesteed en wordt, op basis van een afgesproken mandaat, verzorgd door de fiduciair beheerder Goldman Sachs Asset Management. Het pensioenfonds voert de opbouw van de pensioenaanspraken in eigen beheer uit en heeft de pensioenadministratie uitbesteed aan het pensioenbureau van Stichting Pensioenfonds Pon. Wij hebben bijzondere aandacht in onze controle besteed aan deze onderwerpen op basis van de activiteiten van het pensioenfonds en onze risicoanalyse.

Wij hebben de materialiteit bepaald en de risico's geïdentificeerd en ingeschat dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten, om in reactie op deze risico's de controlewerkzaamheden te bepalen ter verkrijging van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Materialiteit

Materialiteit	€1,3 miljoen (2021: € 1,3 miljoen)
Toegepaste benchmark	1,0% van het pensioenvermogen per 31 december 2022 (2021: 0,75% van het pensioenvermogen), zijnde het totaal van de technische voorziening voor risico fonds, technische voorziening voor risico deelnemers en het stichtingskapitaal en reserves.
Nadere toelichting	Wij hebben voor deze grondslag gekozen omdat dit het vermogen betreft dat de basis vormt voor de berekening van de (beleids)dekkingsgraad. Voor het bepalen van het percentage hebben wij gelet op de financiële positie van het pensioenfonds en de mate waarin de beleidsdekkingsgraad zich rondom een kritieke grens bevindt. Gelet op het reserveoverschot hebben wij de materialiteit gesteld op 1,0% van het pensioenvermogen. Voorgaand jaar hanteerden wij een percentage van 0,75% aangezien nog sprake was van een herstelplan. De wijze waarop wij de materialiteit hebben bepaald, is gewijzigd ten opzichte van voorgaand boekjaar.

Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn.

Wij zijn met de raad van toezicht en het bestuur overeengekomen dat wij aan de raad van toezicht en het bestuur tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven €65.000 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

Opdrachtteam en gebruikmaken van het werk van specialisten

Wij hebben zorggedragen dat het opdrachtteam over de juiste kennis en vaardigheden beschikt die nodig zijn voor de controle van een ondernemingspensioenfonds. Wij hebben in het opdrachtteam specialisten opgenomen op het gebied van IT audit. Daarnaast hebben wij eigen deskundigen ingeschakeld voor de controle van de waardering van vastgoed.

Onze focus op fraude en het niet-naleven van wet- en regelgeving

Onze verantwoordelijkheid

Hoewel wij niet verantwoordelijk zijn voor het voorkomen van fraude of het niet-naleven van wet- en regelgeving en van ons niet verwacht kan worden dat wij het niet-naleven van alle wet- en regelgeving ontdekken, is het onze verantwoordelijkheid om een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen dat de jaarrekening als geheel geen afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude.

Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.

Onze controle-aanpak met betrekking tot frauderisico's

Wij hebben de risico's geïdentificeerd en ingeschat op een afwijking van materieel belang op de jaarrekening die het gevolg is van fraude. Wij hebben tijdens onze controle inzicht verkregen in het pensioenfonds en diens omgeving, de componenten van het interne beheersingssysteem, waaronder het risico-inschattingsproces en de wijze waarop het bestuur inspeelt op frauderisico's en het interne beheersingssysteem monitort en de wijze waarop de raad van toezicht het toezicht uitoefent, alsmede de uitkomsten daarvan.

Wij verwijzen naar hoofdstuk 2.5 van het jaarverslag, waarin het bestuur zijn (fraude)risicoanalyse heeft opgenomen.

Wij hebben de opzet en de relevante aspecten van het interne beheersingssysteem en in het bijzonder de frauderisicoanalyse geëvalueerd alsook bijvoorbeeld de gedragscode, klokkenluidersregeling en de incidentenregistratie. Wij hebben de opzet en het bestaan geëvalueerd, en voor zover wij noodzakelijk achten, de werking getoetst van interne beheersmaatregelen gericht op het mitigeren van frauderisico's.

Als onderdeel van ons proces voor het identificeren van frauderisico's, hebben wij frauderisicofactoren overwogen met betrekking tot frauduleuze financiële verslaggeving, oneigenlijke toe-eigening van activa en omkoping en corruptie. Wij hebben geëvalueerd of deze factoren een indicatie vormden voor de aanwezigheid van het risico op afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude.

In onze controle bouwen wij een element in van onvoorspelbaarheid. Ook hebben wij de uitkomst van andere controlewerkzaamheden beoordeeld en overwogen of er bevindingen zijn die aanwijzing geven voor fraude of het niet-naleven van wet- en regelgeving.

Zoals in al onze controles houden wij rekening met het risico dat het bestuur interne beheersmaatregelen kan doorbreken. Vanwege dit risico hebben wij onder meer schattingen beoordeeld op tendenties die mogelijk een risico vormen op een afwijking van materieel belang, met name gericht op belangrijke gebieden die oordeelsvorming vereisen en significante schattingsposten, waaronder de subjectieve elementen in de waardering van de technische voorzieningen. Wij verwijzen in dit kader verder naar het kernpunt 'Waardering van en toelichting ten aanzien van de technische voorzieningen'.

Ook hebben wij data analyse gebruikt om journaalposten met een verhoogd risico te signaleren en te toetsen en de zakelijke beweegredenen (of het ontbreken daarvan) beoordeeld van bijzondere transacties, waaronder die met verbonden partijen.

Wij hebben geen frauderisico geïdentificeerd ten aanzien van de opbrengstenverantwoording.

Wij hebben kennis genomen van de beschikbare informatie en om inlichtingen gevraagd bij leden van het bestuur, sleutelfunctionarissen (waaronder sleutelfunctiehouders, de compliance officer, medewerkers van het pensioenbureau) en de raad van toezicht.

Uit onze evaluatie van het risico op mogelijke doorbreking van interne beheersmaatregelen of andere ongeoorloofde vormen van beïnvloeding van het proces van financiële verslaggeving, ontvangen inlichtingen en andere beschikbare informatie volgen geen specifieke aanwijzingen voor fraude of vermoedens van fraude met een mogelijk materieel belang voor het beeld van de jaarrekening.

Onze controle-aanpak met betrekking tot het risico van niet voldoen aan wet- en regelgeving

Wij hebben passende controlewerkzaamheden verricht inzake de naleving van de bepalingen van de relevante wet- en regelgeving die van directe invloed zijn op de verantwoorde bedragen en toelichtingen in de jaarrekening. Daarnaast hebben wij de omstandigheden ingeschat met betrekking tot het risico van niet-naleven van wet- en regelgeving waarvan redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze van materiële invloed kunnen zijn op de jaarrekening. In lijn met NBA-handreiking 1144 Specifieke verplichtingen vanuit de toezichtwet- en regelgeving voor de interne auditor en de externe accountant bij pensioenfonds, is onze inschatting gebaseerd op onze ervaring in de sector, afstemming met het bestuur, het kennis nemen van de systematische integriteitsrisicoanalyse (SIRA), het lezen van notulen, het kennisnemen van rapporten van sleutelfunctiehouders en de compliance officer en het uitvoeren van gegevensgerichte werkzaamheden gericht op transactiestromen, jaarrekeningposten en toelichtingen.

We hebben verder kennis genomen van correspondentie met toezichthouders en zijn alert gebleven op indicaties voor een (mogelijke) niet-naleving gedurende de controle. Ten slotte hebben we

schriftelijk de bevestiging ontvangen dat alle bekende gebeurtenissen van niet-naleving van wet- en regelgeving met ons zijn gedeeld.

Onze controle-aanpak met betrekking tot de continuïteitsveronderstelling

Zoals toegelicht in het onderdeel 'Overeenstemmingsverklaring' van hoofdstuk 8.1 van de jaarrekening, is de jaarrekening opgemaakt op basis van de continuïteitsveronderstelling. Bij het opmaken van de jaarrekening heeft het bestuur een specifieke beoordeling gemaakt van de mogelijkheid van het pensioenfonds om zijn continuïteit te handhaven en de activiteiten voort te zetten voor de voorzienbare toekomst.

Wij hebben de specifieke beoordeling met het bestuur besproken en professioneel-kritisch geëvalueerd. Wij hebben overwogen of de specifieke beoordeling van het bestuur op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, alle relevante gebeurtenissen en omstandigheden bevat waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of het pensioenfonds zijn activiteiten in continuïteit kan voortzetten en in hoeverre het pensioenfonds voldoet aan de prudentiële vereisten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen.

Op basis van onze werkzaamheden hebben wij geen materiële onzekerheden ten aanzien van de continuïteit geïdentificeerd. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een pensioenfonds zijn continuïteit niet langer kan handhaven.

De kernpunten van onze controle

In de kernpunten van onze controle beschrijven wij zaken die naar ons professionele oordeel het meest belangrijk waren tijdens onze controle van de jaarrekening. De kernpunten van onze controle hebben wij met de raad van toezicht en het bestuur gecommuniceerd, maar vormen geen volledige weergave van alles wat is besproken.

In vergelijking met voorgaand jaar, hebben wij geen relevante wijzigingen aangebracht in de kernpunten van onze controle.

Ontwikkeling en toelichting van de (beleids)dekkingsgraad	
Risico	<p>De solvabiliteit van een pensioenfonds wordt gemeten aan de hand van de dekkingsgraad. De dekkingsgraad brengt de verhouding tussen de (netto) activa en pensioenverplichtingen tot uitdrukking en is daarmee een graadmeter voor de financiële positie van een pensioenfonds. De beleidsdekkingsgraad is de gemiddelde dekkingsgraad van de twaalf maanden voorafgaand aan het moment van vaststelling.</p> <p>Het pensioenfonds is wettelijk verplicht om de beleidsdekkingsgraad te hanteren als basis voor bepaalde beleidsbeslissingen, bijvoorbeeld inzake indexatie en kortingen. Daarnaast is de beleidsdekkingsgraad onder meer van belang om te bepalen of het pensioenfonds voldoende buffers heeft.</p> <p>De dekkingsgraad en de beleidsdekkingsgraad zijn toegelicht in de toelichting behorende tot de jaarrekening onder K.5. 'Stichtingskapitaal en reserves'. Hieruit blijkt dat het pensioenfonds een toereikende solvabiliteit heeft per 31 december 2022. Paragraaf 2.5 van het bestuursverslag gaat in op de financiële positie.</p> <p>Het in het kader van onze jaarrekeningcontrole in aanmerking genomen risico is dat de (beleids)dekkingsgraad niet juist wordt vastgesteld.</p>

Onze controleaanpak	<p>Door controle van de balans onderzoeken wij de samenstellende delen van de dekkingsgraad. De balans en daarmee de dekkingsgraad per 31 december 2022 hebben wij mede met gebruikmaking van de werkzaamheden van de certificerend actuaris gecontroleerd. Wij hebben de ontwikkelingen in de financiële positie van het pensioenfonds beoordeeld op basis van het actuariële rapport van de certificerend actuaris en onze controle van de jaarcijfers. Vanwege de gevoeligheid van schattingselementen hebben wij specifiek aandacht besteed aan de waardering van de (illiquide) beleggingen en de waardering van de technische voorzieningen. De werkzaamheden die wij in dit kader hebben uitgevoerd zijn in de kernpunten hierna beschreven.</p> <p>Wij controleren geen andere maandelijkse dekkingsgraden dan de dekkingsgraad ultimo boekjaar. Ten aanzien van andere maandelijkse dekkingsgraden hebben wij de navolgende toetsingswerkzaamheden verricht, die minder zekerheid geven dan een controle van twaalf maands-dekkingsgraden:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wij hebben de opzet van het totstandkomingsproces van de berekening van de maandelijkse dekkingsgraad onderzocht alsmede de juiste maandtoerekening van zogenaamde key items vastgesteld. Dit jaar betroffen het key items de toepassing van de Prognosetafels AG2022. Wij hebben vastgesteld of de overige technische voorzieningen niet opgenomen zijn in de berekening van de (beleids)dekkingsgraad • Daarnaast heeft de certificerend actuaris een plausibiliteitstoets uitgevoerd op de ontwikkeling van de technische voorziening voor risico fonds zoals gehanteerd in de bepaling van de dekkingsgraad gedurende het jaar in relatie tot de ontwikkelingen in de belangrijkste factoren, zoals de rentecurve. Wij hebben kennisgenomen van de uitkomst van deze werkzaamheden van de certificerend actuaris. <p>Tevens hebben wij de toelichtingen met betrekking tot de (beleids)dekkingsgraad geëvalueerd.</p>
Belangrijke observaties	<p>Wij hebben geen materiële afwijkingen geconstateerd in de vaststelling van de dekkingsgraad en de beleidsdekkingsgraad per 31 december 2022 en de gerelateerde toelichting in de jaarrekening.</p>

Waardering en toelichting van beleggingen voor risico pensioenfonds

Risico	<p>De beleggingen voor risico pensioenfonds zijn een significante post op de balans van het pensioenfonds. Alle beleggingen dienen krachtens de Pensioenwet te worden gewaardeerd op marktwaarde. Voor een groot deel van de beleggingen voor risico pensioenfonds is deze marktwaarde te verifiëren aan transacties die tot stand zijn gekomen op de financiële markten (genoteerde marktprijzen). Er zijn ook beleggingen voor risico pensioenfonds die worden gewaardeerd op basis van onafhankelijke taxaties of een andere geschikte methode, waaronder de intrinsieke waarde per participatie voor posities in niet-(beurs)genoteerde fondsen.</p> <p>De waarderingonzekerheid neemt inherent toe bij (onafhankelijke) taxaties en hangt samen met de beschikbaarheid en toepasbaarheid van marktgegevens. Bij het pensioenfonds betreffen dit de posities in direct vastgoed. De posities in niet-(beurs)genoteerde fondsen in vastrentende waarden kennen eveneens inherente waarderingonzekerheid doordat de waarde wordt ontleend aan de meest recente rapportages van de fondsmanagers.</p>
--------	--

	<p>Het pensioenfonds heeft de waarderingsgrondslagen voor de beleggingen beschreven in 8.3 'Specifieke grondslagen voor de balans' onder Beleggingen en een nadere toelichting opgenomen in de toelichtingen behorende tot de jaarrekening onder K.1. 'Beleggingen voor risico pensioenfonds'. Uit deze toelichting blijkt dat per 31 december 2022 € 3,7 miljoen is belegd in niet-(beurs)genoteerde fondsen in vastrentende waarden en € 1,4 miljoen in direct vastgoed. Dit betreft 3,8% van de totale beleggingen.</p> <p>Het in het kader van onze jaarrekeningcontrole in aanmerking genomen risico is dat de beleggingen voor risico pensioenfonds zonder genoteerde marktprijzen niet juist gewaardeerd zijn en dat de toelichting niet voldoet aan relevante verslaggevingsvereisten.</p>
Onze controleaanpak	<p>Wij hebben de gehanteerde waarderingsgrondslagen geëvalueerd en controlewerkzaamheden, waaronder het evalueren van de juiste werking van de interne beheersmaatregelen, uitgevoerd op de waardering van de beleggingen per 31 december 2022.</p> <ul style="list-style-type: none"> • De waardering van beleggingen met een direct waarneembare notering in een actieve markt, hebben wij afgestemd met een externe bron. • Voor de posities in direct vastgoed hebben wij de interne beheersingsmaatregelen van het taxatieproces onderzocht en met gebruikmaking van eigen vastgoedspecialisten voor een selectie van objecten de onafhankelijke taxaties en daarbij gehanteerde uitgangspunten getoetst op basis van marktgegevens (bandbreedtes). • De waardering van belangen in dagelijks verhandelbare beleggingsfondsen hebben wij zelfstandig afgestemd met de prijsbron. Wij hebben vastgesteld voor deze beleggingen dat er sprake is van een actieve markt doordat de intrinsieke waarde dagelijks wordt gepubliceerd en deze intrinsieke waarde de basis is voor dagelijkse toe- en uitreding tot het fonds door (institutionele) beleggers. Voor de posities in niet-dagelijks verhandelbare beleggingsfondsen, hebben wij de waardering geverifieerd met de gecontroleerde jaarrekeningen 2022 van deze fondsen. Verder hebben wij vastgesteld of de gehanteerde waarderingsgrondslagen en de belangrijkste uitgangspunten van deze fondsen aansluiten op de grondslagen van het pensioenfonds. <p>Tevens hebben wij de toelichtingen met betrekking tot de beleggingen geëvalueerd.</p>
Belangrijke observaties	<p>Wij hebben geen materiële afwijkingen geconstateerd ten aanzien van de waardering van de beleggingen zonder genoteerde marktprijzen per 31 december 2022 en de gerelateerde toelichting in de jaarrekening.</p>

Waardering van en toelichting ten aanzien van de technische voorziening voor risico fonds

Risico	<p>De technische voorzieningen voor risico fonds waaronder de voorziening pensioenverplichtingen, betreffen een significante post in de balans van het pensioenfonds. De technische voorzieningen dienen krachtens de Pensioenwet te worden gewaardeerd op marktwaarde. De waardering is gevoelig voor de gehanteerde (actuariële) veronderstellingen en schattingselementen. Hier ligt een aantal belangrijke conventies aan ten grondslag namelijk dat voor de waardering uitgegaan wordt van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur alsmede de meest recente informatie (tafels) omtrent de levensverwachting, zoals gepubliceerd door het Koninklijk Actuarieel Genootschap (AG). In aanvulling op de tafels wordt gecorrigeerd voor de ingeschatte ervaringssterfte bij het pensioenfonds, zijnde de fondsspecifieke ervaringssterfte. Deze veronderstellingen hebben tezamen met de hoogte van</p>
--------	---

	<p>de kostenopslag, waaraan eveneens schattingen ten grondslag liggen, bijzondere aandacht gehad in onze controle. Wij hebben aan de subjectieve elementen ervaringssterfte en kostenopslag van de bepaling van de technische voorziening voor risico fonds een frauderisico gekoppeld en de waardering en de toelichting daarop als kernpunt van onze controle aangemerkt.</p> <p>Het pensioenfonds heeft de waarderingsgrondslagen voor de voorziening pensioenverplichtingen beschreven in 8.3 'Specifieke grondslagen voor de balans' onder Technische voorzieningen en een nadere toelichting opgenomen in de behorende tot de jaarrekening onder K.6. Technische voorzieningen. Uit deze toelichting blijkt dat (schattings)wijzigingen hebben plaatsgevonden door de aanpassing van de overgang naar de nieuwe prognosetafel AG2022, de aanpassing van de kostenopslag en de aanpassing van de UFR methodiek. Volgens deze toelichting is de voorziening pensioenverplichtingen hierdoor € 2,3 miljoen hoger uitgekomen.</p> <p>Het in het kader van onze jaarrekeningcontrole in aanmerking genomen risico is dat de technische voorzieningen niet toereikend gewaardeerd en toegelicht zijn.</p>
<p>Onze controleaanpak</p>	<p>Bij de controle van de technische voorzieningen voor risico fonds hebben wij gebruikgemaakt van de werkzaamheden van de certificerend actuaris van het pensioenfonds. De certificerend actuaris onderzoekt onder meer de toereikendheid van de technische voorzieningen en de naleving van een aantal specifieke wettelijke bepalingen. De certificerend actuaris heeft daarbij gebruikgemaakt van de door ons in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens, waaronder de pensioenaanspraken van deelnemers. Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel over de jaarrekening als geheel hebben wij met de certificerend actuaris onze planning, werkzaamheden, verwachtingen en uitkomsten afgestemd voor de controle van boekjaar 2022. Hierbij hebben wij specifiek aandacht gevraagd voor de toets van de ervaringssterfte op basis van de toegepaste prognosetafels en de effecten van de wijzigingen hierin, de toereikendheid van de kostenopslag alsmede de toepassing van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur.</p> <p>Wij hebben de gehanteerde waarderingsgrondslagen geëvalueerd en controlewerkzaamheden uitgevoerd op de waardering van de voorziening pensioenverplichtingen per 31 december 2022:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Daartoe hebben wij ons een beeld gevormd van de redelijkheid van de aannames en schattingen van het bestuur met betrekking tot de gekozen actuariële grondslagen, alsmede de uitkomsten van het actuariële grondslagenonderzoek en de gehanteerde waarderingsgrondslagen besproken met de certificerend actuaris. • Hierbij hebben wij met inachtneming van het oordeel van de certificerend actuaris gelet op de besluitvorming van het bestuur, de recentheid van beschikbaar grondslagenonderzoek, de toetsing op de onderbouwing van de daarin opgenomen veronderstellingen, de uitkomsten van beschikbare tussentijdse evaluaties, de uitkomsten van de actuariële analyse over meerdere jaren en de aanwezigheid van een consistente gedragslijn. • Daarnaast hebben wij controlewerkzaamheden uitgevoerd om de gehanteerde basisgegevens te toetsen mede met behulp van data analyse, waaronder het evalueren van de juiste werking van de interne beheersmaatregelen bij de pensioenuitvoeringsorganisatie, het verrichten van aansluitwerkzaamheden met de pensioenadministratie voor wat betreft

	de aantallen en de aanspraken en het beoordelen van het verloop en de uitkomsten van de actuariële analyse.
	Tevens hebben wij de toelichtingen ten aanzien van de technische voorzieningen geëvalueerd.
Belangrijke observaties	Wij hebben geen materiële afwijkingen geconstateerd ten aanzien van de waardering per 31 december 2022 of de toelichting van de technische voorzieningen voor risico fonds.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Het jaarverslag omvat andere informatie naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist voor het bestuursverslag en de overige gegevens.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Beschrijving van verantwoordelijkheden voor de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de raad van toezicht voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of het pensioenfonds in staat is om zijn werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om het pensioenfonds te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of het pensioenfonds zijn activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Het besluit van het bestuur tot vaststelling van de jaarrekening is onderworpen aan de goedkeuring van de raad van toezicht.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. De sectie 'Informatie ter ondersteuning van ons oordeel' hierboven, bevat een informatieve samenvatting van onze verantwoordelijkheden en de uitgevoerde werkzaamheden als basis voor ons oordeel.

Onze controle bestond verder onder andere uit:

- Het in reactie op de ingeschatte risico's uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.
- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van het pensioenfonds.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen.
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Communicatie

Wij communiceren met de raad van toezicht en het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bepalen de kernpunten van onze controle van de jaarrekening op basis van alle zaken die wij met de raad van toezicht en het bestuur hebben besproken. Wij beschrijven deze kernpunten in onze controleverklaring, tenzij dit is verboden door wet- of regelgeving of in buitengewoon zeldzame omstandigheden wanneer het niet vermelden in het belang van het maatschappelijk verkeer is.

Den Haag, 21 juni 2023

Ernst & Young Accountants LLP
w.g. Drs. J. Slager RA

10. Bijlage 1

Nevenfuncties van leden van het bestuur, leden van het belanghebbendenorgaan, leden van de raad van toezicht, externe voorzitter beleggingscommissie, functionaris gegevensbescherming, compliance officer en de sleutelfunctiehouders.

De bestuursleden hadden in de verslagperiode de volgende nevenfuncties:

B.C. van der Gaag

- Trustee Rollo UK Pension Scheme
- Penningmeester Scouting Irmin-Taweb Ermelo
- Voorzitter bestuur Pensioenfonds Pon
- Voorzitter bestuur Pensioenfonds Geveke

J.F. Simon

- Bestuurslid Pensioenfonds Pon
- Bestuurslid Pensioenfonds Geveke

De leden van het belanghebbendenorgaan hadden in de verslagperiode de volgende nevenfuncties:

B. Sprong

- CFO Pon Holdings B.V.
- Lid European Advisory Board FM Global
- Lid Curatorium Nyenrode
- Lid Stichting Continuïteit Mandarijn
- Lid Belanghebbendenorgaan Pensioenfonds Pon
- Lid Belanghebbendenorgaan Pensioenfonds Geveke

H.J. Nanninga

- IT Director Pon.Bike

M.A. Saphu-Jansen

- HR Business Partner Koninklijke Gazelle N.V.

A. Heuzinkveld

- geen

De leden van de raad van toezicht hadden in de verslagperiode de volgende nevenfuncties:

D.H. Mik

- Directeur Connection Company B.V.
- Directeur Arena Company B.V.
- Lid raad van commissarissen Zwitserleven N.V.
- Voorzitter raad van commissarissen Lokhiet B.V.
- Voorzitter Stichting Pensioenbelangen UMGN (Aon)
- Voorzitter Raad van Toezicht Pensioenfonds Pon
- Voorzitter Raad van Toezicht Pensioenfonds Geveke

J. Matelski

- Lid Raad van Toezicht Pensioenfonds Pon
- Lid Raad van Toezicht Pensioenfonds Geveke
- Bestuurslid BPF Foodservice
- Lid Raad van Toezicht Pensioenfonds Campina (tot 1 maart 2023)
- Lid visitatiecommissie Pensioenfonds Brocacef
- Lid visitatiecommissie Sportfondsen Pensioenfonds
- Lid auditcommissie Pensioenfonds Meubel

-
- Bestuursvoorzitter Stichting Ikea Pensioenfonds
 - Lid commissie Vermogensbeheer Pensioenfederatie

J. Wijckmans

- Lid Raad van Toezicht Pensioenfonds Pon
- Lid Raad van Toezicht Pensioenfonds Geveke
- Programmadirecteur Pensioenakkoord Blue Sky Group

De externe voorzitter van de beleggingscommissie had in de verslagperiode de volgende nevenfunctie:

H. Hoos (tot en met 10 maart 2023)

- Directeur/eigenaar van Asset Advisors B.V. en daaruit onder meer:
 - Extern voorzitter beleggingscommissie Pensioenfonds Pon
 - Extern voorzitter beleggingscommissie Pensioenfonds Geveke
 - Investment Officer Pensioenfonds SNS Reaal
- Lid Raad van Toezicht Pensioenfonds Gasunie
- Lid belanghebbendenorgaan kring HPE bij CB APF (voortzetting bestuur PF HP)

E.E. Hagen (vanaf 10 maart 2023)

- Extern voorzitter beleggingscommissie Pensioenfonds Pon
- Extern voorzitter beleggingscommissie Pensioenfonds Geveke
- Lid Raad van Toezicht Stichting Heineken Pensioenfonds
- Bestuurslid/voorzitter beleggingscommissie Stichting Pensioenfonds Yara Nederland
- Extern beleggingsadviseur Stichting Pensioenfonds DSM Nederland
- Lid Raad van Toezicht Stichting Pensioenfonds PostNL
- Lid Raad van Toezicht Stichting Pensioenfonds Cargill B.V.
- Lid Auditcommissie Stichting Pensioenfonds KLM-Cabinepersoneel
- Lid Raad van Toezicht Stichting Pensioenfonds Openbare Bibliotheken
- Lid Raad van Toezicht Bedrijfspensioenfondsen voor de Rijn- en Binnenvaart
- Lid visitatiecommissie Stichting Pensioenfonds Abbott Nederland

De functionaris gegevensbescherming had in de verslagperiode de volgende nevenfunctie:

L.C. Damming

- Chief information Security & Privacy Officer Pon Holdings B.V.

De compliance officer had in de verslagperiode de volgende nevenfunctie:

M. van Enckevort

- Compliance officer Stichting Pensioenfonds Pon
- Compliance officer Stichting Pensioenfonds Geveke
- Director Governance Risk and Assurance Pon Holdings B.V.

De sleutelfunctiehouders hadden in de verslagperiode de volgende nevenfuncties:

U. Hofman

- Projectleider WTP KPN N.V.
- Projectleider WTP Pensioenfonds KPN
- Bestuurslid Pensioenfonds Forbo en sleutelfunctiehouder risicobeheer
- Sleutelfunctiehouder Risicobeheer Pensioenfonds Zuivel
- Bestuurslid Pensioenfonds Ecolab en sleutelfunctiehouder risicobeheer
- Sleutelfunctiehouder risicobeheer Pensioenfonds Pon
- Sleutelfunctiehouder risicobeheer Pensioenfonds Geveke

Michel Lind

- Manager BPF Waterbouw
- Bestuurslid Stichting Pensioenfonds Sagittarius
- Chairman Supervisory Board RFPSS/Europees patentbureau
- Chairman Supervisory Committee SSP /Europees patentbureau
- Financieel adviseur Triquesta Pte Ltd
- Sleutelfunctiehouder interne audit Pensioenfonds Pon
- Sleutelfunctiehouder interne audit Pensioenfonds Geveke

11. Bijlage 2 Code Pensioenfondsen

Het bestuur geeft hieronder een toelichting op de normen waaraan niet (volledig) invulling wordt gegeven. Voor zover er normen niet nader worden toegelicht, dan wordt aan deze norm voldaan.

Rapportagenorm	Toelichting
<p>Norm 33 In zowel het bestuur als in het verantwoordingsorgaan of het belanghebbendenorgaan is er tenminste één vrouw en één man. Er zitten zowel mensen van boven als van onder de 40 jaar in. Het bestuur stelt een stappenplan op om diversiteit in het bestuur te bevorderen.</p>	<p>Het stappenplan om de diversiteit te bevorderen staat beschreven in het geschiktheidsplan van het Fonds. In het bestuur zit geen vrouw en geen leden onder de 40 jaar. In het belanghebbendenorgaan zit één vrouw en één lid onder de 40 jaar. In de raad van toezicht zitten twee vrouwen, waarvan één lid onder de 40 jaar.</p>
<p>Norm 34 De zittingsduur van een lid van het bestuur, het verantwoordingsorgaan, het belanghebbendenorgaan en raad van toezicht is maximaal vier jaar. Een bestuurslid en een lid van het belanghebbendenorgaan kunnen maximaal twee keer worden herbenoemd, een lid van de raad van toezicht maximaal één keer. Leden van een visitatiecommissie zijn maximaal acht jaar betrokken bij hetzelfde fonds</p>	<p>Het Fonds voldoet gedeeltelijk aan de norm. De bestuursleden zijn voor onbepaalde tijd benoemd. Het dienstverband voor onbepaalde tijd is vastgelegd in de statuten. Er is geen intentie van het bestuur, de raad van toezicht dan wel het belanghebbendenorgaan om de statuten op dit punt te wijzigen.</p>
<p>Norm 65 Het bestuur zorgt voor een adequate klachten- en geschillenprocedure die voor belanghebbenden eenvoudig toegankelijk is. In het jaarverslag rapporteert het bestuur over de afhandeling van klachten en de veranderingen in regelingen of processen die daaruit voortvloeien.</p>	<p>De klachten- en geschillenregeling is vastgelegd in een reglement. Deze is gepubliceerd op de website. Het bestuur is momenteel bezig de klachten- en geschillenregeling aan te passen aan de gedragslijn "Goed omgaan met Klachten" van de Pensioenfederatie, waarin een andere definitie van klachten wordt gehanteerd.</p>

Aanvullend geeft het bestuur hieronder een nadere toelichting op een zestal specifieke normen.

Rapportagenorm	Voldoet het fonds aan norm	Toelichting
<p>Norm 5 Het bestuur legt verantwoording af over het beleid dat het voert, de gerealiseerde uitkomsten van dit beleid en de beleidskeuzes die het eventueel voor de toekomst maakt. Het bestuur weegt daarbij de verschillende belangen af van de groepen die bij het pensioenfonds betrokken zijn. Ook geeft het bestuur inzicht in de risico's van de belanghebbenden op korte en lange termijn, gerelateerd aan het overeengekomen ambitieniveau.</p>	Ja	Het bestuur legt verantwoording af over het gevoerde beleid en houdt hierbij voldoende rekening met evenwichtige belangenafweging op korte en lange termijn. Het Fonds voldoet hieraan en legt hierover onder meer verantwoording af door middel van het jaarverslag, de website en Pensioen123.
<p>Norm 31 De samenstelling van fondsorganen is wat betreft geschiktheid, complementariteit, diversiteit een afspiegeling van de belanghebbenden en continuïteit, vastgelegd in beleid. Zowel bij de aanvang van een termijn, als ook tussentijds bij de zelfevaluatie vindt een check plaats.</p>	Ja	Het beleid inzake geschiktheid, complementariteit en continuïteit staat beschreven in het geschiktheidsplan van het Fonds. Gedurende het lidmaatschap wordt hieraan getoetst middels de jaarlijkse zelfevaluatie onder leiding van een externe en het jaarlijkse opleidingsplan van het bestuur als geheel, maar ook aan het persoonlijke opleidingsplan per bestuurslid.
<p>Norm 47 Het intern toezicht betreft deze Code bij de uitoefening van zijn taak.</p>	Ja	De raad van toezicht betreft de Code Pensioenfonds bij de uitvoering van zijn taak en rapporteert hierover in het verslag van de raad van toezicht in het jaarverslag.
<p>Norm 58 Het bestuur geeft publiekelijk inzicht in missie, visie en strategie.</p>	Ja	Het bestuur geeft door middel van het jaarverslag inzicht in de missie, visie en strategie.
<p>Norm 62 Het bestuur legt zijn overwegingen omtrent verantwoord beleggen vast en zorgt ervoor dat deze beschikbaar zijn voor belanghebbenden.</p>	Ja	Het Fonds heeft een MVB-beleid. Hierin zijn de visie, de overtuigingen en de ambitie omtrent duurzaam beleggen vastgelegd. Het MVB-beleid is beschikbaar via de website van het Fonds.
<p>Norm 64 Het bestuur rapporteert in het jaarverslag over de naleving van de interne gedragscode (zoals bedoeld in de normen 15 en 16) en deze Code, net zoals over de evaluatie van het functioneren van het bestuur</p>	Ja	Het bestuur rapporteert hierover in het jaarverslag.